

Jesenski GLASOVI

OKTOBER 2025

TURIZEM

Brezmejno telo

MLADI

Mladi si želimo,
da bi nas slišali

PREDSTAVLJAMO

S-I krivulja

Naj blagajničarka govori s tujci v tujem jeziku?

Jezik je temeljno sredstvo za sporazumevanje. Koliko jezikov obstaja, ne ve natančno povedati prav nihče. Težko je namreč ločiti med novim jezikom in narečjem, pravijo raziskovalci jezikov.

Jezik je nesporno del narodove identitete. Prvi zapisi v slovenščini segajo v 10. stoletje, in sicer v Brižinskih spomenikih. Delček teh zapisov lahko preberemo tudi v Pomniku braniteljem slovenske zemlje na Cerju.

Jezik je tisti, ki na več načinov pripomore k izgradnji, ohranjanju in dvigu narodne zavesti prebivalcev. In kako prebivalci, v našem primeru Slovenci, uporabljamo jezik v vsakodnevni uporabi?

Oni dan sem se ustavila v znani trgovini. Potrpežljivo sem čakala v vrsti, da plačam za kupljeno. Ne rečem, blagajničarka je delala hitro, za moj okus celo prehitro. Zmotilo me je, da je kupcem pred mano povedala znesek v italijanščini. Nisem mogla biti tiho in sem jo, ko sem bila na vrsti, vprašala, če morajo blagajničarke v tej trgovini tuje kupce (italijansko govoreče) ogovoriti v tujem (italijanskem) jeziku. Zanimala je, nikakršnih takih navodil imajo. Zakaj potem govorijo v tujem jeziku v Sloveniji? Saj lahko samo pokaže na monitor in vsakdo na našem območju zna prebrati številke in plačati znesek.

Podobno lahko opazimo v neki drugi trgovini s tehničnim blagom v Novi Gorici, kjer so celo napisi dvojezični. Pa saj tu ni dvojezično območje!

Marsikod po svetu sem potovala, pa me niso v nobeni trgovini ogovorili drugače, kot je bil njihov uradni jezik. Torej niti v »svetovnem« jeziku – angleščini, čeprav so videli, da sem tujka. Ne razumem, zakaj Slovenci takoj pokleknejo pred drugimi jeziki in se napravimo svetovljane, češ glejte, znamo več jezikov. Je že dobro znati več jezikov, toda v Sloveniji se na področju javnega delovanja govori slovensko.

Slišala sem že tudi težke besede, da bi morala šola poskrbeti za ohranjanje in dvig narodne zavesti, saj da je treba začeti pri mladih. Sama menim, da se domovinska vzgoja začne v domači družini in se nato nadgrajuje v šolskem sistemu ter živi s polno močjo v javnem življenju. Torej tudi v trgovini.

Dr. Marija Stanonik je na 5. mednarodni konferenci Vzgoja in ljubezen do domovine in države povedala: »Jezik je trpel pod pritiskom močnejših narodov in ideologij, pa vendar ga niso mogli uničiti. Prav zato smo danes dolžni vsi in na vseh področjih javnega delovanja skrbeti zanj. Za bogastvo izrazja moramo skrbeti na vseh strokovnih področjih, sicer se bo počasi umaknil globalizacijsko močnejšim jezikom. Vsi smo dolžni živeti z jezikom tako, da se ne bomo spraševali: 'Ali se naša beseda suši? Nam jemljejo dušo?'«

Kaj lahko stori posameznik? Uporablja slovenščino. Kjer je le mogoče brez besed v tujih jezikih. Je to tako težko za Slovence, čigar materni jezik je slovenščina?

Negujmo in razvijajmo slovenščino tudi v prihodnje.

Marta Pavlin, urednica

Glasilo Občine Miren - Kostanjevica

Izdajatelj: **Občina Miren - Kostanjevica**; e-naslov: **glasilo.omk@siol.net**; odgovorna oseba izdajatelja: **Mauricij Humar**, župan; odgovorna urednica: **Marta Pavlin**; uredniški odbor: **Sonja Cijan, Nataša Kolenc, Tanja Čermelj, Katarina Spacal, Karla Žniderčič, Nina Petejan, Špela Sušanj**; lektoriranje: **Marta Pavlin**; oblikovanje in prelom: **Studio Alpe.cc**

Naklada: **1.900 izvodov**; tisk: **Grafika Soča**; skulptura je delo **Tanje Batistič**, foto **Marta Pavlin**

Glasilo prejmejo vsa gospodinjstva v občini brezplačno.

Glasilo je vpisano v Razvid medijev Ministrstva za kulturo pod zaporedno številko 2168.

Naslednja številka izide **konec decembra 2025**.

Prispevke za jesensko številko glasila nam lahko **pošljete do 15. novembra 2025** na elektronski naslov: **glasilo.omk@siol.net**. Uredništvo si pridržuje pravico, da prispevke primerno priredi za tisk tako po obsegu kot izrazu. Prispevkov z nezakonito, žaljivo, zavajajočo, sporno ali moralno neprimerno vsebino ne objavljamo. Fotografije naj bodo v formatu .jpg, .psd ali .tif v velikosti najmanj 3 MPix (vsaj 300 dpi ali več) in poslane kot priponka (ne v besedilu). Besedilo in fotografije morajo biti opremljeni z imenom avtorja.

Občina

**Miren –
Kostanjevica**

Spoštovani,

ko se poslavlja poletje, se v nas hočeš nočeš naseli občutek obžalovanja. Za tem, kako hitro mineva čas brezskrbnih poletnih počitnic, prijetnih druženj z družino, prijatelji, sosedi ... doma ali nekje na dopustu. A prav jesen, ki je previdno odprla svoja polkna, dramatične želje in interes za nove izzive in priložnosti. To poletje nam je na srečo vremensko prizaneslo, hkrati pa postreglo z bogato paleto kulturnih, športnih in družabnih srečanj. Za vsemi temi dogodki stoji nevidna vojska predanih prostovoljcev, zagnanih društev, nadarjenih posameznikov, ki znova potrjujejo, da je smer razvoja naše občine bila prava, prijazna do ljudi in okolja, predvsem pa skrbna do vseh generacij.

V preteklih letih smo prav po zaslugi smele razvojne strategije veliko vlagali v infrastrukturo, kar je bil nujen temelj za nadaljnji razvoj. Zdaj lahko nastopi čas za več vsebin – za projekte in priložnosti, ki so pisane na kožo našim občanom. Naša vizija se že uresničuje, a v ospredju nadaljnjega razvoja morajo biti zlasti mladi, ki jim želimo v polnosti omogočiti razvijati svoje potenciale. Zato vabim vse zainteresirane mlade, ki boste nekoč nosilci razvoja naše skupnosti, da ne spregledate objavljenih razpisov za štipendije. Navdušen sem, koliko mladih talentov živi med nami, kot župan pa si seveda želim in prizadevam, da bi te mlade perspektivne generacije svojo prihodnost gradile tukaj – doma, ne v velikih mestih. Ob koncu preteklega šolskega leta sem imel čast sprejeti najuspešnejše devetošolke in devetošolce – prav te mlade, ki so naša prihodnost, naše upanje in naš ponos. V teh dneh so se šole ponovno odprle, še posebej za najbolj zvedave prvošolčke, ki prvič prestopajo šolski prag. Bodimo pozorni na njihovo prometno varnost in odgovorno poskrbimo, da bodo njihove šolske poti zanje res varne. Seveda pa jim ob tej pomembni prelomnici zaželimo, da vreče znanja z uspehi napolnijo do vrha.

Zgodba o razvoju turizma v naši občini uspešno odmeva preko občinskih meja. Zato se z vsakim letom trudimo ta sloves upravičiti s prizadevnim delom in vlaganji v turistično infrastrukturo. Začetek poletja in vrhunec Evropske prestolnice kulture GO!2025 smo proslavili na Cerju še posebej slovesno s plesno-glasbenim spektaklom Brezmejno telo na novourejeni ploščadi. Jeseni nadaljujemo z ureditvijo celotnega južnega pobočja. S tem se odpirajo nove priložnosti in možnosti za večje dogodke na prostem, ki si jih tako želimo.

Na dogodkih bomo seveda z veseljem pozdravili tudi novo kraljico terana, Ano Sodnik iz Sel pri Krasu, ki je ta častljiv naslov ponesla prvič v našo občino in s tem odprla novo poglavje za promocijo turizma, vinogradništva in vinarstva. Družina si ta naslov več kot zasluži, so krasen dokaz, da se trud in predanost slej kot prej le poplačata. Samo vztrajati moramo in verjeti v uspeh. Volje, pripadnosti in znanja pa imajo Sodnikovi v izobilju.

Za družino Sodnik in druge izjemne vinogradnike je napočil čas trgatve, čas, ko se jesen odene v darežljivost in barvitost. Za vse nas pa je to odličen čas, da si nabereмо novih moči za nove izzive. Prav zdaj smo v pripravi nove razvojne strategije, ki bo načrtovala razvoj naše občine v prihodnjih sedmih letih. Vabim vas, da tudi vi aktivno sodelujete v tem procesu s predlogi, pomisleki in konkretnimi pobudami. Le tako bo prihodnji razvoj odsev želja in potreb vseh članov naše skupnosti, hkrati pa iskrena zaveza, da načrtano vizijo uresničujemo drug za drugega in drug ob drugem. Tako kot že znamo. Skupaj.

Smelo naprej.

Mauricij Humar

Nagrajenci Občine Miren - Kostanjevica 2025

Na razpis za podelitev občinskih priznanj je prišlo devet pobud, od katerih so člani Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja izbrali pet nagrajencev.

Občinski svet je na svoji 6. izredni seji 10. septembra 2025 sprejel sklep, da so letošnji nagrajenci Dimitrij Marušič, Mojca Dolinšek, Milojka Nemec, Branko Furlan in Prosvetno društvo Štandrež.

Za leto 2025 ni bil nihče imenovan za častnega občana Občine Miren - Kostanjevica. Dimitrij Marušič in Mojca Dolinšek prejmeta plaketi, medtem ko Milojka Nemec, Branko Furlan in Prosvetno

društvo Štandrež prejmejo občinska priznanja.

Občinska uprava

Mojca Dolinšek

je prejemnica plakete Občine Miren - Kostanjevica za ustvarjalno delo na področju kulture, s čimer je ponesla dobro ime in ugled občine po celi Republiki Sloveniji in v zamejstvu.

Mojca Dolinšek je že od leta 2005 osrednja ustvarjalka kulturnega dogajanja v Orehovljah in celotni občini. Njeno delo obsega avtorsko pisanje, režijo, igranje ter organizacijo številnih kulturnih dogodkov.

Poznamo jo kot avtorico dramskih besedil *Vsega so krivi zvonovi* in *Ah, ti kavalirji*, oboje nastalo na podlagi resničnih dogodkov iz domačega okolja. Znana je tudi po pisanju kratkih humoristično-satiričnih dramskih prizorov iz vsakdanjega življenja. V svojih igrah tudi nastopa. Sodeluje tudi z zamejskim Prosvetnim društvom Štandrež in tako na kulturnem področju povezuje Slovence iz zamejstva z matično domovino. Nazadnje je sodelovala v izjemni gledališki predstavi *Od Nice do Gorice*, ki je nastala v sklopu GO 2025!

Redno sodeluje na vaških in občinskih prireditvah, kot so *Praznik špargljev*, *Praznik svetega Avgušтина*, prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku in drugih nastopih v okviru Kulturnega društva Stanko Vuk Miren - Orehovlje, katerega članica je že vse od ustanovitve.

Z izvirnimi besedili, ki črpajo iz krajevne zgodovine, narečij in ljudskih običajev, bogati kulturno življenje v kraju ter povezuje ljudi iz občine in zamejstva. Je prejemnica več priznanj za svoje igralske in avtorsko-režijske dosežke, med drugim za najboljšo žensko vlogo v letu 2022. Njeno delovanje pomembno prispeva k ohranjanju kulturne dediščine, medgeneracijskemu sodelovanju in prepoznavnosti Občine Miren - Kostanjevica.

Dimitrij Marušič

je prejemnik plakete Občine Miren - Kostanjevica za prispevek k ohranjanju zgodovinskega spomina, lokalne identitete ter kulturne dediščine. Na ta način se širi ugled in prepoznavnost občine tudi v širšem okolju.

Dimitrij Marušič je predan raziskovalec lokalne zgodovine, kulturni ustvarjalec in uspešen podjetnik. V svojem delu združuje podjetniško vizijo z močnim čutom za tradicijo, pripadnost in družbeno odgovornost.

Dimitrij je avtor razstave *Opajski begunci na Češkem 1915–1919*, ki na spoštljiv in raziskovalno poglobljen način predstavlja pomembno, a manj znano poglavje zgodovine Opatjega sela. Obenem je avtor dokumentarnega filma *Opatje selo skozi štiri letne čase*, ki

umetniško in občuteno prikazuje naravno in kulturno bogastvo domačega okolja, povezanost ljudi z zemljo in lepoto domače pokrajine

Kot podjetnik, kulturni ustvarjalec in predan član skupnosti s svojim delom povezuje preteklost s sedanostjo ter krepi zavest o pomenu domače dediščine. Njegovo delo presega meje kraja in pomembno prispeva k prepoznavnosti občine.

Branko Furlan

je prejemnik priznanja Občine Miren - Kostanjevica za dolgoletno delovanje v Društvu upokojencev Bilje, sodelovanje pri pripravi različnih prireditev v kraju in nošenje prapora, s čimer prispeva k ugledu in promociji občine.

Branko Furlan je dolgoletni in izjemno aktiven član Društva upokojencev Bilje, kjer s svojo srčnostjo, prostovoljno pomočjo in predanostjo pomembno prispeva k bogatemu društvenemu življenju. Kot član upravnega odbora je zanesljiv sodelavec pri vseh projektih, poleg tega pa kot praporščak dostojno zastopa društvo na številnih prireditvah.

Vedno je pripravljen pomagati pri številnih krajevnih dogodkih, kot so

pustovanje, krajevni praznik ter kuhanje polente na Opekarskih dnevih. Z veseljem pomaga tudi ostalim vaškim društvom. S svojim slaščičarskim talentom redno skrbi za domače slaščice, ki popestrijo srečanja, izlete in družabne dogodke ter pričarajo prijetno vzdušje in nasmejane obraze. Zaradi svoje delavnosti, ustvarjalnosti in dolgoletne predanosti prostovoljnemu delu je Branko Furlan zgled skupnosti in navdih mlajšim generacijam.

Milojka Nemec

je prejemnica priznanja Občine Miren - Kostanjevica za predano soustvarjanje življenja v Društvu upokojencev Bilje.

Milojka Nemec je dolgoletna, izjemno predana članica Društva upokojencev Bilje, kjer s svojo srčnostjo, delavnostjo in predanostjo pomembno soustvarja društveno življenje. Kot članica upravnega odbora prispeva k načrtovanju in izvajanju številnih dejavnosti, njena vloga pa pogosto presega običajno članstvo.

Posebej se izkaže pri ustvarjalnih projektih, kot je izdelava novoletnih voščilnic in cvetličnih aranžmajev ob prazniku žena. V domačem okolju jo poznajo tudi kot zanesljivo pomočnico na okrepčevalnicah na pohodu po Biljenskih gričih,

kjer s svojim delom prispeva k ohranjanju tradicije.

Velik pečat je pustila z organizacijo društvenih izletov, saj jih pripravlja s posebno skrbnostjo in občutkom za ljudi. Njeni izleti so vedno bogati z vsebino, skrbno načrtovani in nepozabni, saj krepijo prijateljske vezi ter povezujejo skupnost.

Zaradi svoje predanosti, ustvarjalnosti in topline je Milojka Nemec nepogrešljiv del društva.

Prosvetno društvo Štandrež

je prejemnik priznanja Občine Miren - Kostanjevica za ohranjanje slovenske besede v zamejstvu, kulturno umeetniško izraznost doma, v Sloveniji in po svetu ter sodelovanje z mirenskim Kulturnim društvom Stanko Vuk Miren - Orehovlje, s čimer pripomore k ugledu in prepoznavnosti občine.

Prosvetno društvo Štandrežje bilo ustanovljeno leta 1965 na pobudo župnika Jožeta Žorža in skupine pevcev z namenom ohranjanja slovenske besede in kulture v zamejskem prostoru.

Njihove dejavnosti obsegajo dramatiko, petje, organizacijo kulturnih prireditev in delo z mladimi. V svoji bogati zgodovini so izvedli že več kot 1000 predstav. Nastopali so v zamejstvu, matični domovini Sloveniji in tudi v tujini.

Posebej ponosni so na priznanja, kot sta Linhartova plaketa in nagrada Sklada Staneta Severja, ki sta jo prejela Božidar Tabaj in Nadja Pavlin za izjemne igralske dosežke.

Društvo že več desetletij uspešno sodeluje na kulturnih dogodkih v Občini Miren - Kostanjevica, še posebej ob praznovanju kulturnega praznika

– Prešernovega dne. Na ta način se povezuje zamejstvo in naša občina, kar dodaja pozitivno noto v današnjem svetu.

Projekt »Ureditev Pomnika miru na Cerju«

Zaključena III. in delno II. faza zunanje obnove

Občina Miren - Kostanjevica je bila v letu 2023 s projektom »Ureditev Pomnika miru na Cerju« uspešna s prijavo na Javni razpis za sofinanciranje vlaganj v javno in skupno turistično infrastrukturo in naravne znamenitosti v turističnih destinacijah, ki ga je objavilo Ministrstvo Republike Slovenije za gospodarstvo, turizem in šport.

Občina je z deli začela v oktobru 2024 ter z njimi zaključila v juniju 2025. Projekt je zajemal obsežno investicijo v zunanjo ureditev Pomnika. Izvedli smo kamnito ploščad pred vhodom v Pomnik, uredili dostopne stopnice in podporne zidove ter nabavili različno urbano opremo – nadstrešnico za kolesarje, stebričke za parkiranje koles ter stebričke za servisiranje in polnjenje e-koles, klopi, koše za odpadke, napajalnike in priveze za konje ter interaktivni informacijski panel. Z investicijo in nabavljeno opremo je občina nadgradila svojo turistično infrastrukturo.

Zunanja ureditev je sledila rdeči niti trajnostne zasnove, ki je bila že v osnovi vgrajena v simbolni in arhitekturni pomen Pomnika miru. V procesu urejanja so bili uporabljeni naravni materiali, kot so kamen, les, beton in kovina – s čimer je bila ohranjena skladnost z okoljem in poudarjena spoštljivost do naravne in kulturne dediščine območja. Teren je bil preoblikovan tako, da omogoča večjo dostopnost in prilagodljivost, tudi za obiskovalce z omejeno mobilnostjo, obenem pa upošteva specifične vremenskih razmer na izpostavljeni lokaciji Cerja.

Naložba je prispevala k povečanju kapacitet obstoječe infrastrukture in občutno razširila možnosti za izvajanje turističnih, kulturnih in sprostitevni dejavnosti.

Projekt je bil v višini 350.000,00 EUR financiran s strani Načrta za okrevanje in odpornost ter s podporo Ministrstva Republike Slovenije za gospodarstvo, turizem in šport.

Vrednost celotnega projekta je znašala nekaj manj kot milijon evrov.

V prihodnjih mesecih se bodo začela dela v okviru II. in IV. faze.

Občinska uprava

Najuspešnejši učenci na sprejemu pri županu

Tudi ta konec šolskega leta je bil ovit z mladostnimi in navdihujočimi zgodbami o uspehu, predanosti in neomajni volji. Župan Mauricij Humar je segel v roke najuspešnejšim učencem, ki bodo v septembru prestopili srednješolski prag.

Letos smo se razveselili kopice mladostnikov. Z odličjem je vse razrede osnovne šole zaključilo kar šest učencev. Poleg izjemnega šolskega uspeha prav vse učence odlikuje tudi obilica dosežkov na različnih področjih.

Umetniško delo **Asje Kolavčič** je bilo v letošnjem šolskem letu razstavljeno na 32. likovnem natečaju Koroška galerija likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu. Udeležila se je tudi 28. mednarodnega likovnega tečaja Kraj in prejela najvišje, zlato priznanje. Motiv za ustvarjanje je našla v arhitekturi italijanske Gorice. V srednjo šolo se je vpisala na splošni oddelk Gimnazije Nova Gorica.

Športnica **Ema Prostran** popoldanske urice preživlja v družbi državnih prvakinja. Konec maja se je s cheerleading ekipo uvrstila na evropsko prvenstvo. Emini cilji so še višji – postati članica slovenske reprezentance in se uvrstiti na svetovno prvenstvo. Svojo pot bo septembra nadaljevala na športnem oddelku Gimnazije Nova Gorica. V prihodnje pa se vidi kot uspešna odvetnica.

Melisa Šturm izstopa po svoji nardarjenosti na likovnem področju. Kljub mladim letom se lahko že ponaša s 3. nagrado na mednarodnem likovnem natečaju Radost Evrope in bronastim priznanjem na 22. bienalu otroške grafike. Tudi Melisa prosti čas rada preživlja v

telovadnici in trenira cheerleading. Z novim šolskim letom se vpisuje na likovni oddelk Gimnazije Nova Gorica.

Sara Albreht obožuje branje, kar se odraža tudi v njenem govoru in načinu izražanja. V zbirki prejetih priznanj se lahko pohvali tudi z bronastim priznanjem na regijskem tekmovanju iz kemije in zlatim za sodelovanje v projektu Altermed. Je članica Twirling kluba Miren. Želja, da postane farmacevtka, je tudi vplivala na izbiro srednje šole. Svoje znanje bo nadgrajevala in bogatila na splošnem oddelku Gimnazije Nova Gorica.

Tudi **Jaša Krašna Halilagič** je eden tistih učencev, kateremu zagona in ambicioznosti nikakor ne manjka. Vedno strmi proti višjim ciljem, zato se je za boljše rezultate pripravil dodatno potruditi. Udeleževal se je številnih šolskih in regijskih tekmovanj, v prostem času pa se rad podi za žogo. Jaša je tudi član Nogometnega društva Bilje. Šolanje bo septembra nadaljeval na Tehnični gimnaziji v Novi Gorici.

Klavdia Mei Petrovčič je svojo razdovednost po novih znanjih iskala tudi na tekmovanjih. Pohvali se lahko s srebrnim priznanjem na državnem tekmovanju v znanju italijanščine in z zlatim priznanjem za sodelovanje v projektu Altermed. Tudi Klavdia preživlja prosti čas v telovadnici, kjer trenira odbojko. Zanima jo tudi astrofizika, zato bo šolanje nadaljevala na splošnem oddelku Gimnazije Nova Gorica.

Župan je vsem odličnim učencem čestital za izjemne dosežke in jim v dar poklonil majhno, a simbolično darilo – županovo petico. V nagovoru je mlade opogumiljal in bodril. Za prispodobo življenja je vzel hišo. Ob koncu osnovnošolskega šolanja so temelji hiše postavljeni, hiša pa še zdaleč ni končana. Učenci naj s pogumom sprejemajo življenjske izzive, se iz njih učijo in svoji hiši postavijo trdno, neomajno streho.

Zaključek krajšega srečanja se je sklenil ob spominski fotografiji in iskrenemu stisku rok.

Mateja Drnovšček, občinska uprava

Strategija razvoja Občine Miren-Kostanjevica do leta 2032

Občina Miren-Kostanjevica je pričela s pripravo nove Strategije razvoja občine do leta 2032. Gre za pomemben proces, s katerim želimo prepoznati in z ukrepi nadgraditi ključne razvojne prioritete naše skupnosti. Pred nekaj meseci smo med občankami in občani že izvedli raziskavo o zadovoljstvu in kakovosti bivanja občanov ter njihovih pričakovanjih za prihodnost. Zbrani odzivi so dragocena podlaga za oblikovanje strateških ciljev, saj želimo, da nova strategija resnično odraža potrebe in želje naše raznolike in aktivne lokalne skupnosti.

V procesu priprave strategije bomo še naprej sledili vsevključevalnemu načelu, zato vse občanke in občane vabimo, da se nam pridružite **na delavnicah**, kjer bomo skupaj snovali prihodnost naše občine:

KDAJ?

Torek, **7. oktober 2025**, ob 17h
Torek, **4. november 2025**, ob 17h

KJE?

Osnovna šola Miren

ZAKAJ?

- ✓ Ker vaša izkušnja in pogled štejeta.
- ✓ Ker boste neposredno soustvarjali prihodnost krajev, v katerih živite in delujete.
- ✓ Ker je priložnost, da se vaše ideje udejanjijo.

Vabljeni!

Mladi si želimo, da bi nas slišali

Vsak dan se nam – mladostnikom – dogaja toliko stvari: šola, ocene, prijatelji, odnosi, šport, hobiji ... In ko smo v obdobju, ki mu odrasli pravijo najstništvo, je včasih res težko ubesediti in povedati, kaj vse doživljamo. Kaj mislimo. Kaj čutimo.

Prvega septembra sem začela pisati novo poglavje v zgodbi svojega življenja. Postala sem gimnazijka. Novo šolsko leto prinaša novo znanje, nove priložnosti, nove izzive in včasih lahko tudi stiske.

Včasih se zgodi, da je vsega preveč in čeprav želimo pokazati, da zmoremo sami, si pogosto želimo nekoga, ki bi nas poslušal. Ker je včasih že samo to, da si slišan, največja opora.

TOM telefon: Mladi si želimo, da bi nas slišali

Tom Telefon je opravil raziskavo in izkazalo se je, da mnogi otroci in mladostniki pogrešajo prav pogovor. Pogovor z odraslimi. To pove veliko. Ne potrebujejo še več dragih daril, ne posebnih aplikacij ali hitrih rešitev, ampak to, da jih odrasli slišijo. Da jim znajo prisluhniti. Da ustvarijo varen prostor, v katerem lahko odprejo svoje srce in v miru povejo, kaj jih teži. Brez obsojanja, brez kritiziranja, brez pridrig. Brez groženj. Brez kazni.

To je tudi misija Toma Telefona: otrokom in mladostnikom ponuditi pomoč v obliki pogovora. Zato sem še kako ponosna, da sem lahko del te misije. Septembra sem sodelovala pri snemanju spotov, s katerimi želimo mladim predati pomembno sporočilo. In sicer, da pogovor ni znak šibkosti, ampak poguma

in notranje moči. Ko z nekom deliš, kar nosiš v sebi, se razbremeniš. Kot da bi odložil težko breme.

Najbolj pa si želim, da bi imeli mladi več priložnosti za iskrene pogovore – v šoli, doma, med prijatelji. Pogosto prav pomembni odrasli zatajijo, misleč, da bomo itak vse rešili sami. Včasih tega ne zmoremo. In potrebujemo pomoč. Verjamem, da taki pogovori lahko prispevajo k temu, da bi bilo manj nestrpnosti, manj nasilja, manj osamljenosti in manj občutka, da moramo vse reševati sami.

Verjamem v moč besed

Tudi sama verjamem v moč besed. Besede so lahko prijazne in spodbudne. In ti polepšajo dan. Lahko pa te prizadenejo. In bolijo. In včasih te potegne v črno luknjo, iz katere se zdi, da ni izhoda.

Zato si želim, da bi besede, ki jih mladi namenjamo drug drugemu, postale most do medsebojnega spoštovanja, razumevanja in sprejemanja. Ne pa posmehovanja, žaljenja, zmerjanja, poniževanja ali celo nasilja.

Medvrstniško nasilje: tišina, ki boli

Ena izmed stvari, o kateri se premalo govori, je medvrstniško nasilje. Poznam

sovrstnike, ki so se zaradi nasilja znašli v vrtincu tesnobe in anksioznosti. Ki so zaradi stresa doživljali hude stiske in izgubili celo lase. In dobili plešo.

Žal se nasilje dogaja vse pogostejše. In ne samo tam nekje v Ameriki, ampak tudi pri nas. In to na domači šoli. V domači vasi. Žaljive, zbadljive besede, posmehovanje, izključevanje iz družbe, nadlegovanje in grožnje po telefonu ... To ne ostane samo v šoli, na avtobusu ali na cesti. To te spremlja ves čas kot siva senca. In takrat je pogovor še kako pomemben. Če lahko zaupaš staršem, učitelju ali prijatelju, je to že prvi korak, da nisi več sam.

Bodimo sprememba, ki si jo želimo videti v svetu

Predstavljajte si, kako drugačen bi bil naš vsakdan, če bi starši in otroci, učitelji in učenci, prijatelji in vrstniki drug drugemu res stali ob strani. Če bi namesto posmehovanja in zbadljivk izbrali vprašanje: »Kako si?« In namesto tišine izbrali pogovor. Ker včasih ena sama prijazna beseda ali trenutek poslušanja naredi več kot tisoč besed. Lahko polepša dan. Lahko pa tudi spremeni življenje

Sanja Šolc
Foto: osebni arhiv

Katie

Univerza Stanford je ena najprestižnejših univerz na svetu in vstop vanjo so športne in akademske sanje vsakega mladega športnika. Katie je uspelo, da je dobila polno športno štipendijo in vstopila v ta sanjski svet, za katerega je garala celo življenje. Bila je fantastična igralka nogometa (soccer), vsi so ji prerokovali sijajno kariero, postala je kapetanka ekipe, potem pa je bilo naenkrat konec njenega mladega življenja. Katie je storila samomor.

Po tem tragičnem dogodku, ki se je zgodil marca letos, je Josh Cox napisal to, kar bi si morali prebrati vsi starši in trenerji tega sveta: »To je bil zame kot trenerja in starša opomin, da so ne samo moji, ampak vsi učenci športniki pod tono stresa in pritiska, da morajo biti iz dneva v dan najboljši, tako v šoli kot v športu. Že to je lahko zastrašujoče za psihično najmočnejše posameznike, in to samo zaradi pričakovanj, ki si jih naložijo. Nato si naložijo še pričakovanja staršev, soigralcev in trenerjev in lahko se vam zdi, da je na njihovih ramenih vsa teža tega sveta. Katiejina zgodba je prispevala k odločitvi, da kot trener spomnim svoje športnike, da je super zmagovati in delati, da bi bili najboljši igralci, kar so lahko, a na koncu je to le igra. Kot starš pa se bom osredotočil na to, kar sta moji hčerki naredili dobro, namesto da preučujem stvari, ki jih morata narediti bolje. Tako pomembno je, da svojim otrokom poveste, kako zelo jih imate radi in kako ponosni ste na njih.«

Srednješolka iz Kranja

Pred eno izmed kranjskih srednjih šol je bila prejšnji teden tišina glasnejša od vseh besed. Črna zastava na pročelju je povedala več, kot bi lahko kdorkoli zapisal. Ni svečk, ni rož, ni napisov. Le praznina. Kot da bi vsi čakali, da bo nekdo nekaj rekel – a iz strahu, da bi bolečina postala preveč resnična, vsi molčijo.

Šestnajstletnica, ki je še prejšnje šolsko leto z nasmehom hodila po istih hodnikih, se ne bo nikoli več vrnila. Pred njo naj bi tisto dopoldne stal popravni izpit iz matematike. List papirja, nekaj nalog, nekaj števil. Za nekoga samo ocena, zanjo pa nepremostljiva ovira.

Pred šolo so jo čakale sošolke, pripravljene, da jo objamejo, zaželiyo srečo in misel, da bodo skupaj gotovo veselo odkorakale proti koncu poletja. A je niso dočakale.

Pri A.B.C. Avto centru iz Nove Gorice že vrsto let skrbimo za vaše jeklene konjičke.

Naša strokovnost, prijaznost, prilagodljivost in usposobljen kader so zagotovilo, da bo vaše vozilo vedno v najboljših rokah.

Smo pooblaščen prodajalec in serviser za vozila znamke Volkswagen in Volkswagen gospodarska vozila ter tudi edini prodajalec in pooblaščen serviser Audi na širšem goriškem, kar potrjuje naše strokovno znanje in zaupanje vodilnih avtomobilskih znamk.

+386 5 33 02 450 www.abcavtocenter.si

A.B.C.
Avto center

A.B.C. Avto center – za vaše vozilo od A do Ž!

- PRODAJA NOVIH VOZIL
- PRODAJA RABLJENIH VOZIL
- SERVISIRANJE IN VZDRŽEVANJE
- KLEPARSKA in LIČARSKA POPRAVILA
- FINANCIRANJE
- ZAVAROVANJE
- REGISTRACIJE VOZIL
- TEHNIČNI PREGLEDI

SMO EDINI POOBLAŠČENI SERVISER ZA VOZILA **AUDI** NA GORIŠKEM

V PRIHODU - Novi VW T-Roc!

Prinaša svež, drzen dizajn, najnovejšo tehnologijo in vrhunsko udobje. Zunaj športen in samozavesten, znotraj pa digitaliziran, prostoren in izjemno eleganten.

Novi T-Roc je ustvarjen za vse, ki želijo izstopati – v mestu, na avtocesti ali na podeželju.

Pripravljen, da vas popelje na nove avanture!

»Spoštovane stranke, poslovni partnerji in prijatelji znamk Volkswagen in Audi, veseli me, da vas lahko pozdravim v naši avtohiši, kjer že vrsto let z največjim ponosom zastopamo vozila, ki po vsem svetu veljajo za sinonim kakovosti, varnosti, inovativnosti in brezčasnega oblikovanja.

Naša vizija presega zgolj prodajo avtomobilov – gradimo trajne odnose, ki temeljijo na zaupanju in zagotavljanju vrhunske uporabniške izkušnje. Od prvega obiska v salonu pa vse do vsakega prevoženega kilometra stojimo ob strani svojim strankam.

Sodobni Volkswagen je več kot prevozno sredstvo: je zanesljiv življenjski sopotnik, ki združuje varčnost, napredno tehnologijo in trajnostno usmerjenost. Naša naloga pa je, da s strokovnim znanjem, predanostjo in prijaznostjo poskrbimo, da ta izkušnja postane resnično vaša.

Veselim se, da boste skupaj z nami soustvarjali prihodnost mobilnosti.«

Z iskrenim spoštovanjem,

Tine Orel, direktor

Kanalizacija ni koš za smeti – skupaj za višje cilje in čistejše okolje

Kanalizacijski sistem je tihi, a ključni del sodobne infrastrukture, ki skrbi za odvajanje in čiščenje odpadne vode. Mnogi ga jemljemo kot samoumevna – vse dokler se ne pojavijo težave: zamašitve, poplave, neprijetne vonjave ali celo izpusti neustrezno očiščene vode v naravo.

Komunalna podjetja in občine izpolnjujejo zakonsko predpisane standarde, pa to marsikdaj ne zadošča visokim pričakovanjem lokalne skupnosti. Občani si želimo več: čistejše reke, boljše tehnologije čiščenja, neonesnaženo naravo.

Zakonske zahteve ≠ pričakovanja občanov

Zakonodaja določa minimalne standarde za kakovost očiščene odpadne vode, ki jo vračamo v naravo. A ti standardi, čeprav zakoniti in nadzorovani, pogosto ne zadostujejo višjim merilom, ki si jih postavljamo kot okoljsko ozaveščena skupnost. Ljudje želimo kristalno čisto vodo v rekah, brez vsakršnega vonja, oblog ali ekoloških sledi – torej tisto, česar trenutna zakonodaja ne zahteva, a mi to kljub temu pričakujemo.

Za doseg te višjih ciljev so potrebne pomembne nadgradnje obstoječih sistemov: sodobnejše čistilne naprave, naprednejše tehnologije, večji kadrovski in finančni vložki. Vse to pa pomeni tudi višje stroške – na položnicah občanov in v proračunih občin.

Ključno je, da se kot skupnost odkrito pogovarjamo:

1. koliko smo pripravljeni investirati za doseganje višje kakovosti življenja in
2. kako lahko kot posamezniki prispevamo k zmanjšanju obremenitev sistema.

Kanalizacija ni odlagališče odpadkov

Eno izmed področij, kjer lahko vsak od nas neposredno prispeva, je pravilna »uporaba« kanalizacije. Vanjo sodijo le komunalne odpadne vode, ki nastanejo pri umivanju, kuhanju, pranju in uporabi stranišča. Vse drugo – od hrane do zdravil – spada drugam.

V kanalizacijo **ne** sodijo:

- ostanki hrane, kuhinjsko olje,
- vlažilni robčki, vložki, tamponi, kondomi,

- cigaretni ogorki, lasje, pesek za mačke,
- zdravila, barve, laki, topila in druge kemikalije.

Takšni odpadki povzročajo:

- zamašitve cevododov, kar lahko vodi do poplav in škode,
- okvare črpalk in dragih naprav na črpališčih,
- zmanjšano učinkovitost čistilnih naprav,
- povečano onesnaženje rek in podtalnice,
- večjo prisotnost insektov in škodljivcev (npr. ščurki, podgane), ki se zadržujejo v kanalizacijskem sistemu, kjer najdejo hrano in zavetje.

Odgovornost do okolja in prihodnosti

Ko odpadna voda ni ustrezno očiščena, se posledice odražajo marsikje: v naravi, živalih, rastlinah in nas samih. Nepravilno delujoča kanalizacija lahko pomeni neposreden izpust onesnaževal v okolje, kar ni zgolj tehnična težava, temveč tudi moralna in okoljska odgovornost.

Zato je nujno, da kot skupnost delujemo usklajeno:

- občine in upravljavci zagotavljajo zakonito in varno infrastrukturo,
- občani s pravilnim ravnanjem zmanjšujemo obremenitve in s tem tudi stroške delovanja sistema.

Kaj lahko storimo posamezniki?

- »Uporabljajmo« kanalizacijo pravilno. Vanjo spada le komunalna odpadna voda.
- Kuhinjsko olje in ostanki hrane zbirajmo posebej in jih odnesimo v zbirni center.
- V stranišče ne mečimo ničesar, kar tja ne sodi.
- Zdravila in kemikalije oddajmo v lekarno ali zbirni center.
- Ozaveščajmo mlade o pomembnosti varovanja okolja in odgovornega ravnanja.

Skupaj zmoremo več!

Čeprav zakonodaja določa minimalne standarde, mi kot skupnost stremimo k višjim ciljem. Doseganje teh ciljev ni stvar posameznika ali občine, temveč vseh nas pri soustvarjanju čistejšega, varnejšega in bolj zdravega okolja.

S pravilnim ravnanjem lahko prispevamo k:

- manj okvaram in izpadom,
- nižjim stroškom vzdrževanja,
- boljšemu delovanju čistilnih naprav,
- bolj čistemu okolju – za nas in prihodnje generacije
- manjši prisotnosti škodljivcev in insektov, ki se zadržujejo v kanalizacijskem sistemu.

Hvala, ker vam je mar.
Skupaj zmoremo več!

Vodovodi in kanalizacija Nova Gorica, d. d.
Sponzorirana vsebina

Obisk Občine Kralupy nad Vltavou

V okviru projekta Ties4Growth Poglobljanje sodelovanja se je skupina več kot stotih občanov, ki so jo sestavljali predstavniki Občine Miren - Kostanjevica, civilne zaštite, različnih društev, šolstva, sociale in ostali, med 5. in 8. junijem 2025 udeležila dogodkov ob občinskem prazniku pobratene češke Kralupy nad Vltavou.

Najprej smo obiskali Tehnološki park v Kralupyju, kjer smo spoznavali različne možnosti in priložnosti, ki jih ponuja življenje ob reki Vltavi – od kulture do športa in turizma povezan z reko. Spoznali smo tudi ukrepe, ki jih pobratena občina uporablja v povezavi s poplavi. Primerjava je pokazala, da se obe pobrateni občini soočata s podobnimi izzivi na tem področju. Občinska uprava je navezala pomembne stike s predstavniki njihovih inštitucij, s katerimi bi v prihodnje lahko razvijali skupne projekte.

Istega dne je bila v Mestnem muzeju Kralupy odprta razstava Opajski begunci na češkem 1915–1919. Na odprtju so sodelovali direktor Mestnega muzeja v Kralupy nad Vltavo **Jindřich**

Bartovanec Havlík, podžupan Občine Kralupy nad Vltavo **Vojtěch Pohl**, veleposlanik Republike Slovenije v Pragi **Aleš Balut**, župan Občine Miren - Kostanjevica **Mauricij Humar**, oblikovalec razstave Opajski begunci na Češkem 1915–1919 **Milovan Valič** in avtor te razstave **Dimitrij Marušič**.

Bogat kulturni program ob odprtju razstave so pomagali oblikovati otroci pod okriljem Prosvetnega društva »KRAS« Opatje selo in mentorstvom **Mojce Ivanc** v sodelovanju z Društvom žensk Žbrinca ter solistka **Alenka Marušič** in **Pavel Pahor** s klavirsko spremljavo. Obiskovalci so si lahko ogledali tudi film z naslovom Opatje selo skozi štiri letne čase.

Naslednji dan smo si ogledali Hidroelektrarno Mirejovice, kjer smo spoznali njeno zgodovino in tudi pomen v današnjem času za gospodarstvo in delovna mesta v Kralupyju ter širše. Udeleženci so obiskali tudi Prago, v večernem času pa še tradicionalni dogodek Dnevi Kralupyja.

Drugo srečanje v okviru projekta Ties4Growth je zagotovo še bolj utrdilo vezi med obema občinama. Upamo, da bomo podoben projekt ponovili tudi v prihodnosti.

Projekt Ties4Growth Poglobljanje sodelovanja sofinancira Evropska unija iz javnega razpisa: CERV-2023-CITIZEN-S-TOWN-TT.

Občinska uprava

Srebrna maša v Biljah – ko se domača cerkev napolni s pesmijo, spomini in hvaležnostjo

Junjski nedeljski dopoldan je Bilje objel v praznično vzdušje. Na slavaloku pred cerkvijo sv. Antona je obiskovalce in mimoidoče pozdravil napis: »Srebrnomašnik bod' pozdravljen!« – naznanilo, da se v vasi praznuje poseben praznik. 22. junija je domačin Iztok Mozetič slavil srebrno mašo, 25-letnico svoje nove maše.

Vaščani so se na praznik skrbno in z veseljem pripravljali, saj so želeli svojega rojaka sprejeti s toplino in hvaležnostjo. Pri bogoslužju je ubrano in svečano zapel zbor, ki je pod vodstvom **Ingrid Praznik** povezal glasove pevcev od blizu in daleč. Petje so obogatili glasbeniki **Kristina Škibin**, **Robert Rolih**, **Lucija** in **Larisa Šuligoj** ter **Timotej Lukežič**. Skupaj so ustvarili praznično slovesnost.

Obhajanje srebrne maše je marsikoga spomnilo na jubilejno leto 2000, ko je 16. julija bil prav tako velik praznik – nova maša. Takrat si je mladi duhovnik izbral geslo »Svojega Boga poveličujem«, ki ga spremlja na njegovi poti še do danes. Pot ga je vodila od Bertokov in Sv. Antona, pa Nove Gorice v župnije Rodik, Hrpelje - Kozina, Klanec s podružnicami do Dekanov in Črnega Vrha. Danes duhovno spremlja župniji Podgrad in Hrušica s podružnicami.

Kot pred 25 leti je srebrnomašnika tudi tokrat v imenu župljanov pozdravila **Alenka Lukežič**. Poudarila je, da ga Biljenci sprejemajo z enakim veseljem kot ob novi maši, ter izpostavila pomen duhovnika kot tistega, ki prinaša veselje, upanje in Jezusa sredi stisk. V imenu vseh se je zahvalila Bogu za dar srebrne maše in srebrnomašnika izročila v Božje roke in varstvo Marije.

Ambrož Lukežič je srebrnomašniku izročil glinen izdelek z reliefom cerkve sv. Antona, frnaže in mlina ter knjigo biljenskih narečnih besed kot izraz spoštovanja in želje, da se ohrani dediščina kraja, ki jo nosi v srcu.

Slavljenec je v pozdravu spomnil, da srebrna maša sovпада še z drugimi obletnicami – z blagoslovom obnovljenega oltarja in ambona ter z obletnico prvih Marijinih prikazovanj v Medžugorju. Prav zato je poudaril pomen molitve in izročanja Mariji, ki spremlja vernike na njihovi poti.

S sveto mašo se je jubilar zahvalil Bogu za vse prejete milosti v četrto stoletja duhovništva ter se ob koncu slovesnosti zahvalil vsem zbranim in vsem, ki so mu stali ob strani.

Po končanem bogoslužju so se prisotni zbrali za cerkvijo. Biljenci so pripravili prijetno druženje v senci za cerkvijo. Ob dobrotah, ki so jih pripravile pridne roke vaščanov, so si izmenjali občutke o doživetem prazniku, pokramljali z jubilarom in se skupaj fotografirali.

Dan je prinesel več kot le spomin na 25 let duhovništva domačina – bil je praznik hvaležnosti, skupnosti in vere, ki povezuje.

*Srebrnomašnikova družina
Foto: osebni arhiv*

Dijaki Gimnazije Nova Gorica so na Cerju obeležili mednarodni dan miru

Vse od leta 2014 dijaki Gimnazije Nova Gorica ob Pomniku braniteljem slovenske zemlje obeležujejo mednarodni dan miru. Letos so ga počastili že dvanajstič.

Tudi letos so se tretješolci na Cerju družili z učenci in dijaki Mreže Unesco pridruženih šol, saj je dogodek osrednja prireditve šol, ki so vključene v Unescovo Središče za Goriško. Zbranim so se pridružili dijaki Tehničnega licejskega pola iz Gorice.

Srečanje je priložnost za premikanje mej

Srečanje je priložnost za premikanje mej, za spoznavanje in sodelovanje, saj se v različnih delavnicah povezujejo učenci in dijaki, ki prihajajo iz različnih okolij in so različne starosti. Ob vsem pa si skušajo čim bolj vtisniti v zavest, kako velika vrednota je mir, kako pomembno je, da si prizadevamo za sožitje, da sprejemamo raznolikosti, smo solidarni in strpní. Prav pomen miru kot dragocene vrednote sta v svojem nagovoru izpostavila govornika na zaključni prireditvi, ravnateljica Gimnazije Nova Gorica **Ines Vižin** in župan Občine Miren - Kostanjevica **Mauricij Humar**.

Diplomacija miru – umetnost skupne prihodnosti

Slogan letošnje prireditve, ki je tudi del projekta Šola ambasadorica Evropskega parlamenta, je bil Diplomacija miru – umetnost skupne prihodnosti. O

diplomaciji in umetnosti, dveh pomembnih mostovih, ki združujeta in povezujeata ljudi na globlji, človeški ravni, so dijaki in učenci razmišljali v različnih delavnicah. Osrednja je bila namenjena pogovoru s **Karlom Erjavcem**, **Janezom Podobnikom** in **dr. Božom Cerarjem**, z diplomati, ki so odigrali pomembno vlogo pri rojstvu naše države. Pogovoru so prisostvovali tuji veleposlaniki v Republiki Sloveniji. Gostje so razmišljali o vlogi diplomacije v času oblikovanja naše države, o pomenu diplomacije pri ohranjanju miru v svetu danes, o umetnosti, ki s svojo ustvarjalnostjo krepi dialog med narodi, ter vlogi mladih pri ohranjanju miru, spodbujanju dialoga in gradnji mostov med različnimi skupinami.

Ob koncu srečanja so dijaki in gostje posadili lipo, simbol slovenstva, a tudi prijateljstva, miru, sodelovanja in zavedanja, da skupaj zmoremo graditi mostove in ustvarjati boljši jutri.

Vsakoletno srečanje na Cerju je dragoceno, saj spodbuja mlade h kritičnemu in empatičnemu razmišljanju, k zavedanju pomena medvrstniškega in medgeneracijskega sodelovanja in jih tako vzgaja, da bodo aktivni državljani, ki si bodo prizadevali za vizije, zapisane v naši himni.

Pri uresničevanju tega cilja Gimnaziji Nova Gorica kot nosilki projekta velikušno pomagajo zaposleni v Javnem zavodu Miren Kras, članice Društva žena Miren – Orehovlje in župan Občine Miren - Kostanjevica **Mauricij Humar**, za kar se jim iskreno zahvaljujemo.

Vanja Gabrijelčič, namestnica vodje UNESCO središča za Goriško
Foto: Elvira Jimenez

Vseslovensko zborovanje za mir na Cerju

V soboto, 20. septembra 2025, se je na Cerju pri Pomniku braniteljem slovenske zemlje odvijalo tradicionalno Vseslovensko zborovanje za mir, ki je letos potekalo pod pokroviteljstvom Zavoda Miren Kras, Občine Miren - Kostanjevica in Društva TIGR Primorske v sodelovanju z veteransko in domoljubno koordinacijo KoDVOŠ ter ob podpori številnih sorodnih organizacij.

Sonce, ki je obsijalo na novo obnovljeno ploščad pred Pomnikom miru, ter čudovit razgled od Triglava do Jadranskega morja sta dogodku dodala posebno simboliko. Zborovanje je znova združilo ljudi v poslanstvu miru, spoštovanja zgodovine in odgovornosti do prihodnjih rodov.

Dogodek, ki je sovpadel z obeleževanjem mednarodnega dneva miru, se je pričel s prihodom praporščakov združenih veteranskih organizacij. Obiskovalce sta v uvodu nagovorila **Mauricij Humar**, župan Občine Miren - Kostanjevica, ter **Gorazd Humar**, predsednik Društva TIGR Primorske.

Če hočemo naprej, moramo preteklost razumeti

Slavnostni govornik, minister za obrambo Republike Slovenije **mag. Borut Sajovic**, je v svojem nagovoru poudaril pomen miru, enotnosti in dobrososedskih odnosov, še posebej v luči sodobnih globalnih izzivov, ki znova preizkušajo našo družbo. Poseben poklon je namenil Primorcem, ki so bili v preteklosti in ostajajo tudi danes zgled prizadevanja za sožitje:

»Če hočemo naprej, moramo preteklost razumeti ter njene zablode, napake, izkušnje in tragedije vgraditi v naš razmislek in življenje. Tako bomo prihodnost gradili na temelju, da bo jutrišnji praznik mednarodni dan miru imel smisel, tako kot ga ima tudi spomin na priključitev Primorske. Slovenke in Slovenci imamo za sabo izjemen zgodovinski lok – od

Maistrovih borcev, prek tigrovcev, partizanov in partizanov, pa do vseh nas veteranov vojne za Slovenijo. Vedno smo bili uspešni. Kaj pa nam je skupnega? Nikoli nismo bili napadalci, nikdar agresorji – vedno smo branili in obranili tisto, kar se je obraniti dalo.«

Ob tem je svojo misel namenil tudi vsem vojnim žrtvam preteklosti in sedanjosti:

»Danes smo tu, da počastimo vse, ki so umrli. Začel bom s Ferdinom Bidovcem, Franom Marušičem, Zvonimirjem Milošem in Alojzom Valenčičem. Za njimi jih je bilo še preveč – že v 1. svetovni vojni, še več v 2. svetovni vojni, ob osamosvojitvi Slovenije in tudi danes, ko življenja ugašajo v Ukrajini, Gazi in drugod. Počastimo jih z nekaj trenutki tišine in jim pošljimo hvaležno misel med zvezde.«

Minister je ob tem opozoril na nujnost človeškega pogleda pri soočanju z izzivi sodobnega sveta:

»Ko govorimo o ponosni zgodovini, se moramo vprašati, kje smo danes. Nekatere naše zavezniške države svoja ministrstva za obrambo preimenujejo v ministrstva za vojno. V Ukrajini se vojna ne konča, v Gazi vsak dan umirajo ljudje. Vse, kar prejmemo, so številke – a za temi številkami so življenja. Slovenija se je med prvimi postavila na pravo stran zgodovine in enotno podprla Ukrajino. A žalostno je, da na dogajanje v Gazi gledamo različno. Politika ne more biti nad srcem. Pravo je tisto, kar je človeško in

srčno. Zato smo tudi ob pravem času priznali Palestino. Spore je mogoče rešiti, ne s pozicije moči, temveč s pozicije pravic in enakih možnosti.«

Pester kulturni program

Kulturni program je povezovala **Martina Arčon**, scenarij in režijo pa je pripravil **Vladimir Jurc**. Prireditelj je obogatil čustven in raznolik kulturni program: nastopili so Policijski orkester, solistka **Rebeka Pregelj** ob spremljavi pianista **Blaža Pahorja**, Oktet Simon Gregorčič, igralca **Maja Blagovič** in **Gojmir Lešnjak – Gojc** ter harmonikar **Aleksander Ipavec – Ipo**.

Ob številnih uglednih gostih iz Slovenije in tujine so se dogodka množično udeležili tudi veterani vojne za Slovenijo 1990/91, člani društev ZVVS, Sever, ZŠC ter njihovi svojci.

Po uradnem delu programa je sledilo odprtje in ogled začasnih razstav v 3. in 4. nadstropju Pomnika, ki nosita naslov *Živela svoboda in NATO 1975*. Voden ogled po razstavah je zbranim predstavil **Gregor Kastelic** iz Vojaškega muzeja. Ob tej priložnosti se je minister mag. Borut Sajovic tudi vpisal v knjigo častnih gostov.

Dogodek na Cerju je še enkrat več dokazal, da je spomin na preteklost naša skupna odgovornost, mir pa vrednota, ki nas povezuje in vodi v prihodnost.

Zavod Miren Kras
Foto: Damjan Simčič, ZOSO

NOVA TOYOTA COROLLA CROSS

NA VOLJO V AVTO AKTIV SALONU

DO 10 LET JAMSTVA

Povprečna poraba goriva za vozila Toyota Corolla Cross Hybrid: od 5 do 5,4 l/100 km in emisije CO₂: od 114 do 122g/km. Emisijska stopnja EURO 6 AP. Emisije NOx: od 0,0039 g/km do 0,0059 g/km. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delce PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Program Toyota Relax omogoča jamstvo do 10 let oziroma do 200.000 km, kar presega povprečno garancijsko podporo na slovenskem avtomobilskem trgu. 10 letno jamstvo hibridne baterije velja ob rednih testih hibridne baterije (HHC) na 1 leto ali 15.000 prevoženih km (kar nastopi prej) pri pooblaščenih prodajno-servisni Toyotini trgovski mreži. Po preteku tovarniške garancije vam ponujamo brezplačno vključitev v program jamstva Toyota Relax (vse do starosti 10 let ali 200.000 km). Slika je simbolična.

Ana Sodnik – kraljica terana 2025–2027

Na 53. Prazniku terana in pršuta so slavnostno okronali novo kraljico terana. Naziv je letos pripadel Ani Sodnik iz Sel na Krasu.

Naziv kraljice terana je častna titula, ki jo Društvo vinogradnikov in vinarjev Krasa vsaki dve leti podeli izbrani predstavnici, ki s svojim znanjem, osebnostjo in predanostjo predstavlja teran PTP ter vinsko tradicijo Krasa tako doma kot v tujini.

Ana Sodnik je prva kraljica terana, ki prihaja iz območja Občine Miren - Kostanjevica, iz t. i. goriškega dela Krasa, kjer teran prav tako uspeva na značilni kraški jerini, vendar doslej še ni imel svoje predstavnice na tem položaju.

Dogodek je z velikim ponosom pospremil tudi župan **Mauricij Humar**, ki je ob tej priložnosti povedal:

»Ponosni smo, da smo dobili kraljico terana Ano Sodnik iz Sel na Krasu. Krajevski naziv si je po mnenju društva vinogradnikov in vinarjev Krasa prislužila kot gospodična z izbranim nastopom in milino, občudovanja vrednim poreklom in poznavanjem vinogradništva, vinarstva in vinske kulture. Žlahtnost avtohtonih vinskih sort bo tako predstavljala naslednji dve leti ter še posebej v veliko čast in veselje skrbno bdela nad odličnostjo Miren Krasa kot zelene in mirne butične turistične destinacije.«

Z velikim navdušenjem je novico sprejela tudi direktorica Javnega zavoda Miren Kras **mag. Ariana Durnik**:

»Kakšno veselje in ponos je prinesla novica, da nova kraljica terana, ki bo dve leti z znanjem, modrostjo, glasom in stasom pela hvalnico žametno rdeči 'pijači bogov', ki raste in dozori samo na kraški jerini, prihaja iz destinacije Miren Kras! Z roba območja, kjer še uspeva žlahtni teran. Ana Sodnik prihaja iz družine z dolgoletno tradicijo negovanja naravne in kulturne dediščine Krasa, imajo eno najboljših, v Sloveniji in Italiji dobro poznanih osmic Pri Krčarju v Selah na Krasu. Zrasla je v zelo delovni družini, ki večino vsega, kar na turistični kmetiji prodajo, tudi sami pridelajo, vključno s teranom. Je energična, komunikativna, lepa in nadvse prijetna punca, ki bo poslanstvo zagotovo z odliko opravila. Seveda ji bomo pri tem radi pomagali tudi na Zavodu za turizem in kulturo Miren Kras.«

Ob prevzemu naziva se je Ana Sodnik, nova kraljica terana, predstavila s toplimi in iskrenimi besedami:

»Sem Ana Sodnik in prihajam iz Sel na Krasu. Iz kraja, kjer zemlja govori svojo zgodbo in vsak kamen nosi del tradicije. Skupaj s svojo družino vodimo kmečki turizem in osmico, ki ni le naš poklic, temveč tudi naš način življenja. Pri nas ljudje ne pridejo le na kozarec vina, pridejo po občutek domačnosti, po okuse, ki jih ustvarjamo z lastnimi rokami, in po

zgodbo, ki jo pišemo skupaj z naravo. Prijavila sem se za naziv kraljice terana, ker verjamem, da ima naš Kras veliko povedati. Želim pokazati, kako močna in hkrati nežna je ta pokrajina, kako edinstveni so ljudje, ki živimo tukaj, in kako dragocena je vinska tradicija, ki se prenaša iz roda v rod.«

Ob prejetju tega častitljivega naziva ji želimo, da bi svoje poslanstvo opravljala s ponosom in predanostjo in posebno zavezanostjo k povezovanju čezmejnega vinorodnega območja Krasa!

Javni zavod za turizem Miren Kras

Podjetje S-I krivulja iz Mirna

Podjetje S-I krivulja se nahaja v industrijski coni na začetku Mirna. Uvršča se med manjša podjetja. Proizvaja visoko kakovostne polizdelke za stole.

Duša podjetja in direktor je **Denis Boštjančič**, v pomoč pri vsem delu pa je žena **Andrejka**.

Od vajenca do samostojnega podjetnika

Denis Boštjančič se je že kot komaj polnoleten mladenič zaposlil v podobnem podjetju, kjer je pridobival prve izkušnje v povezavi z lesom in obdelavo lesa. V drugi delovni organizaciji je napredoval v vodjo proizvodnje, spet drugje so ga odprtih rok sprejeli za komercialista za dobavo furnirja, saj so prepoznali njegovo profesionalno znanje na tem področju.

Kasneje se je preizkusil kot samostojni podjetnik, potem pa se povezal s podjetnikom iz tujine in skupaj sta ustanovila podjetje S-I krivulja. Ime samo je sestavljeno iz besed Slovenija + Italija + krivulja, kar so poenostavili v S-I krivulja. Ko sta se junij leta 2010 razšli, je Denis v celoti prevzel nekoč skupno podjetje, ki ga vodi in upravlja še danes.

Les je živ

Danes je les vse bolj cenjen, saj gre za naravi material, ki daje občutek toplote in povezave z danes vedno bolj cenjeno naravo. Les »dih«, pravimo, da je živ. Včasih se po svoje obnaša. Tako pri obdelavi na primer ne mara prepiha in vlage ali temperaturnih nihanj. Kdor dela z lesom, mora imeti občutek zanj, če hoče, da nastanejo lepi in uporabni izdelki.

Surovina za izdelavo stola je furnir

Furnir je tanek sloj lesa. Ločimo med luščeni in spojenim furnirjem. Luščnega se pridobiva tako, da se »luščici« sloje debela. In tako kot so debela različnih obsegov, se dobi različne dolžine luščnega furnirja. Tega kupujejo v Sloveniji in Makedoniji. Navadno gre za bukov furnir. Brezov furnir uvažajo iz Ukrajine. Spojen furnir se pridobiva z lepljenjem trakov; navadno gre za orehov, hrastov in jesenov furnir.

Od furnirja do stola

Izdelava stola je zahteven proces, kjer je treba vselej upoštevati lastnosti lesa,

možnosti obdelave in zahteve naročnika.

Najprej furnir narežejo na zeleno dimenzijo, nato sledi lepljenje listov. Debelina polizdelka je odvisna od zahtev naročnika. Nato lepljenko vstavijo v kalup in stisnejo. Sledi »pečenje«, da se lepilo strdi in med sabo poveže plasti furnirja. V tem času je pomembno, da ni prepiha ali prevelike vlage ali spremembe temperature, sicer se lahko zgodi, da se les ukrivi po svoje. To pa pomeni škodo, saj nepopolnega polizdelka ne morejo prodati.

Na koncu izdelek obrežejo. Na željo naročnika opravijo še kako drugo delo, na primer kovičijo, brusijo ...

Boštjančičeva pravita, da letno porabi okoli šesto do sedemsto kubičnih metrov materiala oziroma »stisnejo« približno en tovrnjak izdelkov mesečno.

Novi prostori v industrijski coni Miren

Podjetje je najprej delovalo v najetih prostorih. Toda zgodilo se je tisto, česar si niso želeli: prisiljeni so si bili poiskati nove delovne prostore. Tako so leta 2020 zgradili halo s pripadajočimi režijskimi prostori v industrijski coni Miren.

Hala je dokaj velika in visoka. Ko stopiš vanjo, vidiš, da je prav vsak kotiček kar najbolje izkoriščen. Stroji, s katerimi

se dela, so ogromni. Zelo veliko prostora vzamejo kalupi s stiskalnico. Ta hip je za delo pripravljenih kakih deset kalupov. Še več jih je lično pospravljenih v posebnem prostoru, od koder jih lahko prav hitro vzamejo in pripravijo za rabo.

Zanimalo me je, kolikšen je hrup v delavnici in koliko je prahu. Na obhodu delovnega prostora sem ugotovila, da gre za nizko stopnjo hrupa. Tudi glede prahu ni nič posebnega. Danes smo pozorni tudi na ti dve področji.

Prodaja predvsem v tujino

Polizdelki S-I krivulja so kakovostni, saj posebno pozornost posvečajo vhodni surovini, to je kakovostnemu furnirju. Denis Boštjančič je že več kot 30 let v poslu z lesom, tako da se na ta material odlično spozna. Sam ga tudi nabavlja.

Največ izdelkov prodajo v Italijo, nekaj pa tudi v Francijo in Avstrijo. Seveda prodajajo tudi na domačem trgu. Kupci njihov polizdelek uporabijo tako, da trgu ponudijo celoten stol, ki je končni izdelek.

Kako naprej

Vemo, da je tudi v lesni industriji huda konkurenca. Danes je velika težava dobiti delavce. Kljub temu se trudijo napredovati. Konkurirajo s kakovostnimi polizdelki. Razmišljajo o izdelavi celega stola, ne le polizdelkov. Trenutno so v

poskusnem obdobju. Želijo si izdelati tudi oblazinjene stole. Vse to je še v razvoju, zato naj ideja dozori in se udejani.

Denis Boštjančič je energičen vodja. Do potankosti pozna celoten proces izdelave stolov. V eni osebi je direktor, pogajalec, vodja proizvodnje, komercialist, nabavnik surovin, delavec za katerim koli strojem v delavnici, popravljalec in serviser strojev – in še bi lahko naštevali. Pogosto je prvi na delu in zadnji, ki odhaja. Sobota je zanj delovni dan, po potrebi tudi nedelja. Pisarniško delo vodi žena Andrejka, ki skrbi, da so vsi papirji pripravljeni pravočasno in točno. Tako kot drugod tudi njih duši množica papirjev.

Denisu in Andrejki Boštjančič želim veliko uspeha pri snovanju novosti in vodenju podjetja.

Marta Pavlin

Foto: arhiv podjetja

Sodeluj v nagradni igri

Osvoji 40 €!

Vsak teden bomo v AMZS centrih **Šempeter pri Gorici, Ajdovščina in Vipava** ter **društvu Gas Vrtejba** izžrebali srečneža in mu podarili

**AMZS darilno
kartico s 40 €.**

Kako do nagrade?

- 1 Obišči AMZS Šempeter pri Gorici, Ajdovščina, Vipava ali društvo Gas Vrtejba
- 2 Opravi nakup blaga ali storitev
- 3 Izpolni nagradni kupon

**+ Decembra 2025
DODATNO ŽREBANJE za:**

- 1 X** počitnice v termah za 4 osebe (4 dni)
- 5 X** AMZS praktični paket

*amzs.si/osvoji40eur

**DRUŠTVO
GAS VRTEJBA**

AMZS

Kamnoseška delavnica in saniran vaški dom v Lipi

Ob koncu poletnih počitnic v Lipi na Krasu že tradicionalno popestrimo s kamnoseško delavnico Dotik kamna. Letošnja delavnica v organizaciji društva Škrla iz Lipe je bila že šesta po vrsti. Namenjena je širjenju znanja obdelave kraškega kamna ter preseganju prepričanja, da je ta spretnost preveč zahtevna in nedosegljiva za običajne ljudi.

K sreči to sporočilo vsako leto doseže večje število bodočih ljubiteljskih kamnosekov, zato je bila delavnica letos »razprodana« že takoj po objavi. Udeleženci in udeleženci so letos pod vodstvom domačega kamnoseka in akademskega kiparja **Luke Hareja** klesali kamne naravnih oblik, kakršne najdemo v naravi.

Delavnica je bila zaključena s kraško merendo za vse udeležence – teranovim točem s pršutom in polento. Okrepčali so se lahko v nedavno na novo urejenem večnamenskim prostorom v vaškem domu Pr' Lunjevih v Lipi, kjer je bila v tednu pred tem zaključena sanacija dolgoletnih poškodb zaradi vlage.

Sanacijo je pripravila in financirala Krajevna skupnost Temnica, lastnica stavbe, v sodelovanju z Občino Miren - Kostanjevica, ki je, kot pristojna, vodila investicijo. Prostor bo še naprej namenjen skupnim aktivnostim v vasi, druženju krajanov ter tudi uporabi s strani različnih uporabnikov, ki večnamenski prostor s kuhinjo, sanitarijami, zunanjim amfiteatrom in otroškim igriščem lahko najamejo za zasebna praznovanja ali podobne dogodke.

Predstavitvi novo urejenega prostora in druženju krajanov je bil namenjen popoldanski in večerni del dogajanja v Lipi s pogostitvijo za krajane, organiziran v sodelovanju Krajevnne skupnosti Temnica in društva Škrla iz Lipe. Dan je bil zaključen s filmskim večerom pod zvezdami, z ogledom nostalgčnih filmskih podob iz mladosti tistih, ki so zdaj že v srednjih ali starejših letih.

*Besedilo in foto: Nataša Kolenc,
KS Temnica*

Opekarski dnevi 2025

Sredi junija smo v Biljah obeležili že sedemnajste Opekarske dneve, s čimer želimo ohraniti spomin na opekarje in opekarstvo, ki je večini naših prednikov rezalo kruh in ki je še donedavnega močno zaznamovalo naš kraj.

Program letošnjih Opekarskih dni-
vov se je pričel junija z navdušujočim
koncertom mladih biljenskih glasbenih
talentov, ki so pod mentorstvom **Ingrid
Praznik** obogatili uvodni večer. Nasled-
nji dan so se obiskovalci preizkušali v
gnetenju in oblikovanju gline pod budnim
očesom članic in članov Društva kerami-
kov ter pokušini dobrot izpod rok članov
Društva upokojencev in članic Društva
žena. Ogledali in spremljali smo, kako
so nekoč stari frnažarji ročno izdelovali
cegle in korce, kar nam vedno rada de-
monstrirata malo manj stara frnažarja
Aleksander Nanut in **Cvetko Čevdek**,
ki sta, čeprav v malo drugačnih in pred-
vsem modernejših časih, v opekarni iz-
polnila svojo celotno delovno dobo.

Zgodbe goriških opekarjev

V osrednjem delu kulturnega progra-
ma smo se člani KTD Zarja Bilje osre-
dotočili na zadnjo izdano knjigo s to
tematiko z naslovom Zgodbe goriških
opekarjev. V njej je tudi pripoved enega
izmed prej omenjenih demonstratorjev
ročnega dela, Aleksandra Nanuta. Od-
lomke iz njegovega zanimivega zapisa,
je prebrala **Lučana Petrovčič**, Aleksan-
der, ki se ji je pridružil na odru, pa se je
ob njih še razgovoril in jih dopolnil.

Pripoved v knjigi začenja pravzaprav
z zgodbo svojega očeta, prav tako frna-
žarja, in ima zato vpogled v delo opekar-
jev že za celo generacijo pred nastopom
svoje službe. Kot otrok se je Aleksan-
der z vrstniki pozimi hodil gret na peč,

frnažarji pa so jim pekli krompir in pripo-
vedovali zgodbe. V knjigi je Aleksander
podrobno opisal težke pogoje delavcev
in istočasno njihovo zavest in pripadnost
opekarni, hkrati pa poudaril, da so se
opekarji kljub tem težkim pogojem zna-
li sprostiti in poveseliti. Rad se spomni
lepih dogodkov kot zaposleni delavec
pri Goriških opekarnah, saj je znani rek:
»Če ne boš priden v šoli, boš šel delat k
frnaži!« doletel tudi njega in je na frnaži
preživel celotno delovno dobo. Vendar
so bila sedemdeseta leta in vsa nadalj-
nja tudi pri opekarni razvojno usmerjena,
tako da so težaško ročno delo zamenja-
li stroji in proizvodnja se je postopoma
avtomatizirala. Z nami je delil tudi anek-
doto o jugoslovanskih generalih, ki jih je
na frnažo pripeljal Negovan Nemec, ob
čem smo se prisrčno nasmejali.

Ob prazniku je vsem Biljencem in or-
ganizatorjem v svojem nagovoru čestital
tudi župan **Mauricij Humar**, prireditev
se je udeležila tudi direktorica Javnega
zavoda Miren Kras **mag. Ariana Durnik**.

Večerni kulturni program so s čudovi-
tim petjem obogatile pevke Društva Glas
pod vodstvom Ingrid Praznik, na kitari jih
je spremljal **Robi Rolih**. S svojim nabo-
rom pesmi so se pridružile skupni tema-
tiki letošnje delavnice v glini – pticam.

Razstava ptiči drugačne sorte

Gregor Maver, eden izmed dveh
mentorjev Društva keramikov Bilje, je
uradno odprl razstavo Ptiči drugačne

sorte, **Mira Fon** pa je prebrala pravljíč-
no pripoved o ptičih, ki so se ustavili v
Biljah. Razstava je postavljena v naravi,
v parku ob Potoku.

Tudi v dvorani je bila postavljena ope-
karska razstava. V preddverju dvora-
ne sta bila na ogled še dva panoja, ki
predstavljata revitalizacijo opekarne.
Vsebino slednjih je prikazala **Hana Tifle**,
mag. arhitekture, ki je temo obdelala v
okviru magistrske naloge.

Društvo žena je poskrbelo za frna-
žarsko večerjo, to je pečen krompir in
perutničke, **Negovan Marega** pa še za
eno pogosto hrano opekarjev, šelinko.
Za glasbo so poskrbeli mladi Biljenci in
DJ Alan Žorž. V nedeljo je bila v biljenski
cerkvi darovana sv. maša za opekarje.

Ponovno se je izkazalo, da je tradicijo
opekarstva vredno ohranjati!

KTD Zarja Bilje

Vzemite si čas za svoje zdravje – pojdite na preventivni pregled

Medtem ko hitimo skozi vsakdanje obveznosti, pogosto premalo poskrbimo zase in zanemarimo zdravje, dokler nas ne doletijo zdravstveni zapleti in slabo počutje.

Smiselno je, da si ne glede na osebni tempo vzamemo čas za preventivne preglede. Z njimi lahko bolje spoznavamo svoje zdravstveno stanje, premislimo o svojem življenjskem slogu ter izboljšujemo svoje ravnanje in počutje.

Kaj je preventivni pregled?

Preventivni pregled je namenjen zgodnjemu odkrivanju nekaterih kroničnih bolezni in dejavnikov tveganja zanje. Najpogostejši dejavniki tveganja so nezdrava prehrana, pomanjkanje telesne dejavnosti, kajenje, prekomerno pitje alkohola, dolgotrajen stres in dedna nagnjenost. Kronične bolezni, ki jih lahko odkrivamo, pa so srčno-žilne bolezni, sladkorna bolezen tipa 2, debelost, povišan krvni tlak, astma, kronična obstruktivna pljučna bolezen (KOPB), dedne rakave bolezni, depresija in osteoporoza. Z zgodnjim prepoznavanjem teh bolezni in tveganj lahko pravočasno ukrepamo in zmanjšamo ogroženost za resne zdravstvene zaplete.

Kje lahko opravite preventivni pregled?

Preventivni pregled lahko opravite v ambulantni družinske medicine vašega izbranega osebnega zdravnika. Te ambulate so se do pred kratkim imenovala referenčne ambulate. Preglede izvaja jo diplomirane medicinske sestre s specialnimi znanji v sodelovanju z zdravnikom družinske medicine.

Komu so preventivni pregledi namenjeni?

Do preventivnega pregleda so upravičeni vsi odrasli od 30. leta starosti dalje, in sicer vsakih pet let. Osebe s sladkorno boleznijo, prekomerno telesno težo ali debelostjo, z družinsko nagnjenostjo k boleznim srca in ožilja ali z dedno povišano ravno holesterola v krvi oziroma motnjami v presnovi maščob, pa se preventivnega pregleda lahko udeležijo že prej.

Na preventivni pregled vas lahko usmeri osebni zdravnik, lahko vas po pošti ali po telefonu povabi medicinska sestra ali pa se naročite tudi sami.

Kako poteka preventivni pregled?

a) Laboratorijski testi

Po odvzemu krvi boste izvedeli za raven krvnega sladkorja na tešče in vrednosti holesterola (skupni, LDL, HDL) ter trigliceridov. Če bo potrebno, bo opravljen tudi test za preverjanje presnove sladkorja (OGTT).

b) Pogovor o življenjskih navadah

V sklopu preventivnega pregleda se boste z diplomirano medicinsko sestro pogovorili o vaših življenjskih navadah, ki vplivajo na vaše zdravje. S pomočjo vprašalnikov boste skupaj ocenili vašo prehrano, telesno dejavnost, kajenje, pitje alkohola in izpostavljenost stresu. Prav tako boste spregovorili o morebitnih simptomih depresije, opozorilnih znakih raka ter vaši vključenosti v presejalne programe za zgodnje odkrivanje raka. Ta pogovor vam bo pomagal prepoznati morebitna tveganja in vas spodbudil k zdravim spremembam.

c) Meritve

Pri vsakem pregledu izmerijo: krvni tlak, telesno višino in težo ter obseg pasu. Če obstaja tveganje za kronične bolezni, so meritve lahko pogostejše.

č) Dodatne preiskave

Če rezultati pokažejo potrebo, so na voljo še: elektrokardiogram (EKG), spirometrija (meritev delovanja pljuč), 24-urno merjenje krvnega tlaka, merjenje gleženjskega indeksa (pretok krvi v nogah).

Glede na rezultate pregleda ter vaše želje in interes vas bosta diplomirana medicinska sestra in osebni zdravnik lahko usmerila v nadaljnje aktivnosti v center za krepitev zdravja ali zdravstvenovzgojni center. Tam so na voljo različne brezplačne delavnice in svetovanja za zdrav življenjski slog.

Kaj pa preventivni pregled za službo?

Obdobni zdravniški pregled, ki ga zahteva delodajalec, ni enak preventivnemu pregledu v ambulantni družinske medicine. Prvi je namenjen oceni delovne sposobnosti in varnosti pri delu, medtem ko je drugi osredotočen na zgodnje odkrivanje tveganj za kronične bolezni ter spodbujanje zdravega življenjskega sloga. Zato vam svetujemo, da izkoristite priložnost in se redno udeležujete obeh vrst preventivnih pregledov.

NIJZ

Oskrba rane

Koža, največji človeški organ, ima kompleksno strukturo, ki nas ščiti pred zunanjimi dejavniki in izsušitvijo. Poleg tega sodeluje pri uravnavanju telesne temperature, izmenjavi snovi z okoljem in sintezi vitamina D. Ob mehanski sili se struktura kože poruši in nastane kožna rana.

Ob nastanku rane se naš organizem odzove s takojšnjim celjenjem, ki poteka v več fazah:

- faza krvavitve: odvajanje krvi iz rane
- faza hemostaze: skrčenje žil in nastanek krvnega strdka
- vnetna faza: obrambne celice poskrbijo, da se rana ne okuži, in odstranjujejo mrtve celice
- proliferativna faza: faza obnavljanja in tvorbe kolagena
- remodeliranje: tkivo izgublja tekočino in postaja čvrsto, nastane brazgotina

Glede na nastanek delimo rane na akutne in kronične. Akutne rane so običajno posledica poškodbe (ureznine, odrgnine, manjše opekline, kirurške rane). Pojavijo se nenadoma in celjenje poteka v povprečju 4–8 tednov. Kronične rane se celijo več kot 8 tednov in nastanejo kot posledica bolezenskega stanja (arterijske razjede, venski ulkus, limfatični ulkus, opekline rane, diabetične rane itd.). Celjenje je zato moteno, napreduje zelo počasi ali celo ne napreduje. Kronične rane zahtevajo pomoč zdravstvenega osebja, medtem ko lahko manjše akutne rane oskrbimo sami doma. Pri sladkornih bolnikih in bolnikih, ki jemljejo zdravila proti strjevanju krvi, moramo biti posebno pazljivi in rano redno kontrolirati.

Kako akutno rano oskrbimo v domačem okolju?

Pred oskrbo rane v domačem okolju si najprej umijemo roke z milom, po potrebi jih tudi razkužimo. Ob močni krvavitvi na rano rahlo pritisnemo s sterilno gazo. Če je rana večjega obsega, del telesa z rano tudi dvignemo.

Rano očistimo s sterilno fiziološko raztopino, pri čemer vedno odpremo novo embalažo fiziološke raztopine, saj le tako zagotovimo sterilnost pripravka. Če te nimamo pri roki, uporabimo pitno vodo iz pipe. S čiščenjem rane odstranimo morebitne tujke in mikroorganizme. Po mednarodnih priporočilih se za čiščenje rane uporablja izključno fiziološka raztopina. Uporabimo lahko tudi

aseptična razkužila, vendar moramo biti pazljivi, saj le-ta ne delujejo negativno samo na mikroorganizme, pač pa tudi na človeške celice, ki sodelujejo v procesu celjenja rane (levkociti, keratinociti, fibroblasti). Opažamo, da ljudje za razkuževanje ran še vedno posegajo po etanolu (navadno 70 %), kar pa ni priporočljivo, saj etanol peče in ovira celjenje rane. Danes se za razkuževanje uporabljajo drugi alkoholi, vodikov peroksid, povidon-jod, klorheksidin, oktenidin, hipoklorovna kislina, medicinski med ...

Po čiščenju rano zaščitimo z uporabo obloge. Celjenje rane poteka do 3-krat hitreje, če uporabimo sodobne obloge, ki rano vlažijo in se nanjo ne sprimejo. Poleg tega vpijejo morebitni izcedek. Ker so omenjene obloge precej drage, lahko uporabimo tudi pripravke (geli, kreme, pršila), ki imajo prav tako vlažilno funkcijo, nato na rano damo sterilni obliž. Če je rana večja, z uporabo teh preparatov počakamo, da se rana »zatre«, da ne pride do morebitne okužbe. Vlažno okolje pospeši tvorbo novega tkiva, skrajša vnetno fazo in zmanjša nastanek brazgotine. Poleg tega se zaradi navlaženosti živčnih končičev zmanjša tudi bolečina v rani.

V pripravkih za vlažno celjenje najdemo hialuronsko kislino, ki veže večjo količino vode, širi medcelične prostore in olajša vstop imunološkim celicam do poškodovanega mesta. Med naravnimi sestavinami najdemo ekstrakt prave kamilice, ognjič, aloe vero, propolis, ribje olje, perujski balzam ... Zelo pogosto uporabljena spojina je tudi dekspantenol. Za še hitrejše celjenje pacientom svetujemo uporabo vitaminov C in E kot antioksidantov. Vitamina C in A pa dodatno pospešujeta tvorbo kolagenskih vlaken, ki koži dajejo čvrstost in elastičnost.

Ker znani rek pravi Nesreča nikoli ne počiva, imejmo v domači lekarni vedno nekaj osnovnih sredstev, ki omogočajo hitro, varno in učinkovito oskrbo ran.

Iva Tonkli, mag. farm.

Foto: arhiv Goriške lekarne

Družba nadzora, družba tesnobe?

Nedavno sem brala članek o tem, da v anglo-saksonskem svetu postaja že kar običajno, da partnerji in prijatelji med seboj delijo svoje lokacijske podatke. Pri nas je tega k sreči manj.

V praksi to pomeni, da prek aplikacije, ki jo ima v lasti neka korporacija, svojemu partnerju in/ali prijateljem sporočam, kje sem v vsakem trenutku. Vsi podatki o mojem gibanju se nato trajno hranijo na strežnikih »v oblaku«. To pomeni, da ne vem, kje na svetu se ti strežniki nahajajo. Ker nisem edina, ki deli svoje podatke o lokacije, se hkrati z mojimi hranijo tudi podatki o gibanju vseh drugih oseb. S tem lahko lastnik aplikacije vzporedno analizira vzorce vedenja in gibanja zelo velikega števila ljudi.

Vse, kar tako ali drugače delimo na internetu, je izpostavljeno tudi možnosti vdorov in kraje podatkov. Vprašali bi se torej, zakaj to sploh počnemo.

Najbolj verjeten odgovor se zdi, da sledimo trendom in ne razmišljamo o svojih dejanjih, če vidimo, da drugi to počnejo. Potem je tu še družbeni pritisk. Najbrž je težko zavrniti prošnjo ljubečega partnerja, da bi ves čas vedel, kje sem. Še zlasti, če to že počnejo najini prijatelji.

Razmislek o digitalnem odtisu, ki ga pri tem puščamo, pa je nekako preveč abstrakten in neoprijemljiv. Večina ljudi tudi (še) nima izkušenj s posledicami vdorov v strežnike, ki hranijo naše občutljive osebne podatke in skrajno identitete.

Zakaj omogočiti vpogled v vsak naš gib?

Če nekomu zaupaš, verjetno ni potrebe po tem, da bi ga ves čas nadzoroval in zalezoval. A motivacija za tak nadzor niti ni zares zrasla na našem zeljniku. Gre predvsem za manipulativno zlorabo s strani korporacij, ki želijo vedeti čim več o nas. Te družbe ciljajo na naše pomanjkanje samozavesti in s tem tudi sposobnosti, da zaupamo bližnjim. Ciljajo na našo podzavestno željo po nadzoru nad drugimi ter na našo večno radovednost. Vsi imamo radi trače o tem, »kje je kdo s kom« tudi takrat, ko niti ne želimo imeti te osebe tako ali drugače pod nadzorom.

S takim načinom nadzorujemo svoje bližnje in si jih pravzaprav na nek način lastimo. To ni problematično le za tistega, ki mu sledimo, temveč je tudi za tistega, ki sledi. Poleg resne nevarnosti,

da nas to zasvoji, je tu prisotna tudi tesnoba, ko na primer vidimo, da je partner drugje, kot smo pričakovali, ali se je nekje zadržal dlje kot običajno ali pa njegovo gibanje kako drugače odstopa od običajnega.

Ko nam ponujajo uporabo teh aplikacij, ciljajo tudi na naše strahove, saj je strah najmočnejše in najbolj primarno čustvo. Tako stalno zalezovanje lahko s časom vodi v stres oba – tistega, ki je nadzorovan in tistega, ki nadzoruje.

Te aplikacije naj bi bile rešitev v nevarnih situacijah

Toda ali je temu res tako? Nesreče v gorah naj bi bile en od takih primerov; a vsak, ki hodi v gore, ve, da je pokritost s signalom v splošnem zanesljiva le tam, kjer verjetno ne boš obležal ponesrečen – na vrhu hriba. Na odročnih pobočjih in v grapah nam verjetno taka aplikacija ne bo v pomoč – torej gre le za iluzijo večje varnosti.

Pozitivni vidiki uporabe deljenja lokacije z bližnjimi pa bi lahko bili predvsem na področjih, kjer je oseba, ki deli podatke o svoji lokaciji, sama močno zainteresirana za to. Na primer starejša oseba, ki živi sama in ji tako deljenje lokacije s sorodnikom ali prijateljem daje občutek večje varnosti pri samostojnem življenju.

Problematično je starševsko nadzorovanje otrok s pomočjo tehnologije. Poleg tega, da je lahko hudo problematična že sama varnost naprav – še zlasti otroških pametnih ur, ki so v veliki meri prava varnostna nočna mora – je tu še vpliv na otrokov razvoj.

Strokovnjaki s področja razvoja otroka opozarjajo: Če se otrok zaveda, da je pod stalnim nadzorom staršev, ima to lahko dolgoročne posledice za otrokovo samozavest, samostojnost, odgovornost, socialne spretnosti in sposobnost reševanja lastnih težav. Otroci potrebujejo avtonomijo, da razvijejo samozavest in sposobnosti odločanja.

Ta tehnologija je bila v veliki meri razvita tudi za vojaške namene in grozljive posledice zlorab teh tehnologij lahko vidimo na Bližnjem vzhodu.

Ali bomo torej to tehnologijo, ki je bila razvita predvsem zaradi želje korporacij ali držav po zbiranju velike količine podatkov o nas in po večjem nadzoru nad nami, uporabljali tudi mi in se aktivno pridružili družbi nadzora?

Toda nad vsem, kar delimo, pravzaprav izgubimo nadzor. Kaj se zgodi z mojimi lokacijskimi podatki, ko na primer zapustim partnerja, s katerim sem jih delila. Ali bo morda v jezi kar javno delil podatke o mojih dolgoletnih dnevnikih navadah?

Pasti uporabe tehnologij za nadzor gibanja ljudi je veliko, polje možnih zlorab je zelo široko.

Predlagam, da uporabniki različnih digitalnih storitev razmislijo o svoji uporabi in o možnih negativnih posledicah preden postanejo žrtve le-teh.

Maja Vreča, Arnes

Vir slike: Arnes Canva

Gozdni slezovec – malva, ajbiš

Gozdni slezovec je tako kot navadni slez, ki je njegov bratranec, pogosta rastlina na domačih vrtovih.

Do pozne jeseni s svojimi cvetovi kraši vrt in videti je, da bo prav on zadnji, ki ga bom obirala pred začetkom zime. Njegove ljubke cvetove nabiram sproti, uporabni pa so tudi listi in korenina. Je zelo nežna rastlina. Čeprav so sveži cvetovi rožnati, dobijo temno modro barvo, ko jih posušimo. Čaj pa obarvajo svetlo zeleno.

Slez, ki mu pravimo tudi ajbiš, je trajnica, ki zraste tudi do dva metra visoko. Celotna rastlina je porasčena s sivimi dlačicami. Njegovi listi so jajčaste oblike, na koncu neenakomerno narezani in razdeljeni na tri do pet krp.

Učinki slezovca

Slezovec deluje blažilno in omehevalno, zato je primeren pri boleznih, ki jih spremlja vnetje – tako zunanje kot notranje. Vsi pripravki iz slezovca pomirjajo in izločajo strupene snovi iz telesa. Mehča sluznico in pospešuje izkašljevanje, zato je učinkovit pri hripavosti, vnetju grla in žrela. Spada med najučinkovitejša zelišča.

Priprava čaja

Čaj pripravimo tako, da pest cvetov namočimo v liter hladne vode, pokrijemo in pustimo stati šest do osem ur. Čaj samo pogrejemo, precedimo in pijemo dva do trikrat dnevno pred jedjo. Pomembno je, da ga ne pregrejemo ali poparimo, saj lahko s tem uničimo zdravilne učinkovine.

Jeseni se nam ponuja res dober izgovor za sprehod v naravo. Barvitost drevja, odpadanje listja in dozoreli plodovi bodo s sprehodom potolažili naše radovednosti.

Besedilo in foto: Karla Žniderčič

ZamenjajOkna.SI

okna - vrata - senčila - komarniki

Novost v ponudbi:
ALU polkna v kraškem stilu

Al-mex d.o.o. Miren 5 i
Že 30 let le najboljše iz domače občine.

051 394 366 05 39 54 004 info@al-mex.si

Aluminij in PVC

že 30 let!

Poletni solsticij na Cerju

V okviru projekta Poletna muzejska noč je v 62 krajih po Sloveniji kar 81 muzejev na stežaj odprlo vrata za brezplačne ogleda in ponudilo preko 380 tematskih dogodkov. Tudi Pomnik na Cerju.

Večer, v katerem je bil simbolično prižgan tudi kresni ogenj, je bil vsebinsko zasnovan kot velik poklon tradiciji in prednikom.

O pomenu negovanja dediščine sta spregovorila dva posebna gosta. **Bran-ka Urbanija**, kulturna antropologinja ter mentorica študijskega krožka Etno-fle-tno, povezuje kreativno skupino aktivnih ljubiteljev ljudske dediščine v starosti od 27 do 92 let. Pod njenim mentorstvom je bil posnet 35-minutni dokumentarni film *Korenine moje domovine*, ki odpira razmišljanja o svoji lastni ter narodni identiteti ter razkriva manj znana dejstva o naši domovini in Slovencih.

Med 18 informatorji z različnih področij dela in poklicanosti je bil tudi **Oskar Kogoj**, ki je bil hkrati vezni člen s Hrabroslavom Pergerjem, človekom, ki je v vosek in med vtisnil svojo dušo in s tem pustil neizbrisno sled v slovenski kulturni dediščini.

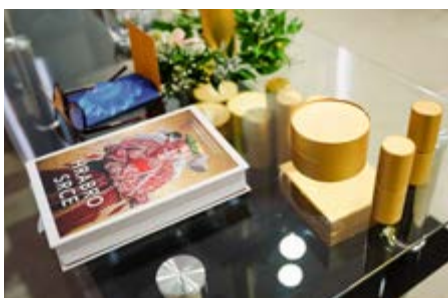
Hrabroslav Pergar – satje in med

Hrabroslav je predstavnik devete generacije Perger, ene najstarejših slovenskih rokodelskih družin, ki z ljubeznijo in strastjo ustvarja najboljše izdelke iz medu in satja, spoštuje tradicijo in ohranja družinske skrivnosti že od davnega leta 1757, torej več kot 250 let. So prejemniki najvišjega priznanja domače in umetnostne obrti Zlata Vitica. Perger je pred kratkim izdal knjigo *Hrabro srce*, ki je deloma biografija, v večji meri pa poklon družini in eni najstarejših obrti na slovenskem, lektarstvu.

Oskar Kogoj je oblikoval več izdelkov iz medu in satja za družinsko podjetje Perger, ki je v nadaljevanju poskrbelo, da so bili številni med njimi dolga leta državno protokolarno darilo in jih je danes najti po vsem svetu, vse od Vatikana do vladne palače ZDA.

Magičen večer je s svojim edinstvenim glasom povezala v nepozabno doživetje vedno izjemna pevka **Tatjana Mihelj**.

Javni zavod za turizem
Miren - Kostanjevica

Festival kaštelirjev Vojščico na Krasu spremenil v stičišče s preteklostjo

Umirjena kraška vasica s pogledom na morje je postala prizorišče novega festivala kaštelirjev/festival dei castelli, ki so ga poimenovali kar TABR – po delu naselja »Tabor«, vzpetini nad vasjo, kjer danes stoji pokopališče in ostanki nekdanje cerkve sv. Vida.

Tabor je bil v preteklosti tudi prazgodovinsko naselje – gradišče, datirano v bronasto dobo (2. tisočletje pr. n. št.) z markantno lego in razgledom, ki se razteza čez Kras vse do morja. Prav zato je Vojščica postala tudi glavno prizorišče festivala, ki je nastal v sklopu projekta Interreg ITA–SLO KAŠTEllieri, v katerem kot projektni partner sodeluje tudi Javni zavod Miren Kras.

»Z organizacijo festivala želimo približati dediščino prazgodovinskih gradišč, ki je prisotna tako na območju Občine Miren - Kostanjevica kot tudi na Krasu in v čezmejnem prostoru. Pomembno je, da širša javnost to dediščino spozna, vidi in tudi ponotranji, saj je skupna vsem in jo lahko vsi pomagamo ohranjati in zaščititi za prihodnje rodove. Žal je bila dediščina gradišč dolgo časa spregledana, z opuščanjem obdelovanja zemlje in paše pa so se te krajine zaraščale in pozabljale. V sklopu projekta KAŠTEllieri bomo skozi različne aktivnosti del teh gradišč očistili, digitalizirali in jih ponovno oživili z vključitvijo v nove turistične produkte,« pravi **Anja Sedevčič Lasič**, vodja projekta pri JZ Miren Kras.

Dogodek so izvedli v soorganizaciji z lokalnim društvom ŠKTD Farjovca, saj si želijo, da bi festival zaživel in se nadaljeval tudi po koncu projekta, ki se izteče oktobra 2026.

Kaj so obiskovalci lahko doživeli na festivalu?

Začelo se je z vodenim pohodom Od gradišča do gradišča, ki je potekal v slovenskem in italijanskem jeziku. Krožna 8-kilometrski tura je vodila do dveh gradišč – Tabra pri Vojščici in Grmače pri vasi Novelo. Slednje ima še danes lepo ohranjeno zunanje obzidje, ponekod visoko tudi do 6 metrov.

V duhu ustvarjalnega laboratorija

Popoldne je dogajanje potekalo na kar petih različnih točkah po vasi Vojščica, kjer smo gostili pet ustvarjalnih delavnic:

- Pred cerkvijo sv. Vida je potekala kamnoseška delavnica pod vodstvom kamnosekinje **Petre Pike Moze** iz

Lipe. Obiskovalci so si lahko izklesali poseben spominek z motivi iz tistega časa.

- Ob stari šoli v Vojščici je zadišalo po prazgodovinski kuhinji. Pod vodstvom arheologinje **Polone Janežič** so obiskovalci spoznali sestavine, pripravo in tehnike kuhanja prazgodovinske hrane.
- Na zeliščni kmetiji Rogelja je **Magda Rogelja** popeljala obiskovalce skozi cvetoče zeliščno polje ter jih v posebnem obredu uvedla v uporabo zelišč, ki so jih lahko tudi okusili.
- V kalu Poščenik, nekoliko izven vasi, sta potekali dve delavnici: izdelovanje lokov in piščali pod mentorstvom **Roberta Perasa** ter pletenje venčkov sv. Ivana pod vodstvom **Dore Masten**.
- Pozno popoldne se je dogajanje preselilo na območje Tabra, ob današnjem pokopališču, kjer so potekala strokovna predavanja. Arheologi **dr. Maša Saccara**, **dr. Tomaž Fabec**, **dr. Federico Bernardini** in **dr. Peter Turk** so predstavili arheološko dediščino Krasa, dosedanja raziskovanja ter rezultate analiz LIDAR posnetkov, opravljenih v okviru projekta. Preseñetljivo velik obisk domačinov je pokazal močan interes za tovrstno dediščino.

Zaključek z glasbo in zvezdami

Večer so zaključili s prav posebnim glasbenim nastopom skupine Trš,

slednja igra na glasbila izdelana iz lesa kar 6500 let stare jelke najdene v Čadrgu.

Člana skupine **Jani** in **Samo Kutin** sta pred dvema letoma ob obnovi opuščene kala v Čadrgu naletela na impresivno najdbo dobro ohranjenih debel jelk. Les so skrbno shranili, razžagali, posušili in poslali na analizo. Ugotovili so, da gre za jelko, katere starost je bila ocenjena na kar 6500 do 6580 let – torej iz kamene dobe. Les je ohranil trdnost in vse značilnosti, ki omogočajo nadaljnjo uporabo.

Samo Kutin je predlagal, da bi iz tega lesa izdelali glasbila – s tem bi lesu simbolno vdihnili večnost. Tako se je v zadnjih dveh letih začela razvijati celotna serija unikatnih glasbil: flavte, fujare, lire, harfe, zdaj pa je v nastajanju tudi violina pri goslarskih mojstrih iz Škofje Loke. In rodila se je tudi zamisel o ustanovitvi zasedbe, ki bo igrala prav nanje.

Po koncertu je sledilo še druženje z ljubitelji astronomije in opazovanje zvezd s teleskopi.

Projekt KAŠTEllieri sofinancira Evropska unija v okviru Programa Interreg VI – A Italija – Slovenija.

Javni zavod za turizem Občine Miren - Kostanjevica

Brezmejno telo na Cerju

Ob Pomniku miru na Cerju se je »zgodila« veličastna predstava **Brezmejno telo** kot ena od štirih največjih umetniških projektov Evropske prestolnice kulture Nova Gorica – Gorica 2025 (EPK 2025).

Izvirna plesna pripoved, ki jo pišeta **Michal Rynia** in **Nastja Bremec**, je s stalnim mednarodnim plesnim ansamblom v zasedbi plesalcev iz devetih držav (Slovenije, Italije, Švedske, Sev. Makedonije, Švice, Francije, Japonske, Nizozemske in Nove Zelandije) je v zadnjih štirih letih ponudila pet plesnih predstav (Do Lune in nazaj, Distanca, Border-Line, F-Lights, Prometej) in se v prvih dneh julija zaključila na Cerju z umetniškim presežkom **Borderless body**.

»Projekt je bil v času kandidature za EPK 2025 zasnovan kot eden od programskih vrhuncev, s katerim naj bi se spraševali o človekovi prihodnosti v svetu klimatskih sprememb, odkrival naj bi omejitve telesa, ples povezal z umetno inteligenco in robotiko ter se spraševal o prihodnjem odnosu med biološkim in tehnološkim. Človek sluti, da onkraj njegovih omejitev obstaja neizmeren potencial, po čemer hrepeni. Strah pred smrtjo in brezsmiselnostjo ga ženeta, da se vsak dan trudi, da bi bil boljši,« je bistvo povzela snovalka prijavnice knjige EPK 2025 mag. **Neda Bric Rusjan**.

Simbolna lokacija okrepila sporočilo

Edinstven preplet plesa, glasbe, tehnologije, scenografije in kostumografije,

ki so ga soustvarili MN Dance Company in Duo Silence ob pomoči SNG Nova Gorica, je bil načrtovan tako, da je poleg klasičnih elementov predstave maksimalno izkoristil tudi danosti lokacije in arhitekturne značilnosti veličastne kamnite zgradbe.

Neponovljivo, nepozabno in globoko sporočilno doživetje je na Cerju dvakrat zaporedoma za dobro uro ustavilo čas. Poleg presežka v kakovosti plesa, lepote vizualnih in svetlobnih elementov,

vključno s sončnim zahodom in morjem luči pod robovi plesnega podija ter nepogrešljive glasbene poslastice v interpretaciji Duo Silence, je od gledalcev zahtevalo soočenje z ogledalom družbe, ki ji vrednote narekujejo kapital in mediji, dinamiko pa tehnološki razvoj, robotika, biomedicina, nanotehnologija in umetna inteligenca.

Um je prevzet in dokončno ujet v spiralo propada. Ali lahko človeško vrsto pred izumrtjem reši srce?

Veliki projekti so dobra popotnica za nadaljnji razvoj Cerja

»Cerje s tik pred dogodkom na novo tlakovanim dvoriščem je dokazalo, da ima izjemen potencial za nadaljnji razvoj kulturnega središča, ki bo v prihodnje, tudi na temeljih EPK 2025 lahko soustvarjalo v svetovnem merilu edinstven kulturni in turistični »borderless« prostor,« je svoje navdušenje izrazila **mag. Ariana Durnik**, direktorica Javnega zavoda Miren Kras, ki upravlja Pomnik miru in skrbi za razvoj vsebin.

Velik poklon snovalcem in nosilcem zelo zahtevnega, a uspešno izvedenega projekta, Zavodu MN Produkcija- MN Dance Company, Duo Silence in SNG Nova Gorica ter Simfoničnemu orkestru RTV Slovenija za doživetje večdimenzionalnega umetniškega presežka.

Zahvale za izvedbo projekta na izjemni, a zahtevni lokaciji gredo Ministrstvu za kulturo RS, MONG, Zavodu GO 2025 in Občini Miren - Kostanjevica, zaposlenim na JZ Miren Kras ter predstavnikom Jamarskega društva Temnica in Civilne zaščite, ki so poskrbeli za varnost in dobro počutje tako nastopajočih kot obiskovalcev obeh predstav. Z okusi Krasa in Vipavske doline sta udeležencem premiernega večera razvajali turistični kmetiji Faganeli iz Mirna in Božo Leban iz Lipe.

Javni zavod Miren Kras
Foto: Natalia Polonskaia

Devet zlatih let Miren Krasa

Destinacija Miren Kras je junija 2025 ob tretji presoji izpolnjevanja zahtev Zelene sheme slovenskega turizma po standardih GSTC (Global Sustainable Tourism Council) ohranila zlati znak Slovenia Green Destination. Od vstopa v shemo leta 2018 in prvega odličja v letu 2019 do poteka veljavnosti tokratnega certifikata v letu 2028, to pomeni devet let nagrade za vztrajno delo in trud vseh deležnikov, prebivalcev, ponudnikov turističnih storitev, Občine Miren - Kostanjevica in Javnega zavoda Miren Kras na področju trajnostnega razvoja.

Miren Kras domači in tuji javnosti pripoveduje zgodbo o unikatni butični destinaciji, ki trajnostni razvoj gradi na ljubezni med človekom in naravo ter predanosti prebivalcev Sanjave strani Slovenije, da bogato naravno, kulturno in zgodovinsko dediščino ohranijo in v dobrem stanju predajo v skrbništvo prihodnjim rodovom.

Občina Miren - Kostanjevica je v Zeleno shemo slovenskega turizma (ZSST) vstopila leta 2018. Izjemne naravne danosti (več kot 90 % območja pod zaščito Nature 2000), skrben odnos prebivalcev do dediščine ter dobro zasnovan model destinacijskega managementa v Javnem zavodu za turizem so Miren Kras že leta 2019 uvrstili med šest najboljših v Sloveniji. Destinacija je ohranila Zlati znak Slovenia Green destination tudi na drugi presoji leta 2022.

»Ponosni smo, da smo kljub izjemno težkim preizkušnjam požara, izzivom z zamenjavo članov zelene ekipe ter višjim zahtevam standarda ohranili zlato odličje tudi po tretji presoji. Povprečna ocena 8,7 je višja za 0,5 točke. Posebna pohvala gre vsem zaslužnim v destinaciji, tudi prebivalcem, da nam je uspelo v zadnjih treh letih izboljšati kar štiri od šestih področij: Destinacijski management, Narava in pokrajina, Okolje in podnebje, Kultura in tradicija. Kar na dveh področjih, Narava in pokrajina ter

Kultura in tradicija, smo dosegli skoraj nepredstavljivo oceno 10!« je dosežek komentirala direktorica Javnega zavoda Miren Kras, **mag. Ariana Durnik**.

Prepoznane dobre prakse

Presojevalci so končno oceno utemeljili z izpostavitvijo nekaterih primerov dobrih, prenosljivih praks: »Destinacija je ob tokratni presoji ohranila zlato barvo znaka, kljub temu da se je presojala po zahtevnejšem standardu Slovenia Green. Uspešna presoja je odraz številnih aktivnosti zadnjih treh let ter predane in angažirane direktorice javnega zavoda, ki je bila do januarja 2025 tudi zelena koordinatorica. Destinacija je v vseh kategorijah dosegla zelo dobre ocene in v okviru terenskega obiska tudi pokazala predanost okolju prijaznemu turizmu in motiviranosti ter entuziazem deležnikov v destinaciji. Posebej velja izpostaviti naslednje dobre prakse Miren Krasa: Drevo za Cerje, Skupaj za Kras in Krasno kuhinjo.

Izredno število dogodkov, festivalov in drugih aktivnosti povezuje zelo dobra prisotnost na socialnih omrežjih in spletni strani, tako da so tako obiskovalci kot prebivalci destinacije obveščeni o dogajanju, pri čemer pa je rdeča nit spoštovanje narave in trajnostni turizem. Na svoji spletni strani ima destinacija objavljen kalkulator za izračun ogljičnega odtisa

za turistično gospodarstvo, kalkulator za izračun povprečne porabe vode in tabele za vnos porabe električne energije in vode.«

ZSST ostaja pomemben partner nadaljnjega trajnostnega razvoja

Destinacija je pod skrbništvom JZ Miren Kras v zadnjih šestih letih na področju izpolnjevanja trajnostnih in ekonomskih kazalnikov razvoja naredila veliko, kar dokazujejo številna, tudi mednarodna priznanja in zavedanje občanov, med katerimi so tudi ponudniki turističnih storitev.

»Zagotovo ostaja ZSST pomemben partner na poti do ciljev lokalne skupnosti, kjer so najvišje rangirani ohranjanje okolja, narave in kulturne dediščine, krajine in tradicije. Rezultati presoje odražajo na prvem mestu kvaliteto bivalnih pogojev v Občini Miren - Kostanjevica. Podrobno bomo proučili rezultat presoje in priporočila presojevalcev ter skupaj z Zeleno ekipo pripravili trajnostni Akcijski načrt aktivnosti za naslednje triletno obdobje. Prejem certifikata pomeni, da Miren Kras zlato barvo, po kateri vse bolj prepoznavajo in vrednotijo kakovost ponudbe in bivanja tudi obiskovalci, ohranja vsaj do leta 2028. Skupaj torej dobrih devet let,« je zaključila Durnikova.

Javni zavod za turizem Miren - Kostanjevica

9x TRAJNOSTNI CERTIFIKATI

- SLOVENIA GREEN DESTINATION GOLD 2019-2025
- TOP 100 TRAJNOSTNIH DESTINACIJ 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024
- BEST OF EUROPA 2020
- 3x GREEN KEY (ZELENI KLJUČ) SLOVENIJA
- 1x GREEN ATTRACTION
- 2x GREEN ACCOMODATION
- GREEN & SAFE in SAFE TRAVELERS
- BREZ PLASTIKE
- SAFE AND HEALTHY MEETINGS & EVENTS

6x NOVE (LETNE) TRAJNOSTNE PRIREDITVE

- Nazaj v preteklost
- Kraška gmajna
- UTVV - Ultra trail Vipava valley
- Zvoki miru
- Mesec špargljevih jedi
- Guštarija

30x SKUPAJ ZA KRAS

- preko 30 akcij sajenja na pogorišču
- 150.000 sadik listavcev
- 3.000 kg semen
- 1.500 kg želodov
- 5.000 kroglic
- 45 podpisanih zavez podjetij za dolgoročno pomoč pri obnovi pogorišča
- 356.202 € donacij javnosti

3x LETNO SREČANJE DELEŽNIKOV TURIZMA

Tradicionalni strokovni dogodek v organizaciji Javnega zavoda Miren Kras za:

- Ponudnike nastanitve
- Ponudnike nočitev
- Gostince
- Turistične kmetije
- Vodnike
- Skrbnike muzejev
- Predsednike društev: kulturnih, športnih, turističnih, jamarskega društva
- Ponudnike prevozov
- Predsednike krajevnih skupnosti
- Pridelovalce: vinarji, sadjarji, oljkarji, kozjereja, medarji
- Obrtnike - izdelava spominkov
- Ponudnike doživetij
- Agencije

8x NOVA TRAJNOSTNA DOŽIVETJA

- V čevljih vojaka 1. svetovne vojne
- Skriti simboli pomnika
- Staroversko svetišče Gulaka
- Po rodovitni dolini reke Vipave
- Burja, pršut in teran
- Med vojno in mirom na Krasu
- Čas za vas
- Navdih narave in moč energije skozi umetnost

6x NAJBOLJŠE TRAJNOSTNE PRAKSE NA SVETU

Mednarodna organizacija Green Destination je Miren Krasu 6x podelila nagrado za TOP 3 ali TOP 6 najboljših trajnostnih praks na svetu za projekte:

- Skupaj za zeleno prihodnost
- Drevo za Cerje
- Beluši iz lokalne kmetije - prestižno darilo zdravju in teritoriju!
- Krasna kuhinja
- Zvoki miru
- Skupaj za Kras

4x4 TRAJNOSTNA KRASNA KUHNJA

4 gostinci združeni v trajnostno znamko Krasna kuhinja 4x/leto pripravijo sezonske menije

- Gostilna Bric Miren
- Gostilna Makorič Orehovlje
- Gostilna Štirna Opatje Selo
- Domačija Mirka Godniča Nova vas

5x TRAJNOSTNA MOBILNOST

- 2 novi agenciji za kolesarski turizem:
 - Gremo zeleno
 - Mirenski Kostel
- Poletni brezplačni prevozi
- Nova kolesarska pot čas za kolo
- Nova konjeniška pot

4x DIGITALIZACIJA

- Oprema vseh ponudnikov in znamenitosti s QR kodo za dostop do informacij o trajnostni ponudbi Miren Krasa
- Spletna trgovina za nakup spominkov domačih obrtnikov in pridelovalcev
- Celoletna on-line spletna anketa o zadovoljstvu gostov
- Oprema kolesarskih poti z GPX koordinatami

6x NOVO PROMOCIJSKO-IZOBRAŽEVALNO GRADIVO

- Pomnik miru na Cerju
- Skriti simboli pomnika
- Amen čez kamen
- Oskar Kogoj življenje in delo
- Kolesarska karta Krasa
- Kolesarska pot čas za kolo

8x NOVI TRAJNOSTNI DOKUMENTI

- Krizni načrt destinacije Miren Kras
- Izračun ogljičnega odtisa
- Kodeks za turistične vodnike
- Popožarni sanacijski načrt obnove pogorišča
- Priročnik za inovativni protipožarni model kmetij
- Nosilna zmogljivost narave Kras-Carso
- Strategija za mlade občine Miren-Kostanjevica 2024-2029
- Strategija LAS 2023-2028

4x PRESTIŽNA PRIZNANJA

- Mednarodna nagrada **Kultura Natura** Pomniku miru za ohranjanje in valorizacijo kulturne dediščine Slovenije
- Nagrada turistične patrolje **Pomniku miru** za najlepšo razgledno točko v Sloveniji po mnenju tujih gostov
- Priznanje **Turistične zveze Slovenije** pomniku kot 2 najlepší točki s turistično znamenitostjo v Sloveniji
- Jakobovo priznanje projektu **Zvoki miru** za valorizacijo zgodovinske in kulturne dediščine

2x LETNO POVABILO JAVNOSTI K OKOLJSKO ODGOVORNEMU RAVNANJU

- 1. november brez plastike
- Trajnostna novoletna dekoracija z enotnim motivom

5x E-BIKE TOČKE

- 2 lokaciji za izposajo e-koles:
 - Gostilna s prenočišči Kogoj, Bilje
 - E-bike point Miren
- 3 ponudniki »dostava in odvoz koles na klick«:
 - Ride around
 - Rent a Bike Mito
 - Rokvelo

13x IZOBRAŽEVANJA ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

- Razvoj trajnostnega turizma na območju Zelenega Krasa
- Okusi medkulturnosti
- Higiena živil in sistema HCCP
- Turizem 2025: program za razvoj turističnih storitev
- Program usposabljanja za turistične vodnike Goriške regije
- Program usposabljanja za jamske vodnike
- Management akademija STO
- Zelene urice ZSST
- 3x Zeleni dan Vipavske doline
- Z jasno identiteto in sodelovanjem do odličnosti
- Krizno upravljanje ob požaru na Goriškem

1x PZA IN KAMP SELA NA KRASU

Odprtje novega avtomatiziranega samooskrbnega postajališča za avtodome z možnostjo nadgradnje v kamp z dodatno ponudbo šotirišč

1x GEOPARK KRAS-CARSO

Nov mednarodni projekt vzpostavitve GEOPARKA za dolgoročno zaščito in valorizacijo edinstvene naravne - geološke, zgodovinske in kulturne dediščine Krasa.

Moja dežela – lepa in gostoljubna

Junija smo na Mirenskem gradu z veseljem sprejeli obisk strokovne komisije Turistične zveze Slovenije, ki nas je obiskala v sklopu vseslovenskega tekmovanja Moja dežela – lepa in gostoljubna.

Anja S. Lasič iz Javenga zavoda Miren Kras ter lazarist **Tilen Prinčič** sta predstavila bogato zgodbo tega pomembnega turističnega bisera in kraja, ki združuje duhovnost, kulturno dediščino ter živo medgeneracijsko in socialno sodelovanje.

Pomen Mirenskega gradu

Mirenski grad ni le razgledna točka nad Vipavsko dolino, ampak prostor srečevanja, molitve in podpore. Že stoletja privablja romarje, obiskovalce in prostovoljce, ki iščejo mir, navdih ali priložnost za pomoč sočloveku. Na tem griču stoji pomembno versko in kulturno središče, čigar zgodovina sega vsaj v leto 1488, ko so prvič pisno omenili cerkev sv. Jurija. Romarska tradicija se je še posebej okrepila v 18. stoletju. Danes pa se življenje na Gradu nadaljuje v duhu povezovanja, solidarnosti in duhovnega poglobljanja.

Posebno vlogo imajo lazaristi, ki so tu prisotni že od leta 1913. Skupaj s sestrami usmiljenkami in številnimi prostovoljci upravljajo širok spekter dejavnosti: od duhovnih vaj, družinskih srečanj in pastoralnih dogodkov do konkretne pomoči ljudem v stiski. V okviru Centra za družine in Skupnosti Betlehem Grad nudi oporo brezdomcem, otrokom, mladim in družinam.

Na tako majhnem prostoru je svoj pečat pustilo veliko umetnikov od **Oskarja Kogoja**, **Lojzeta Čemažarja**, znamenitega **Toneta Kralja**, arhitekta **Ivan Vurnika** in **Borisa Podrecce**, ki so s svojimi deli prostor dodatno oplemenitili.

Tekmovanje Moja dežela – lepa in gostoljubna

V tem duhu smo strokovni komisiji predstavili srce tega prostora: preplet kulturne in verske dediščine, spoštovanja do narave, močne skupnosti ter odprtosti za sodobne socialne izzive. Pokazali smo, kako se zgodovina in sodobnost lahko prepletata na način, ki ustvarja kakovostno in gostoljubno okolje za vse – domačine, prostovoljce in obiskovalce od blizu in daleč.

Tekmovanje Moja dežela – lepa in gostoljubna, ki ga že od leta 1991 vodi Turistična zveza Slovenije, spodbuja urejenost, trajnostni razvoj, spoštovanje kulturne dediščine in gostoljubnost slovenskih krajev. V njem sodelujejo občine, turistična društva, šole, tematske poti, kampi in drugi ponudniki, ki želijo pokazati svoj prispevek k boljši kakovosti življenja in turizma v Sloveniji.

Upamo, da bo strokovna komisija v Mirenskem gradu prepoznala kraj, kjer se vrednote gostoljubnosti, urejenosti in srčnosti živijo vsak dan. Držimo pesti, da se uspešno uvrstimo v naslednji krog tekmovanja in s tem dodatno potrdimo pomen Mirenskega grada kot prostora, ki zvesto uresničuje geslo projekta: lepa in gostoljubna Slovenija.

Več o projektu si lahko preberete na spletni strani Turistične zveze Slovenije: www.turisticna-zveza.si

Javni zavod za turizem Občine Miren - Kostanjevica

Razstava Blaža Vehovarja in nova umetniška galerija

Konec junija je v kletnih prostorih Pomnika miru na Cerju odprla vrata nova umetniška galerija, ki pokriva dobrih 100 m² tlorisnih površin. Prva likovna razstava akademskega slikarja Blaža Vehovarja *Sonce sije na sive robove* prinaša edinstven poklon Krasu in sinovom burje.

Dobrih 13 let je v kletnih prostorih veličastne stavbe na robu Krasa gostovala razstava Tolminskega muzeja Človek in vojna. V letošnjem letu so potekle pogodbe s privatnimi lastniki razstavljenih predmetov, ki jih mora muzej vrniti, zato je v začetku junija razstava zapustila Cerje. S tem se je ponudila priložnost za novo namensko ureditev prostorov, ki jih je pokojni arhitekt dr. Darko Likar zasnoval kot »srce objekta s posebno energijo« v večnamensko galerijo. Osrednja dvorana ima obliko oktagrama, strop pa sredinsko povezuje silnice, ki se nato navpično dvigajo čez cel objekt do najvišje ploščadi. In na novo urejeni in z galerijskimi rekviziti opremljeni prostori imajo zares poseben, mistični čar.

Na odprtju prve razstave je obiskovalce nagovoril župan Občine Miren - Kostanjevica **Mauricij Humar**, ponosen, da se je do vhoda v veličasten objekt sprehodil tudi po novo tlakovani ploščadi. Čestital je Vehovarju in poudaril, da Pomnik tudi zaradi takšnih dogodkov postaja osrednje prizorišče kulturnega utripa v občini, vse bolj pa tudi širše, v čezmejnem prostoru.

Direktorica Javnega zavoda Miren Kras **mag. Ariana Durnik** je izpostavila pomen nove pridobitve predvsem zaradi možnosti, da »poleg stalnih vsaj štirikrat

letno ponudimo tudi nove, zanimivečasne razstave«, saj lahko le na ta način povabimo obiskovalce, da se vračajo. Stalne zbirke si v povprečju ogledamo enkrat v življenju, na ogled novih, zanimivih razstav pa se obiskovalci vračajo. Z referencami gre dober glas v deveto vas in Pomnik danes obišče preko 98 % gostov iz drugih regij in tujine.

Akademski slikar Blaž Vehovar

Ko je prvič prišel na »Kosovelov« Kras, je tu začutil močan klic narave, ki se je dotaknila njegovega srca. **Blaž Vehovar** ni samo umetnik, ki je študij zaključil na Akademiji lepih umetnosti v Benetkah. Poleg lastnega ustvarjanja (za sabo ima že več kot 30 razstav) vodi šolo umetnosti Visionart, je tudi velik ljubitelj živali, posebej kraškega ovčarja. Leta 2012 je s somišljeniki ustanovil Klub kraških ovčarjev, ki mu od takrat predseduje. Poleg članstva v Državni vzrejni komisiji za kraške ovčarje je tudi kinološki sodnik.

Iz te velike ljubezni se je rodila knjiga *Kraški ovčarji – sinovi burje* in kasneje dvakrat nagrajeni dokumentarni film *Sinovi burje*. Člani Kluba kraških ovčarjev so s strokovnostjo in z vztrajnostjo uspeli vzrejo umestiti na seznam UNESCO nesnovne dediščine človeštva. S tem je

vzreja »sinov burje« po pomembnosti izenačena z vzrejo lipicancev. Velik dosežek za Slovenijo.

Likovno kritiko izbranim delom s tematiko Krasa je prispevala **dr. Nelida Nemec**, umetnostna zgodovinarica, ki vse svoje življenje sledi lepoti in sporočilom ljudi s posebnimi darovi. Takšnimi, ki znajo na svojstven način v svoja dela ujeti in preko različnih medijev drugim odstreti odtenke sveta, ki ga vidijo in čutijo drugače. Med njimi je tudi Blaž Vehovar.

Popoln umetniški večer sta pričarali izjemni mladi glasbenici: vokalistka **Klara Pregelj** in **Ivana Marussi** na klaviaturah. Iz zakladnice evergreenov slovenske glasbe sta izbrali *Poletno noč* Marjane Držaj, *Kdo še verjame* Nine Pušlar, *Mlade oči* Ditke Haberl in *Čudovit je svet* Lee Sirk.

Javni zavod Miren Kras

Ptiči drugačne sorte

Letošnji Opekarski dnevi v Biljah so obogatili vas z novo, nadvse zanimivo razstavo **Ptiči posebne sorte** Društva keramikov Bilje. Postavljena je v naravno okolje in je na ogled vse do pozne jeseni.

Tradicionalna kulturna, ustvarjalna, športna, kulnarična in zabavna prireditev za ohranjanje kulturne dediščine opekarstva se je pričela s koncertom mladih biljenskih talentov. Naslednji dan se je nadaljevala z delavnicami v oblikovanju gline, s prikazom ročne izdelave opeke in korcev, s kuhanjem polente

po starem, s preizkusom v škuljanju in s kulturnim programom. Ta dan je potekalo tudi odprtje razstave Društva keramikov Bilje, na kateri je vaščanom ob prazniku čestital tudi župan Občine Miren - Kostanjevica **Mauricij Humar**. Dan se je zaključil s tradicionalno frnžarsko večerjo in z druženjem ob glasbi.

V nedeljo se je praznik zaključil s sveto mašo za opekarje.

Pester program za vse generacije so soblikovali: Kulturno turistično društvo Zarja, Krajevna skupnost Bilje, Društvo keramikov, stari frnžarji, Društvo upokojencev, društvo Škulja Kagho, Društvo žena, Negovan Marega in mladi iz Bilj.

Razstava Ptiči drugačne sorte

Največ pozornosti je bila deležna nova pridobitev – razstava Ptiči drugačne sorte, ki je nastala pod mentorstvom **Gregorja Mavra**. Postavljena je v čudovito naravno okolje tik ob glavni cesti, nasproti poslovnega centra s trgovino Mercator. Odprtje razstave je pospremila čudovita pripoved **Mire Fon**, ki je v pravljичnem jeziku predstavila zgodbo ptičev posebne sorte in navdušila tako mlajše kot starejše udeležence prireditve.

Razstava je zanimiva tako za ljubitelje obrti in umetnosti kot za najmlajše je na ogled vse do pozne jeseni.

Javni zavod Miren Kras

Tradicionalni kamišibaj v Biljah

30. avgusta smo Glasovke tik pred začetkom novega šolskega leta, zdaj že tradicionalno, organizirale kamišibaj gledališče za naše najmlajše.

Letos so se predstavile štiri kamišibajkarke z bližnjega Krasa in okolice Nove Gorice: **Damjana Pipan, Marija Ukmar, Mira Stopar** in **Sara Grbec**. Predstavile so nam kar lepo število poučnih pravljic: Trije metulji, Zlati lešniki, Pravca o lipi, Jadričarji, Čarobna pika, Kmetič in povodni mož, Princeška na zrnju graha in Telefončki.

Naši najmlajši so izredno uživali in zelo lepo sodelovali z kamišibajkarkami, kar pa velja tudi za odraslo publiko, saj je res, da nas čarobnost prikazovanja pravljic kar potegne v prelepi pravljčni svet. Kamišibaj pa niso samo pravljice. Vsaka pravljica nas nagovori s prijazno mislijo za nadaljnje življenje, če le dobro poslušamo.

Naslednje leto, konec avgusta, tik pred začetkom novega šolskega leta se zopet srečamo.

*Društvo Glas
Foto: arhiv društva*

Poletni koncert v Vaškem parku Orehovlje

V Orehovljah smo letos pričakali poletje s koncertom Moškega pevskega zbora Anton Klančič iz Mirna.

Lepo vreme in dobra energija, ki je že ves dan vladala med organizatorjema, tj. zborom in KS Orehovlje, sta obljubljala nepozaben večer. Že pogled na oder je nakazoval, da to ne bo klasičen zborovski koncert, ampak nekaj več. Luči, mikrofoni, zvočniki, inštrumenti. Torej tisto, kar povezujemo z resnimi glasbenimi prireditvami in ne ravno s klasičnim zborovskim večerom. Kar je sledilo, je potrdilo prvotne vtise.

Na oder je prikorakal zbor devetih fantov in že z uvodno pesmijo razvnel občinstvo. Po udarni dalmatinski A ča je **Bogomir Nemec**, predsednik KS Orehovlje in predstavnik soorganizatorja, hudomušno označil sestav kot nonet in se hkrati zahvalil za vztrajnost in spoštovanje, ki ju zbor že vrsto let goji do prebivalcev Orehovelj in njihove tradicionalne folklorne šege »Kolednice«.

Pozdravnemu govoru je sledil šopek zborovskih pesmi, od katerih velja posebej omeniti skladbo In tisoč poljubov, za katero je izvirno glasbo prispeval zborovodja **Matej Petejan**, ter dalmatinsko Pod tvojim prozorom, ki so jo fantje posvetili legendarnemu pokojnemu članu, v Orehovljah rojenemu Armandu Cotiču.

Po dveh pesmih izvedenih s spremljavo harmonike so na oder stopili gostje inštrumentalisti: **Filip Petejan** na bobnih, **Minka Markič** na klavirju in legendarni glasbenik »Orehovc« **Rok Škarabot**. Sledile so skladbe iz slovenskega in hrvaškega repertoarja popularnih viž, ki kraljujejo na glasbenih lestvicah v zadnjih desetletjih. Zvrstile so se: Piknik in Na soncu od Siddharte, Dragojevičeva Vjeruj u ljubav, Ivančičeva Črta ter skoraj himnična in še kako aktualna Agropopova Samo milijon. Pri večini omenjenih skladb je solistično linijo odpel izjemni tenorist **Tomaž Batistič**. Ne moremo mimo fantastičnega solo vložka, ki ga je Rok Škarabot izvedel med skladbo Črta, s čimer je ponovno dokazal, da je eden najboljših tolkalcev v državi. Zbor je koncert zaključil s skoraj ponarodelo Bučarjevo Tisti ljudje. Publika je bila navdušena nad prikazanim in je zahtevala dodatek. Zbor je v »bis« programu še enkrat izvedel skladbo Pesem od Kvatropircv in tako zaključil čudovit poletni večer.

Člani zbora smo na koncert še posebej ponosni, saj je bil to prvi koncert, ki smo ga izvedli s svojim ozvočenjem ob pomoči tonskega mojstra »Orehovca« **Nenada Putnika**. V izvedbo celotne prireditve, od postavitve odra, luči, ozvočenja in drugega so bili vpleteni »Orehovci« in »Mirnci«, kar je lep pokazatelj,

kako veliko duhovnega in tudi organizacijskega potenciala se skriva v naših sovaščanih. Sami zmoremo veliko, skupaj pa resnično vse.

*Aleš Savnik, Orehovc po srcu in rodu
Foto: Emiljan Boštjančič in
Bogomir Nemec*

FASADNI SISTEMI

OMETI

TLAKI

MAVČNI SISTEMI

HIDROIZOLACIJA TERAS

ZUNANJA UREDITEV

TRGOVINA Z GRADBENIM MATERIALOM

Gradite z NAMI!

ELKOR

Naj bivanje postane užitek.

www.elkor.si

05 30 32 140 ali 041 366 768

Nikole Tesle 12a, ŠEMPETER PRI GORICI

Domovina je ena

Na predvečer dneva državnosti smo na prireditvi Domovina je ena želeli povezati preteklost, sedanost in prihodnost slovenskega naroda. Dogajanje se je odvijalo v čudovitem naravnem okolju na Gradu.

Zbrane je nagovoril župan **Mauricij Humar**. Slavnostna govornica **dr. Megi Rožič** je v navdihujočem govoru spregovorila o vrednotah, ki nas povezujejo. To so: jezik, kultura, ljubezen in odgovornost do prihodnjih rodov.

Poseben poudarek letošnje prireditve je bil posvečen stoletnici rojstva Cirila Zlobca – pesnika, politika in predvsem velikega Slovenca. Njegove pesmi, misli in odlomki iz esejev so bili ta večer prepleteni s petjem zbora in izbranimi glasbenimi točkami violinskega kvarteta. Vrednote, ki jih je Zlobec v svojih delih

neprestano poudarjal, so prav ljubezen do družine, domovine in jezika.

Obiskovalce smo opozorili na dve lipi, ki rasteja na Gradu: eno so ob osamosvojitvi zasadili mladi pevci, drugo pa sam Ciril Zlobec ob 20. obletnici, ko je bil na prireditvi naš slavnostni govornik.

Prireditev je pripravilo Kulturno društvo Stanko Vuk Miren - Orehovlje. Nastopali so: MPZ Anton Klančič pod vodstvom **Mateja Petejana**, violinski kvartet Avšič (**Ema, Jana, Sofija** in **Abel**). Recitirali so: **Sara** in **Sofija Albreht, Karolina** in

Filip Petejan, Livija Štanta, David in Sofija Štukelj, Evelin in Ameli Vukojec, program je povezovala **Ivana Štrukelj**. Zlobčeve misli, pesmi in odlomke je v celotno besedilo prepletla **Elvira Brumat Medvešček**. Da je tehnično potekalo vse brezhibno so zaslužni **Mitja Klančič, Blaž Uršič** in **Andrej Brešan**, da smo se v vročem poletnem večeru ohladili s pijačo pa **Zdenka Budin, Majda Bratkovič** in **Hilarija Logar**.

Kulturno društvo Stanko Vuk Miren - Orehovlje

Iz govora dr. Megi Rožič

Zdi se, da kot narod in posamezniki ob poplavi novodobnih usmeritev in trendov izgubljam stik s časom, ko ni bilo samoumevno, da živimo v svoji državi, uporabljamo za komunikacijo slovenski jezik in smo pri odločanju o političnih zadevah samostojni. Porajajo se ideje o opustitvi meja, odprtosti, ki naj bi človeka domnevno miselno in tudi fizično osvobodila. Hkrati pa se mi zdi, da je sodobni človek ob tej navidezni osvoboditvi suženj pričakovanj, tehnologije, korporacij, da izgublja trdnost, ki jo nudijo korenine.

Tudi Ciril Zlobec v eni od svojih preštetilnih pesmi poudarja, da se vse konča

in začne doma, v intimi doma, lastne domovine, kjer se rodi naš odnos do nacionalnosti, kulture, jezika, vrednot, za katere so se naši predniki borili, vrednot, ki jih moramo ponovno ozavestiti in spoštovati. Prav te vrednote lahko povrnejo občutek varnosti in stabilnosti, slednja pa pristen občutek svobode.

Ko pa govorimo o neodvisnosti, menim, da jo lahko dosežemo samo tako, da trdno stojimo na svojih nogah. Slovenci smo v kriznih trenutkih že večkrat dokazali, da znamo zelo dobro stopiti skupaj, združujejo nas isti interesi; da za vedno ohranimo ta prostor pod soncem in kulturo, ki jo ustvarjamo in negujemo v

vseh njenih številnih izraznih oblikah. Ko bi le znali za svojo stvar ponovno stopiti skupaj, samo skupaj lahko neodvisnost tudi dosežemo.

Zdrava nacionalna samozavest in (tudi) zahteva po spoštovanju le-te ter strpnost in sprejemanje drugega lahko ponudijo bivanje in prihodnost, ki bosta nacionalno različnost spoštovala in ne izenačevala ali (celo) zaničevala. Ponovno moramo ozavestiti, da nas korenine določajo, predvsem pa da je treba lepoto in dobroto spet začeti iskati in negovati v prvi vrsti in predvsem doma.

Zaigraj, orkester! literarni prvenec Marjane Sitar Malič iz Mirna

Nov glas v slovenski književnosti s svojo knjigo navdušuje z iskreno izpovedno avtobiografijo.

Avtobiografski roman *Zaigraj, orkester!* je iskrena in ganljiva pripoved o odraščanju Marjane Sitar Malič v odsotnosti očeta, ki ga je pripovedovalka izgubila pred svojim rojstvom. Njeno vsakdanje življenje predstavljajo ulica, pohajkovanje po slikovitem Kanalu ob Soči in druženje, v čustveno otopelem domu pa knjige ter zatekanje v sanjski svet.

Kljub osamljenosti in temu, da se mora sama soočati z življenjskimi izzivi, deluje kot »vračajoči se možiček« na vzmeti, ki se vedno, tudi če je prevrnjen, postavi v pokončni položaj. Ko v življenju doseže

vse, kar je v mladosti želela, spozna, da s tem ni našla sreče, ampak potrebuje najti še vse izgubljene delčke sebe.

Pripoved je kljub teži danih razmer prežeta z duhovitostjo, pisanimi otroškimi prigodami in premišljeno zrelo refleksijo, ki ji daje poseben motivacijski in navdušujoč značaj.

Knjiga je na voljo pri avtorici osebno (v Mirnu), v lokalnih knjižnicah in v knjigarnah Mladinske knjige. Vabljeni k branju!

ms

»Ta knjiga je zame zelo osebna, saj sem vanjo vključila izkušnje, ki so me zaznamovale in me pripeljale do spoznanja, da je rešitev vedno v nas samih. Tisto zlato sonce moči, ki ga ima v sebi prav vsak od nas. Le najti ga je treba in mu dovoliti, da zasije za lastno srečo.«

Glasba, del biljenskega življenja

Glasba je nasprotje tišine. Napolnjuje naša življenja z vseh vidikov. Glasba ima posebno moč; z njo doživimo izjemne trenutke sreče; glasba nas gane in spravi celo v solze. Glasba je nekaj najbolj čudovitega v našem svetu.

Glasba je del življenja v vasi Bilje, kjer že vrsto let deluje Društvo Glas, ki z glasbo povezuje različne generacije, od najmlajših pa do starejših pevcev in inštrumentalistov.

Pod okriljem društva delujeta Vokalna skupina Glas in Otroški pevski zbor Glas, ki ju vodi zborovodkinja **Ingrid Praznik**. V Biljah imamo tudi zelo lepo število otrok, ki obiskujejo ali so obiskovali glasbeno šolo in igrajo na različne inštrumente. Ko pridejo vsi na kup, se zgodi pravi Biljenski orkester.

Društvo Glas je letos priredilo glasbeni večer z naslovom Biljenski talenti, ki so junija odprli Opekarske dneve. Melodični zvoki klavirja, pozavne, bobnov, harmonike, violine, kitare, trobente in prečne flavte ter ljubke deklamacije najmlajše nastopajoče so ogreli srca vseh obiskovalcev petkovega koncerta. Nastopili so: **Sofija Pavšič, Emili Černe Rakita, Andrej Berginc, Tobias Pavšič, Luka Klančič, Melisa Berginc, Matija Šuligoj, Larina Černe Rakita, Evan Močnik, Anika Vončina, Marija**

Šuligoj, Timotej Vončina, Larisa Šuligoj, Lucija Šuligoj in Timotej Lukežič.

Naslednji dan so na kulturni prireditvi zapele pevke Vokalne skupine Glas, ki so se s šestimi skladbami o pticah pridružile skupni temi z naslovom Ptiči drugačne sorte. V poletnih mesecih že snujemo nove glasbene projekte, ki bodo našim obiskovalcem zagotovo polepšali kakšen dan.

Ja, v Biljah se poje in se igra, saj nas glasba zelo povezuje. V času, ko imamo občutek, da je v ospredju individualizem, ko vsi nekaj iščemo, da bi bilo življenje lepše, je glasba most med svetom in dušo, ki jo nosimo v sebi.

Ingrid Praznik
Foto: osebni arhiv

Karolinina zbirka Neč nouga

Konec maja je izšla druga zbirka stripov Opajke Karoline Marušič, ki ustvarja pod psevdonimom @karolinaumetnina.

Tri leta od prejšnje zbirke Ma kej? Neč. so tako njeni rdečelični možički dobili novo mesto v knjigi z naslovom Neč nouga. Zbirko je izdala pri založbi Stripolis, ki jo vodi znan slovenski stripar **Izar Lunaček**. Knjiga je bila prvič dosegljiva širši publiki na knjižnem sejmu Sejem na zraku v Ljubljani, uradni izid pa sta striparja ovekovečila na posebnem dogodku v začetku junija v striparni Stripolis.

Karolina Marušič že pet let objavlja avtobiografske stripe na Instagramu, kjer s sledilci deli zabavne vsakodnevne prigode in eksistencialna razmišljanja. Pridobila je prepoznavnost s svojo preprosto risbo, prikupnimi možički in kraškimi dialektom. Ravno ustvarjanje v narečju daje njenim stripom čar in občutek pristnosti. Narisala je že več kot 400 stripov, njenim zgodbam pa sledi že okrog 5000 zvestih navdušencev.

9. julija se je avtorica prvič predstavila v Novi Gorici, v kavarni Maks, kjer sta z založnikom Izarjem govorila o njeni novi knjigi. V sproščenem vzdušju sta klepetala o tem, kako je Karolina začela z ustvarjanjem, od kod črpa ideje, kako nastajajo njeni stripi in o pisanju v dialektu.

Po dogodku na goriškem se je striparka začela pripravljati na svojo drugo razstavo z naslovom T'ku je, ki si jo je bilo mogoče konec avgusta ogledati v Mladinskem centru Postojna. Razstava je bila del festivala Zmaj 'ma mlade, kjer je pester program začinila tudi Karolina s svojimi stripi in risbami. Obiskovalci razstave so lahko poslušali njen pogovor o ustvarjanju in si ogledali stripe v večjem formatu.

12. septembra je imela svoj prvi pogovor v Opatjem selu. Za odprtje opajškega semnja sta z Izarjem Lunačkom na placu predstavila novo knjigo. Debatirala sta o Karolininem ustvarjanju, stripih, idejah in dialektu,

V prihodnosti bo imela avtorica še nekaj delavnic o ustvarjanju stripa na Primorskem in razstave.

Karolini čestitamo za novo knjigo inji želimo še veliko uspehov.

Uredništvo

Foto: Kavarna Maks

Urnik potujoče knjižnice 2025

Dan obiska	Postajališče	Čas obiska
1. oktober 2025 5. november 2025 3. december 2025	Temnica Vojščica Kostanjevica na Krasu Sela na Krasu Opatje selo Orehovlje	14.50–15.10 15.20–15.50 16.00–16.50 17.10–17.40 17.50–18.40 19.00–19.30
20. oktober 2025 24. november 2025 22. december 2025	Mirenski grad Zavod Antonina Bilje	10.50–11.30 12.00–13.00

Astronomski večer 2025

V letošnjem letu smo obeležili 10. izvedbo astronomskih večerov na Cerju, ki sovpada tudi z 20-letnico delovanja našega Kulturnega društva Stanko Vuk Miren - Orehovlje.

Letos smo gostili dva mlada astronoma, **Roka Vogrinčiča** in **Vida Primožiča**, s katerima že vrsto let vodimo projekt gradnje radijskega teleskopa v naši občini. Dogodek je predstavljal uvod v jesensko slavnostno odprtje radijskega teleskopa.

Uvod v radijsko astronomijo z Rokom Vogrinčičem

Vogrinčič je doma iz Tišine v Prekmurju. V svet radijske astronomije je vstopil med študijem fizike na Fakulteti za matematiko in fiziko v Ljubljani in doktoriral iz astronomije.

Radijski valovi, ki smo jih navajeni iz radijskih sprejemnikov in telefonov, so ena od vrst svetlobe kot tista, ki jo vidimo s prostim očesom. Razlika je v tem, da imajo precej daljšo valovno dolžino oziroma manjšo frekvenco. Oba tipa svetlobe sta del svetlobnega spektra, ki združuje vse vrste svetlobe od radijske preko infrardeče in vidne do ultravijolične rentgenske in žarkov gama. Za začetnika radijske astronomije šteje Karl Janski, ki je ob delu s svojo anteno po naključju odkril, da naša galaksija Rimska cesta oddaja radijske valove. V naslednjih letih so se pojavljale vedno večje parabolične in druge antene, ki so sprejemale radijske signale iz vesolja pri različnih frekvencah. Tako so nastale radijske karte celotnega neba. Razvila se je tudi interferometrija, pri kateri se signale iz različnih oddaljenih anten združijo in tako odkrije detajle, ki so optičnim teleskopom nevidni.

Radijsko valovanje v naravi lahko nastaja na različne načine. Navadno telo, ki ima določeno temperaturo, odda s sevanjem nekaj svoje energije tudi v obliki radijskih valov. Drugi način je, da negativno nabit elektron zaradi prisotnosti drugih električno nabitih delcev ali magnetnega polja zavija in tako oddaja radijsko valovanje. Ali pa elektroni v določenih atomih zaradi posebnih fizikalnih značilnosti oddajo radijske signale. Naštetih procesi se dogajajo na Soncu in ostalih zvezdah, v meglicah, galaksijah in drugih astronomskih telesih. Tudi planete lahko opazujemo v radijskem spektru, kjer je najbolj markanten Jupiter, ki v interakciji s svojo luno lo povzroča močne radijske emisije. Radijskih signalov seveda ne moremo videti, zato potrebujemo antene, ki valovanje spremenijo v električni signal. Tega je potrebno ustrezno elektronsko obdelati in nato prikazati na zaslonu. Na koncu svojega prispevka je Rok na primeru našega radioteleskopa prikazal vso potrebno infrastrukturo, elektroniko in ostale naprave, ki ves ta proces omogočajo.

Razvoj zaščite sprejemnika mikrovalov pred motnjami

Vid Primožič je doma iz Tržiča na Gorenjskem. Diplomiral je iz fizike na Fakulteti za matematiko in fiziko v Ljubljani, kjer trenutno končuje magistriraj iz astronomije.

V prispevku je predstavil še druge vrste astronomskih opazovanj, ki se

ukvarjajo z očem nevidno svetlobo. Radijska opazovanja se dodatno zapletejo, kadar je valovna dolžina primerljiva in tudi večja od naprav, ki te valove opazujejo. Od radijskih je prešel k rentgenskim teleskopom. Rentgenska zrcala so bolj podobna trobentam vstavljenim ena v drugo kot navadnim zrcalom.

Na kratko je predstavil tudi tematiko lastne magistrske naloge, ki zajema razvoj zaščite sprejemnika mikrovalov pred motnjami. Ti zaščitni elementi bodo uporabljeni na vesoljskem teleskopu za opazovanje mikrovalovnega sevanja ozadja, ki predstavlja ostanek svetlobe izsevane ob velikem poku. Za zaključek je predstavil še opazovanje kozmičnih delcev. To so protoni, elektroni in drugi delci z veliko energijo, ki priletijo iz vesolja v Zemljino atmosfero in povzročijo različne jedrske reakcije. Te opazujemo s pomočjo posebnih detektorjev vkopanih v zemljo ali s posebnim tipom teleskopov za šibke bliske svetlobe, ki so rezultat jedrskih reakcij v atmosferi.

Večer so popestrile glasbenice **Jana, Ema** in **Sofija Avšič**. **Katarina Brešan** vsako leto oblikuje plakat in skrbi za fotografsko dokumentiranje astronomskih večerov. Zahvala tudi **Mitji Klančiču**, ki je soustanovitelj astronomskih večerov in jih že od samega začetka soorganizira. Vedno prevzame praktični del opazovanja s teleskopi, izdeluje modele osončja, sistema Zemlje, Lune in Sonca ter skrbi za razlage obiskovalcem. V teh letih so se nam pridružili astronomi: **Bogdan Vuk**, **Gregor Badalič** in Astronomsko društvo Fara ob Soči iz Italije s predsednikom **Enricom Pettarinom**. Zahvala gre tudi Zavodu za turizem Miren - Kostanjevica, ki vsako leto odstopi prostor Pomnika na Cerju.

Andrej Brešan
Foto: Katarina Brešan

37-metrška trta dolginka v Mirnu

Ljudje smo vajeni mnogih presežnikov. Veliko jih je vpisanih v Guinnessovi knjigi rekordov. Tokrat predstavljamo trto dolginko iz Mirna.

V Mirnu je lastnik trte dolginke **Silvo Cigoj**. Skupaj sva izmerila dolžino glavne veje. Celotna dolžna znaša dobrih 37 metrov. Veja se pne po fasadi hiše, in sicer se začne na severni strani, nadaljuje na vzhodno stran in se zaključi na balkonu južnega dela hiše.

Naključje je hotelo, da se je naš vaščan Silvo hodil striž v Vrtojbo k frizerju, ki so mu pravili Petelinček. Medtem ko so ljudje čakali na striženje, je stekla beseda o tem in onem. Pa se je frizer pohvalil, da ima imenitno lepo dišečo trto, ki daje obilen sad. Silvu je ponudil, da mu da trs, pa bo sam presodil, ali je bila hvala res prevelika.

Trs je bil posajen leta 1995, in sicer v opuščeno domačo gnojno jamo. Dobro pognojena tla so omogočila hitro rast. Tako je izabela ali po zgornjesavsko smrdljivka pričela svojo dolgoživost.

Silvo Cigoj je ponosen na svojo trto. Pravi, da bo sedaj, ko je trta »priplezala« do balkona, končno uredil latnik. Da bo dišeče grozdje lepšalo jesenko poseda nje pred hišo.

Spoštovani bralci, ali ima kdo od vas še daljšo vejo trte? Imate morda kako drugo posebnost, ki bi jo lahko predstavili našim bralcem? Pišite nam na znani naslov ali pa vašo novico sporočite na občino, da bodo obvestili uredniški odbor občinskega glasila.

Marta Pavlin

Gotovinski kredit

Izberite najugodnejši gotovinski kredit.

4,40%
fiksna obrestna mera*

- Najnižja fiksna obrestna mera v Sloveniji
- Brez skritih stroškov
- Različne možnosti zavarovanja

Kjer nam je mar.
www.phv.si

* Ponudba velja za vse stranke, ki imajo odprti TRR pri PHV d.d. oziroma ga bodo odprle ob najemu kredita.

PH Primorska hranilnica

V pričakovanju odgovora

V zadnji lanskoletni številki sem se posvetila temi o odgovarjanju na klice, pisma, voščila ... Izmed vseh odgovorov, ki jih pričakujemo, jih najbolj čakamo, zaradi katerih dnevno preverjamo nabiralnik oz. dandanes spletno pošto, so odgovori na naše prošnje za delo.

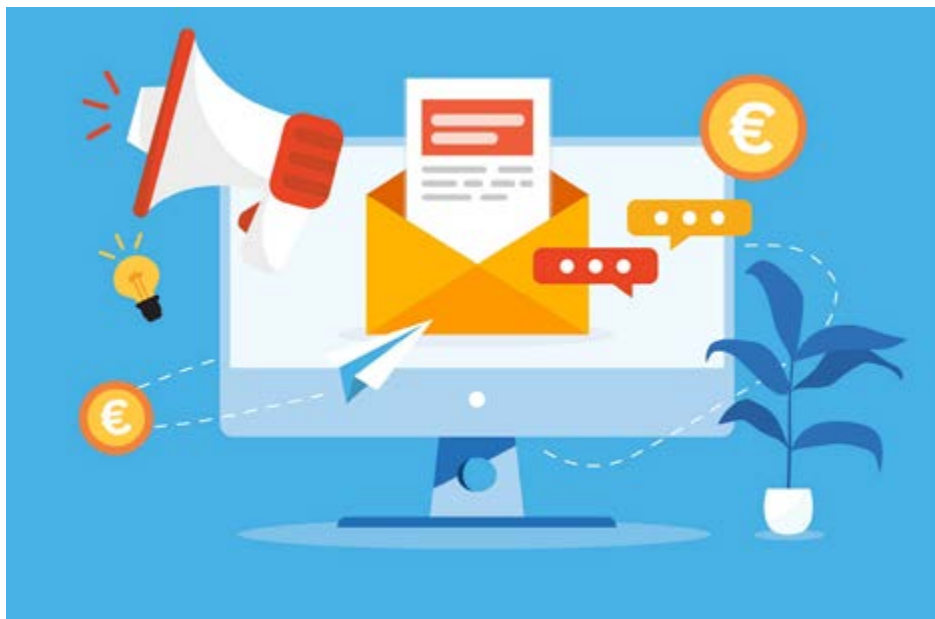
Vsak od nas se je na začetku poklicne poti ali tudi še kasneje večkrat znašel v situaciji, ko je bilo treba napisati prošnjo za delo in ji priložiti življenjepis. Že samo brskanje za informacijami, kaj napisati v življenjepisu in to tudi narediti, je dovolj stresno. Ko pa morate v prošnji za določeno delovno mesto napisati, zakaj ste ravno vi pravi za to delo in s tem izpostaviti svoje pozitivne karakterne in delovne lastnosti, postane naloga še težja in bolj stresna. Ko nam končno uspe odposlati zahtevano določenemu delodajalcu, dvema ali celo več delodajalcem, se ob pričakovanju odgovorov resnično prepričamo, da smo pravi za dotično delo. Pripravljati se začnemo, kako se bomo na morebitnem razgovoru tudi osebno predstavili, da bomo v tistem kratkem času, ki nam bo na voljo, zablesteli v svoji najboljši luči in čim bolj tekoče in prepričljivo odgovorili na zastavljena vprašanja.

Odgovora od nikoder

V vse več primerih se zgodi, da zaman čakamo odgovor na prijavo za delovna mesta. Pri sebi iščemo izgovore, da opravičimo morebitnega delodajalca. Prepričujemo se, da so dobili veliko prošenj in še niso vseh pregledali, in nadaljujemo z rednim pregledovanjem prejete pošte. Nato pa razočarano ugotovimo, da je preteklo že preveč časa, da bi se kdo spomnil odpisati in nas vsaj z enim stavkom obvestil, da nismo bili izbrani v ožji krog kandidatov za delovno mesto.

Razočaranje mladine

Ko opazujem mladino in prisostvujem pogovorom, slišim, kako razočarani so mladi, ki se prvič srečujejo z iskanjem zaposlitve v poletnih mesecih. Čas teče, radi bi čimprej pričeli z delom, pošiljajo prošnje drugo za drugo. Marsikdo, ki se s tem prvič sreča, ima težave in mu ni enostavno. Mladi, ki še niso »onesnaženi« z odraslim življenjem in na vsako vprašanje pričakujejo odgovor, ker je tako prav, normalno pričakujejo odgovor na vsako prošnjo za poletno delo, ki jo

napišejo. Le redki iskalci delavcev odgovorijo. Ko govorim z mladino, imajo vsi podobne komentarje: »Pa saj ni težko odgovoriti na mail samo z enim stavkom. Hvala, prejeli smo vašo prošnjo. Žal vas ne potrebujemo. Ali pa, da so že nekoga izbrali. Karkoli. Le da so toliko kulturni, da odgovorijo. Pa saj ni težko imeti vzorca odgovora in ga kopirati/prilepiti in poslati vsem, ki niso izbrani.«

Kakšen vzor so taki delodajalci našim otrokom? Seveda so tudi izjeme. Za vsako delo, ki se išče delavca, se tudi najde zaposlenega. In ta, ki je izbran, ima srečo, da dobi odgovor, vsi ostali pa lahko še vedno upajo, da bodo obveščeni vsaj z DA ali NE.

Poziv delodajalcem, ki razpisujejo prosta delovna mesta

Najprej naj tistim, ki imajo ustaljeno prakso in odgovorijo na vsako prispelo prijavo na delovno mesto, pa naj bo pozitivna ali negativna, ČESTITAM. Ne le da se to od vas pričakuje, tako mora biti. To je kulturno in edino pravilno.

Ostali pa, prosim, sledite jim. Brezposelne osebe so že tako v stresu, marsikomu predstavlja pisanje prošenj za

delo velik problem, a se kljub temu potrudijo, ker nima druge izbire. Bodite toliko spoštljivi, da na prispelo prošnjo odgovorite. Prosilci za zaposlitev odgovor pričakujejo bolj, kot si mislite. Tudi če jih veliko zavrnete, to naredite. Zadošča le en spoštljiv stavek. Verjemite, kdor ga prejme, tudi z žalostjo, bo vedel pri čem je. Nadaljeval bo z iskanjem zaposlitve, vi pa se boste izkazali kot kulturni in spoštljivi delodajalec.

Katarina Spacal
Foto: Pixabay

Šolsko leto 2025/26 naj bo mirno in ustvarjalno

Z začetkom novega šolskega leta 2025/26 stopamo na novo pot znanja, izkušenj in doživetij. Šola ni le prostor učenja, temveč tudi prostor sodelovanja, dialoga in medsebojnega spoštovanja. Verjamem, da bomo z odprtostjo, zaupanjem in prizadevnostjo skupaj ustvarjali prijazno in spodbudno okolje za rast vseh.

Poseben poudarek bomo tudi letos namenili vzgoji, ki je vpeta v vsakdan – v naše odnose, besede in dejanja. Znanje dobi pravo vrednost šele takrat, ko ga spremljata odgovornost in srčnost.

V tem letu nas čaka pomembna novost – OŠ Miren prehaja na razširjen program. To pomeni več priložnosti za

učenje, ustvarjalnost in osebni razvoj naših učencev. Spremembe prinašajo izzive, a prepričan sem, da jih bomo z medsebojnim sodelovanjem spremenili v priložnosti za rast.

Vsem učencem želim poguma in vztrajnosti pri učenju, staršem pa zahvalo za vaše zaupanje. Sodelavkam in sodelavcem iskrena hvala za strokovnost in predanost, ki jo vsakodnevno vlagate v naše poslanstvo.

Naj bo šolsko leto 2025/26 uspešno, mirno in ustvarjalno – leto, v katerem bomo skupaj gradili znanje, vrednote in prihodnost.

Tomaž Krivec, ravnatelj OŠ Miren

Sprejem prvošolcev na OŠ Miren

September je zopet potrkal na šolska vrata, ki so se letos po dolgem času ponovno odprla na ponedeljkovo jutro.

Na svojo prvo šolsko pot se je na OŠ Miren podalo kar 20 otrok. Z novimi šolskimi torbicami na hrbtih in nasmejanih ust so se otroci s starši dopoldne zbrali na šolskem dvorišču in v spremstvu učiteljic **Nejke** ter **Monike** pogumno odkorakali v šolo.

Prvi šolski dan je vedno nekoliko drugačen od ostalih, sploh če vstopaš v prvi razred. Prav zato so učenci 3. razreda pod vodstvom učiteljice Nejke pripravili kratek program in se prvošolčkom predstavili z deklamacijami, plesom in petjem. Sprejema so se udeležili tudi ravnatelj **Tomaž Krivec**, župan **Mauricij Humar** ter pomočnica ravnatelja **Andreja Levstik**. Tako ravnatelj kot tudi župan sta malim nadobudnežem zaželela uspešno ter znanja polno prvo šolsko leto. Slavnostni sprejem se je zaključil s podelitvijo rumene rutice, ki jo je letos krasila tudi broška OŠ Miren.

Po sprejemu sta učiteljici otroke pospremili v učilnico, kjer jih je čakalo sladko presenečenje ter nekaj darilc. Slovenska vojska je vsakemu prvošolcu

poklonila slovensko zastavico, občina pa odsevne trakove. Po zaključenem druženju so se učenci v spremstvu staršev odpravili domov.

Nejka Krpan

Foto: Špela Mavrič

Prvošolci na Podružnici Bilje

Na Podružnici Bilje smo letos z veseljem sprejeli šest novih prvošolcev. Pripravili smo jim prisrčen in slovesni sprejem, obogaten s plesnim in pevskim programom. Prvošolci so tako skupaj z nami zakorakali na pot svojih prvih šolskih dogodivščin.

Ob tej priložnosti so prejeli šolsko rutico, slovensko zastavico in broško Osnovne šole Miren. Po prijetnem programu so z učiteljico **Matejo Pirc** prvič obiskali svojo matično učilnico, kjer jih je pričakalo še sladko presenečenje – tortica.

Dobrodošli, dragi prvošolci!

Mateja Pirc
Foto: arhiv šole

Prvošolci na Podružnični osnovni šoli Kostanjevica na Krasu

Prvega septembra je na Podružnici Kostanjevica šolski prag prestopilo 11 prvošolcev in prvošolk. V šolo so jih pospremili starši, pa tudi šolske torbe so že imeli na ramenih. Učenci od 2. do 5. razreda so jim pod mentorstvom učiteljic Podružnice Kostanjevica pripravili zanimiv kulturni program, poln igre, plesa in pesmi.

Prvošolci so ob tem dogodku dobili rumeno rutko, slovensko zastavico in odsevnik za na roko. Njihova razredničarka je **Neja Pelan**. Ponosni smo nanje, saj so v šolo prišli kot cicibani, domov pa so odšli kot šolarji. Na prireditvi so jih nagovorili vodja podružnice **Alenka Godnik**, ravnatelj OŠ Miren **Tomaž Krivec** in župan Občine Miren - Kostanjevica **Mauricij Humar**.

Prvošolci, dobrodošli na naši šoli!

Nives Zelenjak
Foto: arhiv šole

Skupaj v novo šolsko leto

Začetek novega šolskega leta v vrtcu vedno prinese živahno energijo, polno otroškega smeha, radovednih pogledov in novih doživetij.

Vrtec je prostor, kjer otroci rastejo, se učijo, sklepajo prijateljstva in odkrivajo svet okoli sebe. Prav zato si v vrtcu prizadevamo, da je okolje, v katerem bivajo, ljubče, varno in strokovno kakovostno.

Pomemben del tega pa je sodelovanje – tako s starši kot z lokalno skupnostjo. V vrtcu se zavedamo, da otrokov razvoj najbolje uspeva, kadar med domom in vrtcem vladajo zaupanje, spoštovanje in odprta komunikacija. Skupaj s starši gradimo mostove razumevanja, ki otrokom dajejo občutek varnosti in sprejetosti.

Obenem vrtec ni zaprt prostor, temveč pomemben del življenja kraja. Povezujemo se z različnimi društvi, z organizacijami in s posamezniki, saj verjamemo, da so stiki z okoljem in medgeneracijsko sodelovanje neprecenljivi. Otroci se skozi te izkušnje učijo sprejemati raznolikost, spoštovati tradicijo in obenem razvijati nove vezi, ki bogatijo tako njih kot celotno skupnost.

Novo šolsko leto zato razumemo kot priložnost, da skupaj pišemo zgodbo toplote, sodelovanja in medsebojnega

bogatenja. Naj bo to čas, ko otroci z radostjo raziskujejo svet, starši najdejo mir in zaupanje, da so njihovi otroci v dobrih rokah, skupnost pa ponos, da skupaj soustvarja varno in spodbudno okolje za najmlajše.

Vesna Klančič, pomočnica ravnateljice za vrtce pri OŠ Miren

Poletje v vrtcu – čas povezanosti, raziskovanja in pristne igre

Poletje v vrtcu prinaša posebno dinamiko, drugačen vsakdan in številne nove priložnosti.

V tem času se skupine otrok združujejo, strokovne delavke pa se med seboj izmenjujemo, kar zahteva več prilagajanja, sodelovanja in sprotne načrtovanja. Spremenjen ritem kljub poletni sproščenosti ostaja premišljen in strokovno usmerjen.

Za otroke pa je to dragocena priložnost za nova poznanstva, krepitev socialnih veščin in razvoj samostojnosti.

Skozi raznolike situacije se učijo sodelovanja, strpnosti in medsebojnega spoštovanja.

Največ časa preživimo na prostem, kjer narava ponuja nešteto možnosti za pristno in ustvarjalno igro. Vrtčevsko igrišče je prostor raziskovanja – otroci preučujejo kamenčke, vejice, opazujejo žuželke in spoznavajo naravne zakonitosti. Ob tem jih ves čas strokovno

spremljamo, jim nudimo varno okolje in skrbimo za njihovo dobro počutje.

Tudi v igralnicah ne manjka dogajanja. Otrokom vsakodnevno ponujamo dejavnosti, ki jih prilagajamo njihovi starosti, razvojnim zmožnostim ter interesom. Posebno radi ustvarjajo, listajo in berejo slikanice ter se gibalno izražajo. Obseg dejavnosti vedno prilagodimo vremenu in trenutni motivaciji otrok.

Poletni dnevi v vrtcu so tako preplet spontanosti in načrtovanega dela, sproščenosti in varnega okvira, raziskovanja in toplote. Ob vsem tem pa nam ostaja najpomembnejši cilj – da se vsak otrok počuti dobro, sprejeto in da z veseljem prihaja v vrtec.

*Adrijana Kodre
Foto: arhiv vrtca*

Uvajalni čas v vrtcih pri OŠ Miren

September je čas novih začetkov – tako za otroke kot tudi za starše. V našem vrtcu se že veselimo vseh novih korakov, ki jih bomo naredili skupaj, saj uvajalni dnevi prinašajo priložnost za spoznavanje, ustvarjanje prvih prijateljstev in oblikovanje zaupanja.

V avgustu smo na roditeljskem sestanku staršem predstavili glavne značilnosti uvajanja. Svetovalna delavka in pomočnica ravnatelja sva staršem prijazno razložili, kako pomembno je, da se otroci v nov prostor uvajajo postopoma, v svojem ritmu in s podporo, ki jim jo lahko nudijo odrasli.

Zdaj pa že otroci spoznavajo vrtec, nove sovrstnike in vsakodnevno rutino. Skupaj z vzgojiteljicami odkrivajo igralnice, raziskujejo igrače in se korak za korakom navajajo na življenje v vrtcu. Vsak nasmeh, stisk roke ali pogled zaupanja je dokaz, da se otroci počutijo vedno bolj domače.

Za starše je v tem obdobju še posebej pomembno, da vedo, da niso sami. Omogočen jim je uvajalni čas, ob tem pa so jim za vsa vprašanja na voljo vzgojiteljice in pomočnice vzgojiteljic v njihovih skupinah. Prav tako v tem času potekajo tudi prvi roditeljski sestanki posameznih skupin, kjer se starši lahko spoznajo med seboj, izmenjajo izkušnje in dobijo vse potrebne informacije o življenju in delu v vrtcu.

Naš vrtec povezuje 12 skupin na različnih lokacijah. A ne glede na to, kje se otrok uvaja, je v ospredju vedno skrb za dobro počutje, varnost in toplino. Skupaj z vami, dragi starši, ustvarjamo okolje, kjer se bodo otroci počutili sprejete, slišane in varne – kjer bodo lahko razvijali svojo radovednost, ustvarjalnost in prijateljske vezi.

Naj bo to obdobje polno potrpežljivosti, toplih objemov in veselih trenutkov – saj so to temelji, na katerih gradimo otrokovo zaupanje v svet in v ljudi okoli sebe.

Vesna Klančič, pomočnica ravnatelja za vrte pri OŠ Miren

Poletni dnevi v vrtcu

Vrtec Miren si je v letošnjem šolskem letu prizadeval slediti novo oblikovani viziji: »Naš vrtec je varen in ljubeč prostor, kjer otroci gradijo veščine prijateljstva, spoštovanja in medsebojne pomoči. Skupaj ustvarjamo okolje, kjer se vsak otrok počuti varnega, cenjenega in ljubljenega.«

Poletje je čas, ko se v vrtcu združujemo otroci in strokovne delavke iz različnih oddelkov in enot. Ravno v tem delu leta se tako lahko še posebej posvetimo drug drugemu in uresničevanju naše vizije. Vzgojiteljice se potrudimo, da otroci polni pričakovanja prestopijo prag zanje novih enot ter uživajo v varnem in sproščenem druženju z novimi prijatelji in v obliki neusmerjene igre, ki krepi njihovo samozavest, samostojnost in socialne veščine.

Polni novih doživetij in dragocenih izkušenj se tako lahko napotimo v novo šolsko leto, ki ga že nestrpno pričakujemo, s svežo energijo in zagonom.

*Nikita Spačal
Foto: osebni arhiv*

Krajevna skupnost Temnica je praznovala 60 let

Zadnja nedelja v juniju je v Temnici na Krasu vsako leto rezervirana za praznik Krajevne skupnosti Temnica, ki združuje tri vasi: Temnico, Lipo in Novelo. Datum praznika se navezuje na tradicionalni vaški praznik sv. Petra, zavetnika cerkve v Temnici, ki goduje 29. junija. Letošnje praznovanje je bilo posebno, saj je obeležilo 60. obletnico ustanovitve Krajevne skupnosti Temnica.

Praznovanje se je tudi letos začelo s praznično mašo v Temnici, nadaljevalo pa z druženjem krajanov na trgu pred cerkvijo. Dopoldansko druženje s pogostitvijo je bilo na pobudo Sveta KS Temnica prvič organizirano oziroma obujeno v času epidemije Covid-a, ko večje prireditve zaradi zdravstvenih omejitev niso bile mogoče.

Kamnoseška delavnica z Luko Harejem

Popoldansko-večerni del programa praznika je bil izveden pri nekdanji šoli v Temnici, kjer so na voljo lepi notranji in zunanji prostori s pogledom preko Krasa do Tržaškega zaliva. Prvi so svoj prostor tam dobili udeleženci kamnoseške delavnice, ki je bila namenjena spoznavanju in širjenju znanja te pomembne kraške obrti. Delavnica je bila organizirana v sodelovanju z vaškim društvom Škrla iz Lipe, ki kamnoseške delavnice v Lipi uspešno izvaja že šest let. Ob pomoči mentorja **Luke Hareja** iz Lipe so bili s kamnoseštvom »okuženi«¹ novi ljubitelji tega dragocenega znanja, ki se na Krasu iz roda v rod prenaša že več stoletij. Vsi udeleženci so domov odnesli tudi svoj izdelek – kamnit namizni svečnik.

Razstava v dvorani temniške šole

Kraški tradiciji je bila posvečana tudi letošnja razstava v dvorani temniške šole. Razstavljeno je bilo domače staro kmečko orodje, ki so ga prispevali vaščani in ga je lepo predstavilo Društvo Simona Jenka iz Temnice. Razstavo je dopolnila projekcija starih fotografij iz življenja v krajevni skupnosti – od zelo starih fotografij iz časa 1. svetovne vojne in pred njo do spomina na požar leta 2022. Na fotografijah se je prepoznal marsikdo od prisotnih – v svoji mlajši različici. V projekcijo je bil vključen samo del fotografij, ki sestavljajo »foto kroniko«² Temnice, Lipe in Novela. Zbiranje podob vasi in življenja v skupnosti se zato nadaljuje in bo lahko vključeno v prihodnje predstavitve.

Prejemniki priznanj

Osrednji del prireditve se je odvil na prireditvenem prostoru pri nekdanji šoli, kjer je Krajevna skupnost letos poskrbela za boljšo ureditev prostorov. Program je otvorila folklorna skupina Vipava s pesmijo, plesi in kostumi, ki so se navezovali na pretekle čase na Primorskem. Z nastopom je navdušila obiskovalce praznika.

Vse je v nadaljevanju nagovorila predsednica Krajevne skupnosti Temnica **Nataša Kolenc**, ki je izpostavila velik pomen sodelovanja krajanov za bolj kakovostno življenje in boljšo urejenost vasi. V imenu Sveta KS Temnica je podelila priznanja vsem nekdanjim predsednikom Krajevne skupnosti, ki so v njenem 60-letnem obstoju vlagali svoj trud in čas v dobro vasi Temnica,

Lipa in Novelo. Priznanja so prejeli: **Rado Pahor** (1965, 1966), **Karel Pahor** (1969–1973), **Vido Trampuž** (1973–1977), **Emil Kavčič** (1977–1979), **Jože Rogelja** (1980–1982), **Stojan Kavčič** (1982–1985), **Simon Ščuka** (1985–1989), **Emil Grobiša** in **Renato Škabar** (1989–1996). Leta 1994 je KS Temnica, prej del obsežnejše Občine Nova Gorica, postala del sedanje Občine Miren - Kostanjevica. Kot prvi predsednik pod novo občino je priznanje prejel **Boris Horvat** (1996–1998), **Nives Grobiša** (1998–2002), **Peter Trampuž** (2002–2006), **Ivan Trampuž** (2006–2010), **Katja Rogelja** (2010–2014), **Mojca Cotič** in **Drago Pahor** (2014–2018), **Oto Luthar** (2018–2022), **Danijel Kavčič** in aktualna predsednica **Nataša Kolenc** (od leta 2022).

Podeljeno je bilo tudi posebno priznanje sokrajanu, ki je s svojim delovanjem v dobro skupnosti v preteklem letu posebej izstopal: prejel ga je **Gvido Grobiša** za vzorno skrb za spomenik žrtvam 2. svetovne vojne in okolico na Kržadi v Temnici.

Zanimivo praznovanje

Družabni del praznika je ponudil hrano in pijačo v organizaciji Društva Simona Jenka iz Temnice. Dogajanje je popestrila priljubljena »Šalamjada« z glasovanjem za najboljšo domačo salamo. Obiskovalci so se lahko preizkusili tudi v ugibanju teže mortadele, ki jo je ob 60-letnici prispevala KS Temnica. Na prazniku je vsako leto težko pričakovano tudi vlečenje vrvi za otroke in odrasle, ki tudi letos ni razočaralo. Kljub temu da vsi niso mogli biti zmagovalci, so vsi borbeni udeleženci prejeli nagrado. Na prizorišču pri stari šoli se je odvijalo še prvenstvo v briškuli, »kalčeto« in metanje »škulj«. K pestremu večernemu dogajanju so poleg KS Temnica in Društva Simon Jenko prispevali še Jamarski klub Temnica in Mladinsko društvo Trstelj in še enkrat dokazali, da je mogoče z dobrim sodelovanjem doseči velike stvari tudi v majhnih skupnostih, kot je temniška. Z aktivnejšim vključevanjem še več krajanov bi bilo mogoče narediti še marsikaj drugega.

Za glasbo in zabavo je tudi letos skrbel ZOO band. Posebej razveseljivo je bilo veliko število plesnih parov, ki so na ta lep poletni večer izrabili verjetno najlepše plesišče daleč naokoli in se zavrteli pod zvezdami.

Praznik je v prvi vrsti namenjen prebivalcem naših vasi, zato je bila velika udeležba še posebej razveseljiva – tudi kot spodbuda za organizacijo podobnih dogajanj v prihodnje, ki od vključenih sokrajanov zahtevajo nemalo prostovoljnega dela časa in truda.

Besedilo in fotografije: Nataša Kolenc, KS Temnica

DU Miren dobitnik priznanja ZDUS za leto 2024

Zveza Društev upokojencev Slovenije (ZDUS) je nagradila Društvo upokojencev Miren kot najbolj aktivno društvo severnoprimorske pokrajinske zveze DUS (Društva upokojencev Slovenije).

Junija je predsednica **Zdenka Jan** našemu društvu podelila priznanje na

prireditvi Dnevi ZDUS v Ljubljani. Samo priznanje pomeni veliko zadoščenje za vse, ki se aktivno in volontersko ukvarjamo z dejavnostjo društva. Delamo namreč za dobrobit vseh naših članov in članic, z našo dejavnostjo pa tudi širimo ugled naše občine.

Priznanje je v imenu DU Miren prevzel njegov predsednik **Zdravko Stanić**. Ob prejemu priznanja čestitamo vsem našim prostovoljkam in prostovoljcem.

UO DU Miren

Simbioza – mobilna učilnica v Biljah

Simbioza je prva mobilna učilnica v Sloveniji. Andragoški zavod Slovenije za medgeneracijsko sodelovanje s tem pomaga starejšim od 55 let, da pridobijo znanje za obvladanje sodobnih komunikacijskih pripomočkov, kot so računalniki in mobilni telefoni. Vsem starejšim je tako omogočeno brezplačno učenje, pa naj bo to v mestu ali tudi v vseh vaseh. Starejši s tem pridobijo znanje, da so bolj samostojni ter neodvisni od mlajših generacij.

Simbioza Genesis je socialno podjetje, ki je nastalo zaradi medgeneracijskega sodelovanja, ki temelji na solidarnosti in spodbujanju vseživljenjskega učenja. Na začetku so mladi prostovoljci učili starejše uporabljati pametne naprave, in to je povežalo vso Slovenijo. Nato so se začele po vsej Sloveniji izvajati brezplačne delavnice za starejše.

Mobilna učilnica je začela potovati po Sloveniji leta 2021 in takrat smo jo spoznali tudi mi. Za to se iz srca zahvaljujemo gospe **Lilijani Kavčič** (učiteljici Podružnične šole Bilje). Od takrat dalje nas predavatelji **Gorazd**, **Matej** in **Kristjan**

obiskujejo vsako leto. Letos smo imeli dve delavnici, ki sta trajali po štiri ure. Veseli nas sodelovanje z mlajšo generacijo, ki ima zelo veliko potrpljenja z nami starejšimi, saj potrebujemo več časa, da razumemo in se tudi naučimo določenih stvari. Tudi njihova razlaga je preprosta, včasih malce hudomušna, ampak zelo razumljiva. Na delavnicah se je usposabljal že preko 70 starejših krajanov in vsi si želimo, da bi se tudi v prihodnje

še srečevali. Prav z mobilno učilnico Simbioza nam je omogočena večja neodvisnost in tudi socialna vključenost v družbo.

Zato se ponovno zahvaljujemo Simbiozi, Gorazdu, Mateju in Kristjanu.

*Organizatorji
KO Rdeči križ in Društvo žena Bilje*

Praznovanje 60-letnice Krajevne skupnosti Vojščica

Ob prazniku sv. Vida in 60-letnici delovanja Krajevne skupnosti Vojščica smo junija s krajani in obiskovalci doživeli nepozaben dan – dan, ki je združil preteklost, sedanjost in prihodnost našega kraja v prazničnem, srčnem vzdušju.

Prireditve je s toplimi besedami odprl župan Občine Miren - Kostanjevica **Ma-uricij Humar**, ki je v svojem govoru izpostavil pomen skupnosti in medsebojnega povezovanja. Njegove besede so bile prijeten uvod v kulturni program, ki je sledil.

Za glasbeni utrip so poskrbeli:

- pevski zbor Osnovne šole Kostanjevica na Krasu, ki je navdušil s srčnimi otroškimi glasovi
- Pevski zbor Daniz z Vrha, ki je dodal čustveno noto zborovskemu večeru
- in energična skupina N'eks, ki je s svojo živo glasbo zaključila večer v sproščenem in veseljaškem duhu

Posebno mesto v programu je imela gledališka skupina vaščanov Vojščice, ki je s hudomušno in pristno predstavo nasmejala in ganila občinstvo. S svojim nastopom so dokazali, da kultura ni le nekaj, kar se gleda – temveč nekaj, za kar se živi skupaj.

Ugibali smo tudi težo pršuta, ki ga je donirala Mesnica Tošč. Čestitke dobitniku!

Dogodek ni bil le praznovanje jubileja, temveč priložnost za krepitev vezi med krajani, prijatelji, družinami in obiskovalci. Prav vsak od prisotnih je soustvarjal

prijetno vzdušje, ki bo še dolgo ostalo v našem spominu.

Iskrena hvala vsem nastopajočim, organizatorjem, prostovoljcem in vsakemu obiskovalcu posebej. Skupaj smo dokazali, da je Vojščica skupnost s srcem.

Društvo Farjovca

Izlet v knežje mesto Celje

Člani Društva upokojencev Bilje smo se konec avgusta podali na prijeten in bogat izlet v knežje mesto Celje.

Naša prva postojanka je bil Celjski grad, mogočna srednjeveška trdnjava, od koder se odpira čudovit razgled na mesto in okolico. Na vodenem ogledu smo izvedeli marsikaj zanimivega o celjskih grofih ter o življenju na gradu v preteklosti.

Pot smo nadaljevali v staro mestno jedro Celja, ki očara s svojo ohranjenostjo in z živahnim utripom. Sprehodili smo se po Glavnem trgu in Stanetovi ulici, kjer stojijo lepo obnovljene meščanske hiše. Uživali smo v prijetnem mestnem vzdušju, občudovali obnovljene trge, mestne ulice in arhitekturo. Sprehod

skozi živahno središče nam je razkril bogato zgodovino mesta, ki se prepleta s sodobnim utripom.

Posebej zanimivo je bilo spoznati življenje in delo svetovno znane celjske potopnice in pisateljice Alme Karlin.

Z velikim zanimanjem smo obiskali tudi Pokrajinski muzej Celje, kjer smo si ogledali »Mesto pod mestom«. V podzemnih prostorih se razkrivajo ostanki rimske Celeie, kar nam je približalo vsakdanje življenje antičnega mesta in njegovo kulturno dediščino.

Izlet smo zaključili s prijetnim druženjem ob poznem kosilu v gostilni, kjer smo ob dobri hrani in sproščenem klepetu strnili vtise dneva.

Domov smo se vrnil polni lepih doživetij, novih spoznanj in z obljubo, da se kmalu znova podamo na skupno raziskovanje slovenskih krajev.

Besedilo in foto: Tatjana Klančič

Festival kaštelirjev TABR 2025

Konec junija je Vojščica oživila v duhu prazgodovine. Festival kaštelirjev TABR, ki je del čezmejnega projekta Interreg Italia–Slovenia – KAŠTELIR, je obiskovalcem vseh generacij ponudil edinstveno priložnost, da se povežejo z našo pradavno dediščino, hkrati pa začutijo moč lokalne ustvarjalnosti in skupnosti.

Dogodek je nastal v soorganizaciji Društva Farjovca, Javnega zavoda Miren Kras in partnerjev projekta Interreg ob podpori Občine Miren - Kostanjevica.

Festival TABR je združil številne elemente: strokovna predavanja o kaštelirjih in prazgodovinskih gradiščih, ustvarjalne delavnice za otroke in odrasle, vodene pohode po okoliških arheoloških točkah ter večerni glasbeni program z glasbeno skupino Trš. Dogodek je spodbudil razmislek o pomenu kulturne dediščine in sobivanja z naravnim okoljem, v katerem so gradišča nastajala.

Nepogrešljiv del festivala so bili tudi lokalni ponudniki, ki so s stojnicami obogatili dogajanje in predstavili lokalno pridelane izdelke ter ročno delo: Čebelarstvo Robi Ščuka, Cvetlični venčki Bojan Furlan, Dobrote Metka, Čebelarstvo Radovan Kovačič, Modelirka – keramični izdelki, Zavod Terra Rossa – nogavice in izdelki za otroke.

Veseli smo, da je dogodek pritegnil pohodnike, družine, domačine, ljubitelje zgodovine, narave in ustvarjalnosti. Iskrena zahvala gre vsem prostovoljcem,

sodelujočim, obiskovalcem in partnerjem, ki so pomagali ustvariti izjemno vzdušje.

Festival TABR ni le obujanje prazgodovine, temveč živ dokaz, da dediščina še vedno živi – v ljudeh, ki jo spoštujejo, v skupnostih, ki jo negujejo, in v dogodkih, ki jo delijo z naslednjimi generacijami.

*Društvo Farjovca
Foto: osebni arhiv*

Zmelkoow, The Multicentral in DJ Dabum v Kalu na Vojščici

Vojščiški Kal je konec avgusta postal od energije. V legendarni dolini Kal smo gostili glasbeno skupino Zmelkoow s predskupino The Multicentral in DJ Dabum. Krajša ploha nas ni ustavila – prizorišče smo zasilno pokrili, počakali, da dež poneha, in nadaljevali še z večjo vnemo ter izvrstnim vzdušjem.

Najlepša hvala vsem za obisk in podporo. Se vidimo na naslednjem dogodku ŠKTD Farjovca – martinovanju v Krompirjevi jami, kjer bo za glasbo poskrbela skupina Mi2.

ŠKTD Farjovca

Društvo GO-Spominčica z medgeneracijsko množico na Sprehodu za spomin 2025

Tudi letos smo z zdaj že s tradicijskim Sprehodom za spomin obeležili svetovni dan Alzheimerjeve bolezni. Z nepregledno množico ljudi, neskončno karavano veselja, nasmehov in želja, da bi se ta raznolikost in drugačnost med nami otresla vseh stigem in predsodkov, smo se po pozdravnih govorih župana Mestne občine Nova Gorica **Sama Turela**, namestnice direktorja Doma upokojencev Nova Gorica **Tanje Cink** in predsednice Društva GO-Spominčica **Tine Krog** ter prejemu obilne doze spodbude, ki so nam jo s svojim kulturnim programom vlili učenci in učenke OŠ Kozara, odpravili od Doma upokojencev Nova Gorica na Bevkov trg, kjer smo s harmonikarjem **Milošem Mozetičem** zapeli domsko himno, se povesečili, spregovorili o demenci in z **Igorjem** iz Doma na Krasu, ki nas je presenetil z igranjem harmonike, še enkrat zapeli ter se polni novih moči vrnili v Dom upokojencev Nova Gorica in se posladkali s korneti. Polni toplote, ljubezni in novih prijateljstev smo si obljubili še kak sprehod in obisk.

Demenca je med nami

September je mesec Alzheimerjeve bolezni in letos je potekal pod sloganom Pomenimo se o demenci! Čeprav se nam morda zdi, da o demenci veliko vemo in da o njej veliko govorimo, se še vedno dogaja, da prav tisti, ki bi informacije najbolj potrebovali, vedo premalo. Zato je vsaka priložnost za pomenek o demenci dobrodošla. Skrajni čas je, da

kot skupnost nekaj naredimo – demenca je med nami prisotna bolj, kot kažejo dejanja, zato je čas, da preidemo od besed k dejanjem. Kot družba. In pritisnemo na tiste, ki odločajo. Skupaj. Tudi na način, da ovržemo vse predsodke in stigme ter se skupaj povesečimo in osebam z demenco podarimo to, kar je v naši moči: veselje, nasmeh in pozornost ne stanejo nič, vredni pa so ogromno. So potrditev, da oseba z demenco ni odveč. Da je sprejeta. Zato je tudi sprehod za spomin odlična priložnost, da jim podarimo ljubezen.

Druženje na Bevkovem trgu v Novi Gorici

Prekrasen sončen dan je omogočil, da smo v družbi neskončno dolge vrste izjemnih ljudi doživeli popoln dopoldan. Hvala vsem, ki ste se odzvali in z vašo prisotnostjo ne le zaustavili promet, ampak predvsem omogočili krassen dan osebam z demenco. Naše sporočilo je bilo jasno: osebe z demenco morda res ne vedo več, kdo smo, ampak še kako dobro vedo, kaj je ljubezen. In to rabijo – da si vzamemo čas za toplo besedo, iskren pogled v oči, pogovor, objem. Če se nam na prvi pogled morda zdi, da je vse skupaj nesmiselno, z lahkoto ugotovimo, da je ljubezen vedno smiselna. In topel nasmeh, beseda, pogled delajo čudeže. Prav to smo naredili tudi na Bevkovem trgu, kjer smo si vzeli čas za to, da smo bili skupaj. In da smo si izkazovali naklonjenost in ljubezen.

Najlepša hvala vsem, ki ste se nam pridružili in omogočili tako razkošno dopoldne! Ne pozabite, da se lahko vedno obrnete na nas in se pogovorite z nami (pokličite nas na 051 355 582).

Toplo vabljeni tudi na skupino za samopomoč, ki je na sporedu vsako 3. sredo v mesecu ob 16.00 v personalni jedilnici Doma upokojencev Nova Gorica. Tam je priložnost za druženje z ljudmi, ki imajo podobne skrbi, za razbremenitev in pridobitev vseh informacij za olajšanje življenja. Tisti, ki skrbijo za osebe z demenco, potrebujejo podporo, zato se je ne branite, ampak čim prej sprejmite naš objem. Dobrodošli!

*Tina Krog, predsednica GO-Spominčica
Foto: osebni arhiv*

Društvo GO-Spominčica
za pomoč pri demenci
Severnoprimorske regije
Gregoričeva ulica 16
5000 Nova Gorica
go.spominčica@dung.si / 051 355 582

V Hiši dobre volje potrebujemo pomoč – na delu Muc copatar!

Hiša dobre volje Miren že 10. leto izpolnjuje svoje poslanstvo in dobrovoljcem in dobrovoljkam nudi lepše dni: zagotavlja odlično hrano, srčno in predano osebje, radostno telovadbo, diskretno nego, raznoliko ustvarjalnost in nasploh prijetno sovrstniško družbo in s tem kakovostno preživljanje dni in razbremenitev svojcev. Vas zanima, kako se imamo? Pridite na obisk vsi, ki si želite olajšati in hkrati popestriti svoje dneve. Poleg tega pa vas prosimo za pomoč – sumimo, da nam maček Oli, očitno pravi mirenski Muc copatar, skriva copatke. Mi pletemo in pletemo, on pa glasno prede na našem delu. Volne pa zmanjkuje. Je imate kaj na podstrešjih in v kletih? Pri nas je več kot dobrodošla.

Vesele copatke in skrivnost Muca copatarja

V Hiši dobre volje imamo vrsto pridnih rok, ki se skoraj nikoli ne ustavijo. Eni delajo to, drugi ustvarjajo tisto, tretji nas spodbujajo, a prav vsi se trudijo, da nam je lepo in da lahko drugemu nekaj lepega podarimo. Tako sta se naši **Maruška** in **Orjana** lotili ustvarjanja prekrasnih veselih copatk. Med skrbno izbranimi barvami in vnetim pletenjem si pripovedujejo zgodbe, kakšno zapojejo, se nasmejejo, tako da je prav v vsaki zanki veliko ljubezni. A kaj, ko copatke čudežno izginjajo. Mi jih skrbno pospravljamo, nekdo pa jih vztrajno razmetava ... A ne le to: prejšnji teden je prišlo do popolnega izginjaja. Celi kupi copatk so izginili neznano kam. Ker nismo mogli nemo gledati, kako copatke izginjajo, smo **Savina**, **Stano** in **Severino** zadolžili, da zadevo raziščejo. In kaj smo ugotovili? Da je na delu pravi Muc copatar! Na fotografiji je jasno razvidno, da do zdaj nedolžen muc Oli krade naše vesele copatke zato, da na njih brezskrbno prede. Če bi nam medtem vsaj napredel kaj volne, a ne! On prede in prede, a nič ne naprede.

Zato naprošamo vas za pomoč: ker mačka vseeno ne damo, saj nam

pomeni preveč. Prosimo vas, da po svojih kaščah, kletih in shrambah poiščete volno in jo prinesete k nam. Pri nas bodo pridne pletilje spletle vesele copatke, vi pa si jih boste lahko obuli, se z njimi porckljali, ogreli in začutili vso našo ljubezen. Tako bo volk sit in koza cela. Muc copatar ne bo imel česa ukrasti, cela Občina Miren - Kostanjevica pa bo skrbno obuta. Ste za? Dobrodošli po svoj par copatk. Oli pa bo vseeno naprej predel še vsaj naslednjih 10 let.

Hvala vsem, ki ste že 10 let z nami

Letos praznujemo že 10. obletnico dobre volje. Veseli smo, da smo v teh letih postali prijetno stičišče, kjer pritekajo različne energije in kjer se srečujejo odlični ljudje. Izjemno veseli smo otrok iz OŠ Miren in Podružnice Bilje, saj se skupaj igramo družabne igre, uživamo v njihovih krasnih nastopih, se pogovarjamo, si izmenjujemo izkušnje in pogled na svet in prijateljujemo kot najboljša klapa daleč naokrog. In prav vsak obisk je neprecenljiva dodana vrednost, ki nas osrečuje. Vaša družba je tisto nekaj, kar podari dnevu smisel in tako že 10. leto zapored odpira okno v prekrasen svet prijateljevanja, ustvarjanja in tkanja prav posebnih medvrstniških vezi. In to je

čudovito. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki nam že 10 let podarjate nasmehe.

In kaj je najpomembnejše? Po kakovostno preživetem dnevu se vrnemo v objem svojega toplega doma. Dobrodošli! Pri nas je vsak dan dan odprtih vrat, zato pridite na obisk. Odprti smo vsak delavnik od ponedeljka do petka med 7 h in 17 h. Lahko nas pokličete na 051 660 818 ali nam pišete na hisa.miren@dung.si. Ne odlašajte!

Tina Krog

Foto: arhiv Hiše

Mednarodni turnir reprezentanc v škuljanju

V začetku junija se je v Biljah odvijal mednarodni turnir reprezentanc v škuljanju.

Na turnirju, ki je uvrščeno v okrilje Škuljaške zveze Slovenije, sta organizacijo celotnega dogodka prevzela ŠD Škulja Vogrsko in ŠD Kagho Bilje. Na turnirju so sodelovale reprezentance Slovenije, Italije, Bosne in Hercegovine ter Hrvaške.

Končni vrstni red turnirja

1. mesto: Hrvaška
2. mesto: Slovenija
3. mesto: Italija
4. mesto: BIH

Predstavitve škuljanja

Poleg reprezentančnih tekem je potekala tudi predstavitve škuljanja, kjer se je lahko vsak obiskovalec preizkusil v škuljanju, in to z različnimi škuljami. Razstavljene so bile škulje iz lesa, kamna, cegla (opeke), aluminija. Predstavitve škuljanja je organiziralo ŠD Škulja

Vogrsko. Predstavljali smo tudi našo Občino Miren - Kostanjevica, kjer smo obiskovalcem nudili gradivo naše občine in Vipavske doline.

Po tekmoivanju je sledila podelitev medalj in nato v zelo lepem vzdušju družinje s člani reprezentanc in obiskovalcev.

Posebna zahvala gre Društvu žena Bilje za pogostitev reprezentanc s tradicionalnim frnjažarskim krompirjem in perutničkami. Hvala tudi KS Bilje za finančno in moralno podporo. Zahvaljujemo se tudi Občini Miren - Kostanjevica in Občini Renče - Vogrsko za vso podporo pri organizaciji dogodka.

ŠD Škulja Vogrsko & ŠD Kagho Bilje

2. nogometni turnir Opatje selo

7. julija 2025 je podmladek Motošportnega kluba AKT organiziral 2. nogometni turnir na travi Opatje selo. Potekal je na spodnjem igrišču (»v dolini«) na prireditvenem prostoru Opatje selo.

Tradicija organizacij nogometnih turnirjev v Opatjem selu sega več kot 50 let nazaj. Sprva so bili organizirani s strani posameznikov, od leta 1984 pa v sklopu Športnega društva »KRAS« Opatje selo. Tradicija vsakoletnih organizacij se je nato prekinila. Lani smo tradicijo ponovno obudili in turnir tudi letos turnir uspešno izvedli. Privabil je ekipe iz domače občine in tudi sosednjih ter ekipe iz zamejstva, celo eno ekipo iz sosednje Hrvaške.

Turnirja se je udeležilo sedem ekip. Tekme so bile napete, privabile so veliko gledalcev, tako domačinov kot tudi drugih. V finalu sta se udarili ekipe Pilaštr AKT (domača ekipa) ter Kosmos iz Nove Gorice.

Zmagala je ekipa Kosmosa, drugouvrščena ekipa je bila Pilaštr AKT, tretja pa FC Dwlnci. Naj igralec je bil **Filip Gomboc**, naj strelec **Abel Marc** ter naj vratar domačin **Mark Marvin**.

Besedilo in foto David Zavadlav

Pionirke na državnem gasilskem tekmovanju

Sredi junija so se pionirke našega gasilskega društva udeležile državnega gasilskega tekmovanja za memorial Matevža Haceta, ki je potekalo v Gorišnici.

Tekmovanje je združilo številne gasilske ekipe iz vse Slovenije in ponudilo mladim gasilcem priložnost, da pokažejo svoje znanje, spretnosti in ekipni duh.

Naša ekipa pionirk je pred tekmovanjem opravila intenzivne priprave, ki so se odražale v odlični izvedbi dveh ključnih vaj. Zelo uspešno so opravile vajo z vedrovko in vajo razvrščanja, kjer so se izkazale z izjemno usklajenostjo in natančnostjo. Kljub tem odličnim dosežkom pa je pri štafeti z ovirami zmanjkalo športne sreče.

Čeprav so dekleta na koncu osvojila 44. mesto, je to še vedno velik uspeh. Pomembno je poudariti, da so dala vse od sebe, se borile do zadnje sekunde in kljub težavam ostale pozitivne ter motivirane. V društvu smo izjemno ponosni na njihov trud, predanost in zagnanost v celotnem tekmovalnem dnevu.

Iskreno se zahvaljujemo mentorjem, ki so pionirke aktivno pripravljali na tekmovanje, ter staršem za vso podporo, ki so jo nudili v času priprav in samega tekmovanja. Zaslužijo si vso pohvalo za sodelovanje in zaupanje, ki ga izkazujejo našim mladim članom.

Pionirke so s tem tekmovanjem pokazale, da niso le odlične gasilke, ampak

tudi vzorne predstavnice gasilskega duha, ki ga bomo v našem društvu še naprej negovali in spodbujali.

*Chris Godnič, PGD Kostanjevica na Krasu
Foto: arhiv društva*

Vojščička fešta n' mivki 2025

V drugi polovici junija je športni park Dolina na Vojščici gostil pester in energičen turnir v odbojki na mivki.

Že od zgodnjega jutra naprej se je na igrišču zbralo 13 ekip mešanih trojk, ki so v športnem in prijateljskem duhu tekmovala za naslov najboljših.

Posebne nagrade so prejeli najboljši posamezniki in ekipe.

Nagradi posameznikoma

- Najboljši igralec turnirja:
Dalibor Tomić
- Najboljša igralka turnirja:
Manca Berce

Nagrade ekipam

1. mesto: Zlatoperka
2. mesto: Birca
3. mesto: Aj ti in kompani
4. mesto: Domačica-Cettri

Pokal šanka (najbolj vztrajni ob šanku): Dj Dabum Crew

Po razglasitvi rezultatov in podelitvi nagrad je sledila večerna zabava. Na oder je stopila skupina Mižerja, ki jo sestavljajo Vojščičani in Vojščičanke: **Dani Masten, Leja Keber, Domen Marušič, Klemen Marušič, Luka Černe, Miha Spačal in Tamara Harej.**

Dogodek je znova dokazal, da na Vojščici šport, glasba in skupnost hodi z roko v roki. Iskrena zahvala vsem organizatorjem, igralcem, navijačem in obiskovalcem – ustvarili smo še en nepozaben dan pod vročim poletnim soncem.

Društvo Farjovca

Majske igre 2025

V Selah na Krasu je domače društvo TD Dren organiziralo že tradicionalne Majske igre.

Konec maja se je na prireditvenem prostoru zbralo 12 nogometnih in 10 balinarskih ekip iz širše okolice. Majske igre je spremljalo lepo število gledalcev in navijačev.

Turnir v malem nogometu – najboljše ekipe

1. mesto: Tutti Frutti
2. mesto: Ekoline Dornberk
3. mesto: Paglovci
4. mesto: Grive

Pokale so prejeli tudi najboljši igralec, strelec in vratar na turnirju.

Turnir v balinanju – najboljše ekipe

1. mesto: Branko
2. mesto: Fric
3. mesto: Matic
4. mesto: Masa

Po podelitvi je potekalo druženje ob glasbi z DJ Dabum.

TD Dren

Praznik Mirna in Adrie 2025

Letos smo že četrtrič zapored praznovali Praznik Mirna in Adrie. Leta 1922 je sicer praznik sovpadal s praznovanjem 100-letnice igranja nogometa v Mirnu. Praznik skupaj organizirata Krajevna skupnost Miren in Nogometno društvo Adria.

Za razliko od prejšnjih let je letošnje praznovanje potekalo tri tedne prej kot običajno. Poleg tega je bilo praznovanje razdeljeno na dve soboti.

Kuhanje golaža

Praznovanje 23. avgusta se je začelo ob 14.00 s kuhanjem golaža, na katerem je sodelovalo 11 ekip iz okoliških krajev. Zmagala je ekipa Prosvetnega društva iz Štandreža, drugi so bili gasilci iz Dornberka, tretje mesto pa je zasedel aktiv kmečkih žena Miren - Orehovlje.

Nogometni turnir

Zmagovalka članskega turnirja treh ekip je ekipa Sistiana Sesljan, drugi so bili domačini Adrie, tretje mesto pa je zasedla ekipa iz Sovodenj. Za najboljšega igralca je bil proglašen igralec Sistiane Sesljan **Volaš**, najboljši vratar prihaja iz iste ekipe kot najboljši igralec, medtem ko je bil najboljši strelec igralec domačih **Batič**.

Večerna zabava

Večerno dogajanje je otvoril in povezoval DJ Janko, sledil je nastop glasbene skupine TNR (sestavljena večinoma iz Mirencev), za vrhunec večernega dogajanja pa je poskrbela skupina Pop

Design. Muhasto vreme je pregnalo marsikaterega obiskovalca.

Ocenjujemo, da se je prvega dela prireditve, ilo okrog 1000 ljudi vseh starosti. Pri sami organizaciji je sodelovalo 30 prostovoljcev.

Praznik se je uradno zaključil 13. septembra z nogometnim turnirjem najmlajših selekcij – U9, U11 in U13. Ta dan je potekal tudi srečelov z bogatimi nagradami.

Tudi tokrat se je izkazalo, da je organizacija praznika Mirna in Adrie, ki ga sicer vodi Organizacijski odbor, prava stvar, saj si ljudje želimo takšnih zabav, kjer se lahko s prijatelji, znanci, sosedi skupaj poveselimo in pozabimo na vsakdanje skrbi. Bo pa potrebno praznik nadgraditi še z nekaterimi vsebinami (pohod, kolesarjenje, več družabnih iger ...), da se privabi čim več obiskovalcev.

Ciril Tomšič

Foto: osebni arhiv

Športno društvo Grive Miren

Tri dni v juniju je na Grivah v Mirnu potekal 31. turnir v malem nogometu na travi. Po zelo uspešnem lanskem, ki se je zaključil z nastopom Zvite feltne, se je turnirja letos udeležilo 13 ekip. Vzdušje na turnirju je bilo športno in sproščeno.

Člani Športnega društva Grive smo znova uspešno izpeljali že tradicionalni turnir. Zmage so se letos veselili nogometaši ekipe Napoli iz okolice italijanskega Vidma. Zmagovalcem in vsem nastopajočim iskreno čestitamo in upamo, da se spet vidimo naslednje leto.

Želeli bi še omeniti, da smo pridobili nove člane, ki se ob četrtkih redno udeležujejo delovnih akcij. Tako smo letos ponovno usposobili igrišče za odbojko

na mivki, prav tako se lahko pri nas igra košarko in nogomet.

Zahvaljujemo se vsem sponzorjem za finančno pomoč, da lahko urejamo naš športni park!

Športni pozdrav!

Deni Žibernik, predsednik ŠD Grive

Foto: arhiv društva

Člani ŠD Gas Kras tudi poleti krojijo vrh domačega avtošporta

S prihodom toplih dni se je število pokalov v vitrinah ŠD Gas Krasa močno povečalo. Sezona se je nadaljevala na slovenskem asfaltu tako na gorskih dirkah kot rallyjih in zmage so se začele nizati. Najbolj sta v tem času izstopala Sanja Smrdelj na GHD ter posadka Čendak – Markežič na rallyjih, a svoje uspehe so si privozili tudi mnogi drugi člani kraškega dirkaškega kolektiva.

Čez poletje so se zvrstile vse tri dirke v državnem prvenstvu v gorsko hitrostnem avtomobilizmu. Tekmovanja v Podnanosu, na Gorjancih in v Ilirski Bistrici je obeležila **Sanja Smrdelj** (Zastava YugoProto Integrale) s tremi suverenimi zmagami v konkurenci DP Slovenije za voznice, kar dvakrat pa je stopila tudi na zmagovalni oder v PF skupini 2. Odlično je dirkal tudi **Mitja Demšar** (Škoda FeliciaProto), ki se je utrdil na položaju petega najhitrejšega voznika v Sloveniji. Vpisal je eno četrto in dve peti mesti, na odru pa je trikrat stal tudi v PF skupini 1. Tretje ime je **Erik Maglica** (Škoda Fabia 1,4 16V). V najmanjši PF skupini 5B je bil vse hitrejši, saj se je z dvema drugima in tretjim mestom prebil tik pod vrh skupne razvrstitve v tej najštevilčnejši skupini vozil. Posamezne odlične dirke pa sta prikazala tudi **Dejan Mašera** (Porsche Cayman) z enim drugim ter **Bogdan Černač** (Zastava Yugo 1,8 Proto) s tretjim in četrtnim mestom v posameznih skupinah.

Podobno uspešna je tudi slika v DP Slovenije v rallyju. Na dveh dirkah v Železnikih in Žalcu sta dve zmagi v Diviziji 2 dosegla **Martin Čendak** in **Jakob**

Markežič (Opel Corsa Rally4). Z brez-kompromisnimi vožnjami sta bila še šesta in sedma skupno, pomembno pa je, da sta prevzela vodstvo v generalni razvrstitvi konkurence vozil s pogonom na en par koles, kjer so tekmeci iz dirke v dirko številčnejši in bolj nabrušeni. Pohvale vredni pa so še dosežki **Janika Čebrona** in **Zana Umka** (Mitsubishi Lancer Evo9), ki sta enkrat stopila na oder za zmagovalce v Diviziji 4 in enkrat končala tik pod njim, **Tomaža** in **Karin Šuligoj** (Fiat Punto 1,8HGT) z enakim izkupičkom v Diviziji 3 ter **Ambroža Kavsa** in **Nejca Cenčiča** (Ford Fiesta Rally3), ki pa sta zabeležila en odstop zaradi okvare. Je pa zato sovoznik Nejc delal družbo klubskemu kolegu **Jakobu** na odru za zmagovalce v mladinski konkurenci sovoznikov do 25 let.

Sezona se nadaljuje tudi s prihodom jeseni. Medtem ko to berete, sta za nami že rally v Novi Gorici ter gorski dirki v Buzetu in Čedadu, s katerima se je to državno prvenstvo tudi zaključilo. A o tem več prihodnjik.

VK

Foto: osebni arhiv

Rok Černe dobitnik priznanja ŠD Sovodnje

V juniju je Amatersko športno društvo Sovodnje praznovalo sedemdesetletnico delovanja (1955–2025). Čeprav je v nazivu društva uporabljena širša opredelitev kot športno društvo, gre predvsem za nogometno društvo. S svojo dejavnostjo predstavlja pomemben člen slovenske narodne skupnosti v Italiji oziroma Združenja slovenskih športnih društev v Italiji.

Poleg tekmovalne dejavnosti je sedemdesetletij delovanja društva zaznamovalo dvakratno premeščanje nogometnega igrišča. Prvotno igrišče je bilo v Sovodnjah urejeno v središču kraja v letih po drugi svetovni vojni, to je že pred ustanovitvijo društva v letu 1955. Do izgradnje lastnega igrišča v Štandrežu je v Sovodnjah nastopala tamkajšnja Juventina, v sezoni 1955/56 pa je prvič v prvenstvu nastopilo člansko moštvo Sovodenj. Burno dogajanje je nastopilo v začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja zaradi načrtovanega odseka izgradnje avtoceste, katere trasa je bila umeščena tudi na prostor obstoječega sovodenjskega igrišča. Sovodenjci so se zavedali, kaj pomeni nameravani poseg za enotnost krajevnega prostora z nevarnostjo razdelitve kraja na dva dela. Zato so pogumno zahtevali izgradnjo novega igrišča nad avtocesto in s svojo vztrajnostjo uspeli. Zaradi gradbenih del so sicer štiri sezone gostovali v Štandrežu, nato pa so se veselili nove nogometne površine na otvoritveni tekmi 18. junija 1976. Edinstveno igrišče nad avtocesto pa ni dolgo trajalo, saj so leta 2010 v Sovodnjah dobili nov in sodoben objekt s pokrito tribuno in z večjimi društvenimi prostori na drugi strani ceste, v bližini telovadnice. Sicer so bili Sovodenjci edinstveni tudi v zamisli in nato realizaciji manjšega športnega muzeja v prostorih stare slačilnice.

Film o bogati nogometni zgodovini teh krajev

V okviru sovodenjskega praznovanja je bil predstavljen tudi krajši film režiserja, šolnika in športnega delavca **Darja Frandoliča** iz Doberdoba. Več posameznikov je v filmu opisalo zanimivosti iz bogate nogometne zgodovine teh krajev ob spodnjem toku reke Vipave. Delček filma je režiser Frandolič posnel v Mirnu, kjer je pred drugo svetovno vojno v

Predsednik AŠD Sovodnje Ladi Tomsč in predstavnik ND Adria Miren

okviru Prosvetnega društva Vipava delovala tudi nogometna ekipa, ki je »domovala« v bližnji Rupī. V tej vasi, ki jo je z Mirnom povezoval lesen most pri Grabcu, so si mladi navdušenci uredili improvizirano igrišče, trajen spomin pa ohranili z najstarejšo ohranjeno sliko nogometne ekipe na tem območju. Do razmejitve leta 1947 je Rupa spadala pod mirensko občino, po ustanovitvi občine Sovodnje leta 1951 pa je bila vključena v to slovensko občino v Italiji.

Priznanje za Roka Černeta

Osrednji del praznovanja s slavnostno akademijo se je odvil v soboto, 21. junija 2025, na novem sovodenjskem igrišču, odprtem leta 2010. V imenu Nogometna društva Adria iz Mirna, ki ga s

Rok Černe in predsednik AŠD Sovodnje Ladi Tomsč

sovodenjskim društvom povezuje sodelovanje v različnih oblikah, je pozdrav prinesel **Peter Budin**. Med dobitniki priznanj je bil tudi mirenski nogometaš in trener **Rok Černe**, ki je bil vrsto let aktiven v Sovodnjah in je pustil vidno sled v sovodenjski nogometni zgodovini. V obrazložitvi priznanja so organizatorji zapisali: »Rok Černe z vzdevkom »Legenda« je izraziti igralec, ki je več let igral v članski ekipi in nato tudi treniral več mladinskih ekip z dobrimi uspehi.« Za laskavi naziv »Legenda« si Rok Černe zasluži tudi čestitke mirenske javnosti.

Peter Budin

Foto: Mitja Juren

Mikročipiranje hišnih živali

Mnogi lastniki psov se strinjajo, da je eden njihovih največjih strahov nenamerna ločitev od hišnega ljubljence. Žal se lahko zgodi, da vaš ljubljencek pobegne z vaše posesti ali se izgubi, ko ste na sprehodu ali dopustu. Neredke so tudi kraje živali, predvsem priljubljenih pasem psov ali mačk. Mikročipiranje hišnih ljubljencev postaja vse bolj priljubljena oblika identifikacije živali povsod po svetu. Ponekod, tudi pri nas, pa je postalo obvezno pri postopku vpisa živali v centralni register.

Mikročipiranje je postopek označevanja, ki omogoča identifikacijo živali in njenega lastnika. Označevanje psov z mikročipom je bilo v Sloveniji uvedeno s 1. 1. 2003 in je zamenjalo do takrat veljavno označevanje z značko. S 3. julijem 2011 je nadomestilo tudi tetoviranje pri pasemskih psih in tako postalo edini način nezamenljivega označevanja. Z 20. 8. 2025 pa je postalo obvezno tudi mikročipiranje mačk! Zagotovo mikročipiranje oziroma urejeno lastništvo prispeva k nižjemu sprejemu živali v zavetišče in s tem prispeva k dvigovanju odgovornosti skrbnikov.

Kaj je mikročip?

Mikročip je ena najpomembnejših tehnoloških inovacij v zgodovini dobrobiti živali. Je tudi ena najmanjših in najpreprostejših. Vsadek mikročipa je identifikacijsko integrirano vezje, ki se vstavi pod kožo živali, pri nas običajno na levo stran vratu. Čip, velik približno kot veliko riževno zrno, uporablja tehnologijo pasivne radiofrekvenčne identifikacije. Standardni mikročipi za hišne ljubljence so običajno dolgi okoli 10 mm in imajo premer 1 mm. Vsak mikročip vsebuje unikatno številko, ki je povezana z vašimi podatki v centralnem registru. Prve tri številke mikročipa razkrivajo poreklo živali. V Sloveniji imajo vsi mikročipi na začetku 705.

Zgodba o inženirju, ki ni smel vzeti dopusta

Ko je Jack Kilby leta 1958 pri podjetju Texas Instruments izumil prvo integrirano vezje (IC), ni mogel vedeti, da je postavil temelje v zgodovini mikrotehnologije. Kasneje Nobelov nagrajenec profesor Kilby je poleti 1958 začel svojo novo službo pri podjetju Texas Instruments v Dallasu in mu je bil zato prepovedan dopust. Medtem ko so vsi njegovi kolegi uživali, je osamljeni Kilby dobro izkoristil čas v praznem laboratoriju. Ko se je njegova ekipa vrnila, jim je Kilby 12. septembra 1958 predstavil mejnik v zgodovini tehnologije: prvo integrirano vezje, praktično predhodnika mikročipa.

Začetna različica tehnologije mikročipov je bila znana kot označevanje PIT (pasivni integrirani transponder) in je bila zasnovana kot uspešnejša metoda za spremljanje vedenja divjih živali. Kdo je točno izumil sistem, ni jasno, vendar je znano, da so ga uporabljali že leta 1983 za merjenje migracij rib, preden so ga v naslednjih dvajsetih letih razširili na skoraj vse oblike živali. Čeprav je bila tehnologija v Združenem kraljestvu prvič predstavljena leta 1989, je trajalo nekaj časa, da se je vzpostavil sprejeti standard, na katerem bi gradili veterinarji in skupine za dobrobit živali.

Osebna izkaznica, ki je ni mogoče spreminjati

Za razliko od ovratnic ali značk, ki se lahko izgubijo, se mikročipi vstavijo pod kožo. So približno enake velikosti kot riževno zrno, zaradi česar je po vstavitvi težko najti natančno lokacijo. Čip je sam po sebi neaktiven, dokler ne pride v stik s skenerjem, zato je popolnoma varen in ga v življenju vašega ljubljence ne bi smelo biti potrebno nikoli zamenjati. Podobno ni mogoče spremeniti identifikacijske številke mikročipa. Medtem ko bi lahko prebrisani tat zamenjal osebne podatke na hišnem ljubljenceku z

ovratnico ali oznako, se identifikacijska številka, shranjena na mikročipu, nanaša na vnos v podatkovno bazo, ki ga je mogoče spremeniti le pri ponudniku čipa po opravljenih strogih varnostnih preverjanjih.

Mikročipiranje je neboleč postopek

Mnogi lastniki se seveda bojijo, da bo namestitev mikročipa v telo njihovega psa bolela. Pravzaprav postopek traja nekaj sekund in anestezija ni potrebna. Čip se vbrizga pod kožo levo na vratu. Okoli vsadka se tvorijo tanke plasti vezivnega tkiva, ki ga držijo na mestu.

Vaši osebni podatki so varni

Živimo v dobi, ko je kraja identitete resničen problem. Na srečo so osebni podatki, ki jih delite, ko mikročipirate svojega hišnega ljubljence, zelo varni. Na samem čipu niso shranjeni nobeni drugi podatki razen edinstvene referenčne številke, ki se nanaša na vnos v podatkovno bazo, ki jo upravlja in varuje ponudnik mikročipa. Dostop do teh podatkov imajo le pooblaščen osebe, kot so veterinarske ordinacije in zavetišča za živali.

Mikročip ni GPS

V nasprotju s tem, kar mnogi verjamejo, mikročip ni GPS lokator. To pomeni, da ga ni mogoče uporabiti za sledenje vašega psa v primeru izgube.

Postopek registracije v CRP

Registracija psa pomeni označitev psa z mikročipom, izdajo potnega lista za hišne živali in vpis psa v centralni register psov (CRP). Registracija je obvezna za vse pse, ki se skotijo v Republiki Sloveniji do starosti treh mesecev ali pred menjavo lastnika.

Po mikročipiranju se lastniku psa izda potni list, to je osebni dokument, v katerem so napisani podatki o psu in njegovem lastniku. S potnim listom lastnik izkazuje lastništvo živali. Potni listi v EU so enotnega videza. Pred številko potnega lista pa je navedena črkovna oznaka države, v kateri je bil izdan (za Slovenijo – SI).

CRP je spletna aplikacija, v katero vpišujemo podatke o živali (številko mikročipa in potnega lista ter ime živali, datum rojstva, pasmo in opis živali ter njen izvor). Poleg podatkov o živali vnesemo še podatke o lastniku. Za vnos je potrebna EMŠO številka. Lastniki pa morajo biti polnoletne osebe.

Kadarkoli se spremenijo podatki psa ali lastnika, je le-to potrebno javiti veterinarski organizaciji v sedmin dneh po spremembi.

Pri registraciji mačk je postopek je enak, le da za vpis ni potreben podatek o izvoru!

Jana Zavrtanik, dr. vet. med.

Foto: osebni arhiv

almima

EMBAL

Spletna trgovina:

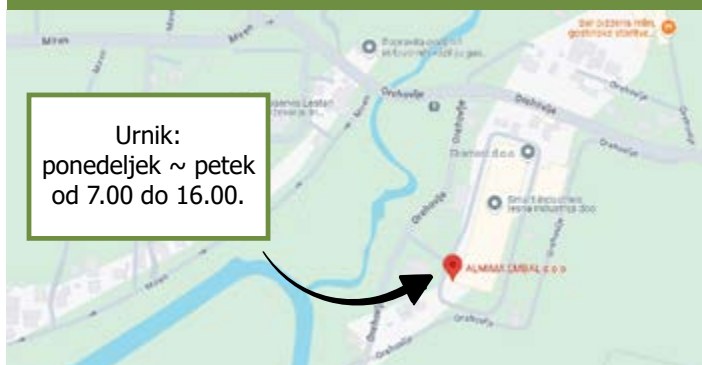
www.almima-embal.si

TRGOVINA:

Orehovlje 2a (industrijska cona)

Urnik:
ponedeljek ~ petek
od 7.00 do 16.00.

V ponudbi imamo:

- embalaža za sadje in zelenjavo
- strech folijo in lepilne trakove
- razne vrečke, vrečke v roli
- darilni program
- embalaža za vino
- peki papir
- embalaža za pekarstvo
- embalaža take away
- vakum vrečke in stroje
- embalažo piknik program
- papirnate brisače in serviete
- alu pladnje in alu folijo
- lončke in posodice
- čistila in pripomočke za čiščenje, vrečke za smeti...

Tel.: +386 (0)5 330 39 30, E-mail: info@almima-embal.si

Drage občanke, dragi občani ...

naj praznik, ko slavi naša občina svoj rojstni dan, v nas obudi pripadnosti ponos in spoštovanje do edinstvenih korenin, kulture in narave. Le tako bomo ohranili našo lokalno skupnost v duhu sožitja, gostoljubja in srčnosti.

Iskrene čestitke ob občinskem prazniku in veselo praznovanje!

Mauricij Humar

Mauricij Humar, župan

Prireditev bo 11. oktobra 2025 v telovadnici v Biljah.

Prisrčno vabljeni

